

Cum ieși din oraș, drumul devine cu totul impracticabil și dacă vrei să intri pe drumeagurile ce se ramifică pe șoseaua națională, spre satele mărunte pierdute după colinele basarabene, trebuie să deschizi calul dela droșcă, să încaleci pe el și să lași trăsura să te aștepte.

Pe un cal negru, mai degrabă un fel de schelet de cal, merge pe un astfel de drumeag, un călugăr fantomatic. Nici o căruță nu se vede pe drumul desfundat, pe care un șir interminabil de capcane ar opri roțile în nămol.

Omul cu mârtoaga neagră frecventează astfel satele absolut izolate de restul lumii, sate cum sunt multe în Basarabia, în care nu pătrunde nici măcar câte un călător pe an.

Un misionar? Un apostol din acele nenumărate secte ce stăpânesc spiritualicește Basarabia?

Călugărul negru e un vrăjitor. E un vrăjitor, în înțelesul medieval și sălbatic al cuvântului. Când apare într'un sat, străinul acesta e privit cu teamă de sătenii blajini, ascunși după monumentalele troițe. La fiecare răspântie se înalță cruci subțiri cu cristi de lemn macerați, cristi albaștri ca cerul, sau verzi ca mărul crud. Răspunzătorul Basarabiei descalecă, îngenunchie în noroi și sărută picioarele albastre, decolorate de ploii. Face gesturi largi, de parcă ar invoca cerul. Văzându-l drept credincios, sătenii încep să se apropie. Ce șoptește Ivan, vrăjitorul deghizat în călugăr?

— Voimea Otta... Ocisti naș ot vseachea severna... In numele Tatălui... și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea...

La atâta se reduce creștinismul acestui vânzător de maleficii.

Dintr'o desagă neagră, Ivan călugărul scoate tot felul de sticlute: leacuri de brăncă, de gelozie, farmece cari aduc înapoi pe amantul ingrat... Și mai scoate niște sticlute șoptind femeilor:

— Trei picături în vin și bărbatul nu te mai ceartă în veci-vecilor, amin! Scapi de dușmani pentru totdeauna...

Fața lui, foarte slabă, se despică de un surâs ce-i lungeste gura spre urechi, iar călții roșcați și rari ai bărbutei lui de sac, flutură în vânt, ca o flăcărue roșie, ruptă din Gheenă...

Nu primește bani:

— „Banul e ochiul dracului”, — dar primește lumânări și untdelemn, pentru „slujbă”. Apoi, vinde la oraș enorme cantități de lumânări și untdelemn strânse...

Și mai scoate Ivan călugărul din desagă, un fel

de păpuși negre și mici, cu două cornițe și cu coadă. Vrăjitorul vinde draci.

— Cumpărați, cine cumpără pe dracul, poate să frângă gâtul dracului și scapă de el pentru totdeauna. Și după ce frângi gâtul dracului, pe urmă poți să faci câte păcate vrei, fiindcă dracul nu te mai ia...

Sătenii cumpără micile figurine și femeile acasă, pe ascuns, sulesc gâtul acestor păpuși cu cornițe, convinse că de-acum calea Raiului le este asigurată. Puterea lui Ivan călugărul e vastă în Basarabia. Când un sat vrea să scape de grindină, trimite un curier la el, cu daruri și bani. Norii se risipesc ca prin farmec și sătenii sunt încântați de minunile „prea sfântului”.

Cum a dobândit Ivan supremație sufletească asupra credulei populații de peste Prut? A încântat-o cu

o teorie a unei generale. Luni, — spune el — nu e bine să muncești, fiindcă se supără Luna. Marțea și Vineria sunt zile rele. Joița norodul nu trebuie să iasă la câmp, că altfel îl bate piatra. Joile sunt nouă babe cari fierb piatra, adică grindina. Sâmbăta e ziua morților; cine n-o respectă, are parte de strigoi, de stafii și de duhuri fantastice, venite „pe apa Sâmbetii”.

Cu alte cuvinte, cel mult o zi pe săptămână ai voie să muncești. Teorie foarte ademenitoare...

Ivan călugărul e un fel de doctor, cu leacuri băbești. El vinde așa zise filioare, adică tot felul de foi volante, despre zidirea lumii, Maica Domnului în iad, Sfântul Sisoie, vindecarea prin credința în zodii, medicină populară și altele.

Un țaran trage să moară. Are un cancer în gură și se sufocă cu el, horticând de par'că ar vrea să-l înghiță. A fost chemat vrăjitorul Ivan.

Omul cu mârtoaga neagră a explicat îndată cazul.

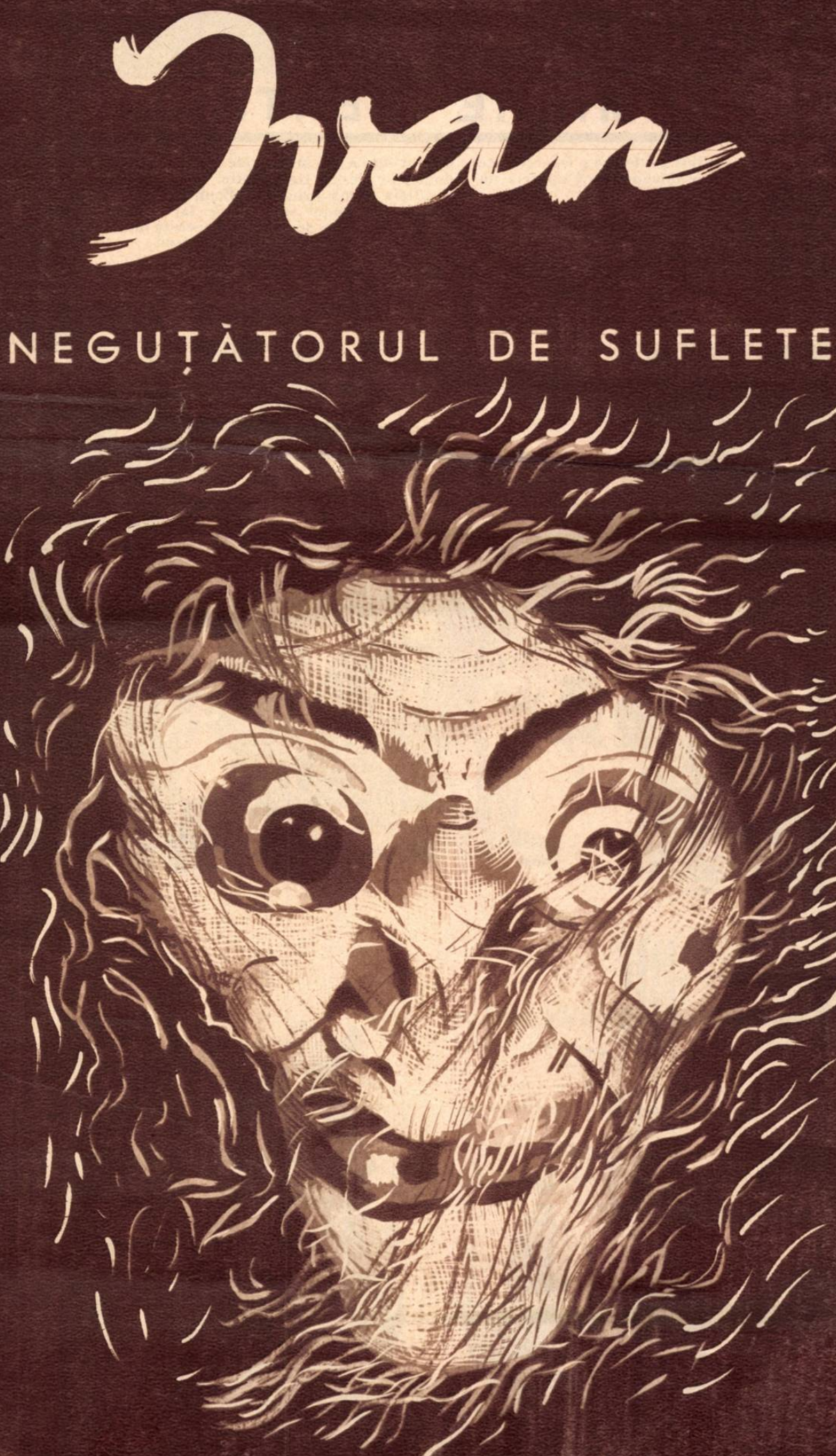
— S'a mâniat Avestita.

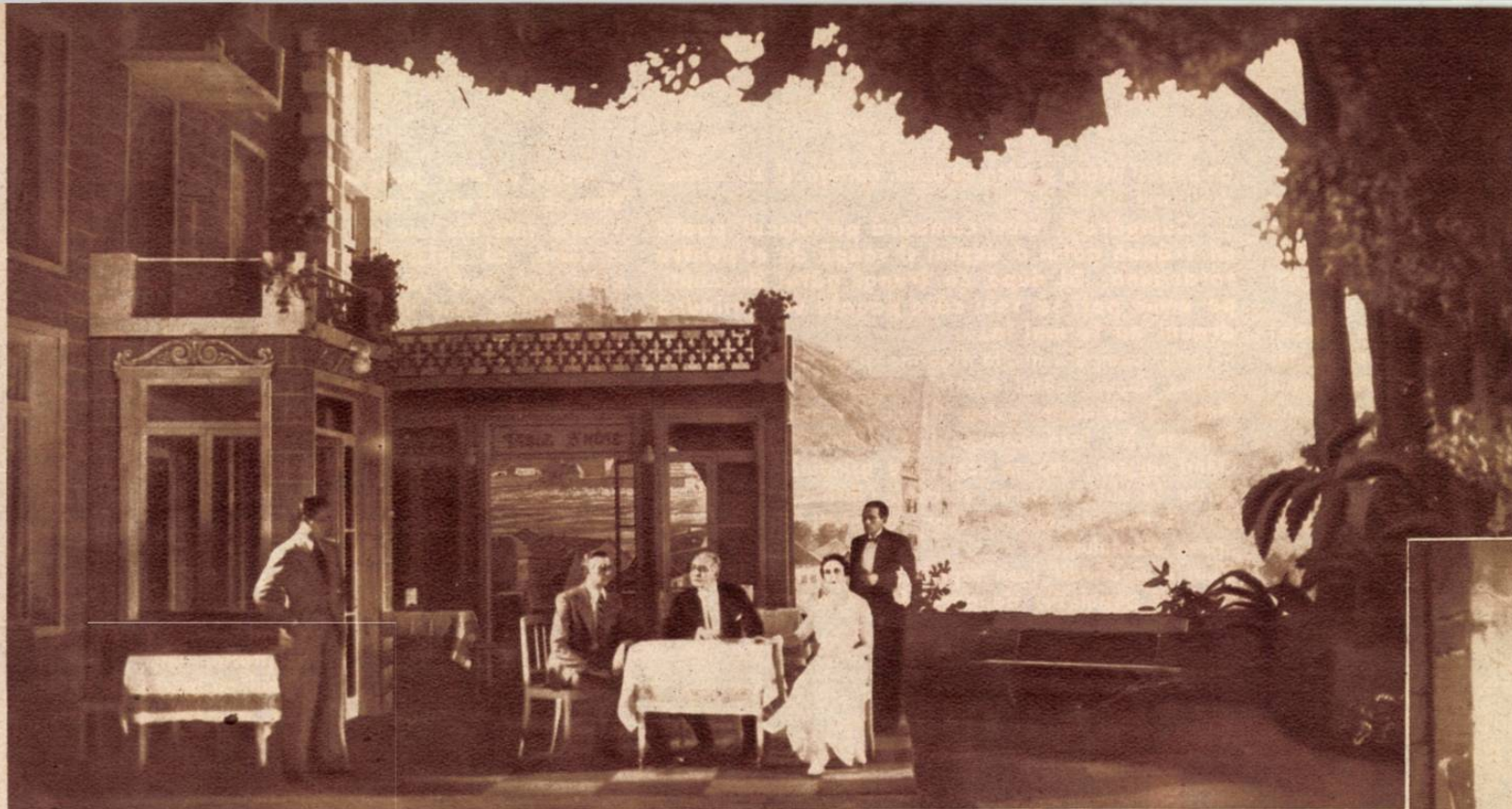
Cine să fie oare această Avestita? Ei bine, Avestita e aripa Satanei care s'a luptat cu sfântul Mihai. Călugărul Ivan a prescris următoarea rețetă: „Păr de lup trăs-nit, în apă dela trei fântâni secate și pe deasupra sânge din inimă de liliac”. Tot satul caută păr de lup trăs-nit și apă în fântâni secate. În fine, i se toarnă pe gât doctoria, care infectează rana și săteanul moare peste câteva ore. Ivan călugărul explică:

— A murit, fiindcă lupul nu era trăs-nit... Ivan călugărul locuiește într'un fel de peșteră, unde oficiază un fel de magie neagră: pe un catafalc e întinsă o femeie goală, între patru lumânări înalte. Păros ca un silen, profetul citește într'o carte, p năce credincioșii sunt cuprinși de un fel de delir erotic și încep să urle. În secta inochentiștilor, Ivan călugărul propovăduia că păcatul se spală prin păcat.

Probabil, ca să-și spele niște păcate, după ce a câștigat cu vânzarea dracilor și otrăvurilor, o sumă mai bună, într'o seară, împreună cu vreo doi drept credincioși de-ai săi, poate Apostoli ai acestui profet fictiv, s'a îmbătat într'o cârciumă și a ținut cheful trei zile și trei nopți. A treia zi, când a ieșit din cârciumă, ninsese afară și calul său uitat în drum, murise. Sătenii credeau că în acest cal s'a adăpostit duhul inspirator al profetului. Ivan, beat încă, a pornit pe jos, poate că nici el nu știa unde. Abia ieșit din sat, și s'a prăbușit în drum, mort, de alcool, de apoplexie, sau poate fiindcă duhul său păzitor, ieșise din mârtoaga neagră, părăsindu-l.

SB.

O scenă din actul I din piesa lui Bernard Shaw „Banul n'are miros”.

Actul III din Friderica de Lehar la Opera Română.

D-na Emilia Guțianu (Friderica) și d. Mihail Nasta (Goethe) într-o scenă din Friderica.

O scenă din comedia „Iacob” cu G. Timică la Teatrul Comedia.

ULTIMELE PREMIERE TEATRALE

Piesa unui diplomat Shaw apreciat la București

La noi mai dăinuiește prejudiciata profesiunilor și de aceea a provocat vâlvă faptul că autorul ultimei premiere a Teatrului Național — „Trică” — este un diplomat de carieră. Într-adevăr, d. George Cruțescu este consilier de legăție și în ultimul timp a fost însărcinatul nostru de afaceri la Cairo.

S'a uitat însă ca și alți diplomați din „Carieră”, a înfruntat lumina rampei românești. Al. Florescu (Flo-Flo), fost ministru plenipotențiar, este autorul dramei „Sonda” care a constituit o răscruce în evoluția literaturii dramatice autohtone. Un Duiliu Zamfirescu a apărut deseori la rampă, pentru a mulțumi celor cari îl aclamau, — însuși cel mai fecund autor dramatic român — Vasile Alecsandri — a fost ministrul României la Paris, îndeplinind și alte importante misiuni diplomatice.

D. Cruțescu nu a plasat acțiunea comediei sale în mediul care-i este familiar, ci a prezentat o comedie a rataților, a acelor cari, cu toate calitățile lor, sunt prea slabi pentru a birui viața: Model, pentru creionarea eroului piesei, i-a fost un pitoresc personaj al Bucureștiului de altă dată — Aurel Brațu. Desigur că d. Cruțescu n'a intenționat să-l aducă pe scenă chiar pe Brațu, care i-a servit doar ca... muză. Premiera acestei piese a avut loc în fața unei săli selecte, care a aplaudat și ovaționat la rampă pe autor.

Shaw pare să fie pe gustul publicului nostru. Aproape toate lucrările sale reprezentate la noi au obținut succes. „Banul n'are miros” are oarecum și o valoare documentară, fiind prima piesă de teatru a „geniului irlandez” Shaw a îmbrățișat cariera dramatică „malgré lui” și asta mulțumită îndemnulor prietenului său Archer. La București s'a făcut piesei o primire mult mai politicoasă decât la Londra, unde premiera s'a desfășurat în mijlocul unui scandal infernal. Multe persoane din sală s'au regăsit pe scenă, în ipostaze nu tocmai favorabile. Shaw, care pe vremea aceea era socialist — acum ce-o fi? — a ținut un conflict dramatic aducând pe scenă problema „slumului”. „Slum-ul” este o rușine a Londrei, căci el înseamnă cartierele săracilor exploatate de proprietari fără scrupule.

La București există interpreți „specializați” în Shaw: d-na Marioara Zimniceanu, d. R. Bulfinch, d. I. Fintescu și alții.

„Friderica”, ultima premieră a Operei, face săli pline, ceea ce dovedește că opereta nu a murit, așa cum afirmă unii. Păcat că ansamblului dela Operă, îi lipsește acel brio cu care trebuie interpretată opereta. Și-apoi părțile de proză, sunt spuse pe șapte tonuri de cântăreți. Clasei de operă dela Conservator, trebuie neapărat să i se adauge una de dicțiune.

Oare ultima producție de piese să fie atât

de nevolnică, încât teatrele noastre, și încă două din ele, să fie nevoite să recurgă la răsuflata firmă Arnold și Bach? „Iacob” și „Dodo” sunt două farse. Dacă sunt suportabile se datorește aceasta numai artiștilor, cari joacă cu mult antren

Observați, vă rog, titlurile pieselor cari țin afișul teatrelor noastre: „Trică”, „Rișca”, „Iacob”, „Dodo”.

MONSIEUR DE LA PALISSE

FOTO LONNYAI

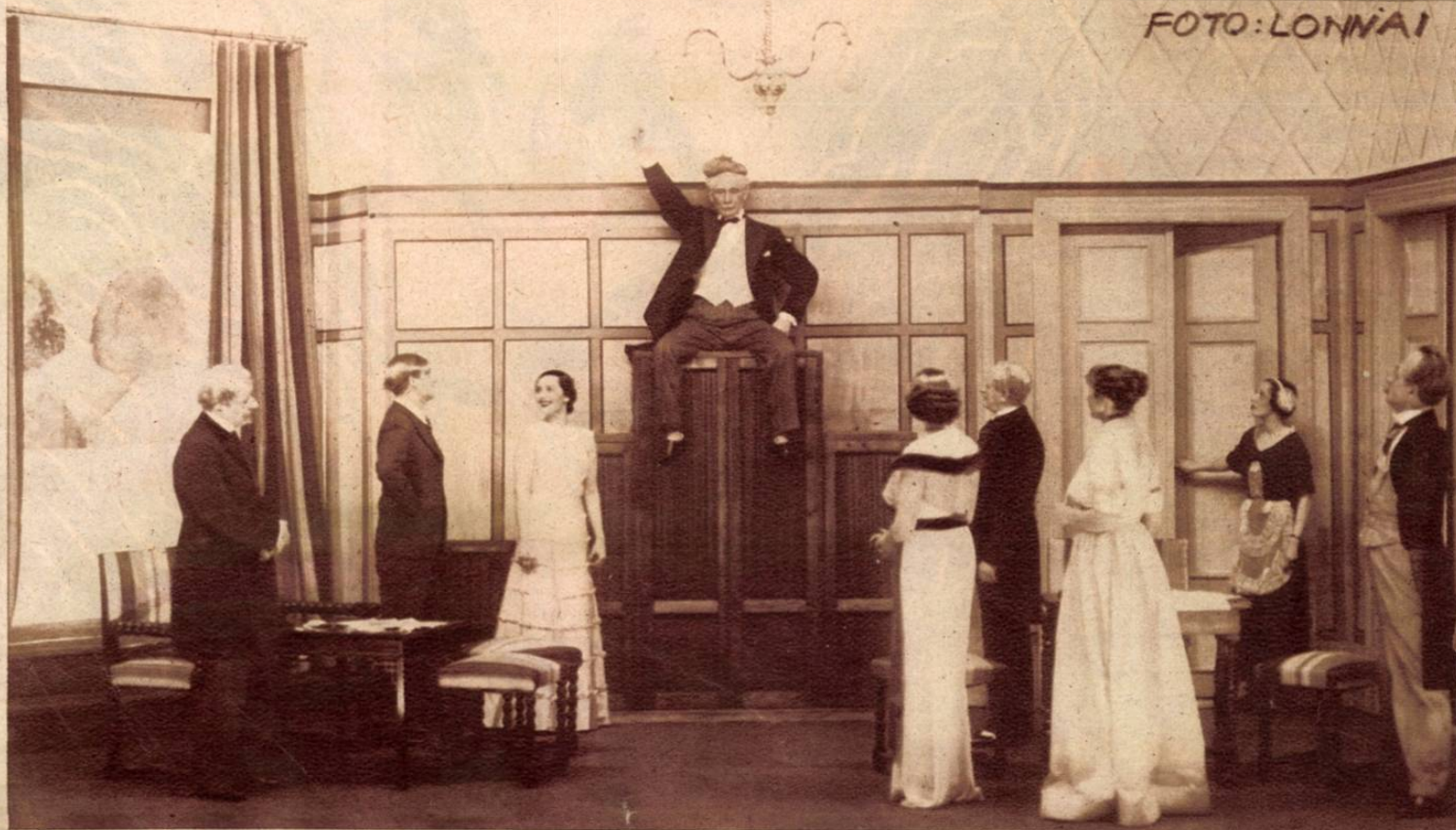

FOTO: LONNYAI

Românii pe ecranele străine

ACUM trei ani am publicat în paginile ziarului nostru despre succesele românului Ion Balaș pe ecranele americane unde e cunoscut sub pseudonimul de Robert Bob Curwood. El și-a împrumutat acest nume de la J. O. Curwood, romancierul american căruia i-a turnat în film mai multe romane. Bob stăpân pe meșteșugul peliculei, bun regisor, și în urma succesului repurtat în întreaga Americă, își face o producție proprie în care își investește toată averea lui. El este primul care toarnă filmele vorbitoare sută la sută... Și pe când toate îi merg în plin și vede visul împlinindu-i-se, sperând a înfăptui lucruri și mai mari, se întâmplă formidabilul dezastru financiar din 1931 din Statele Unite, care a dus la ruină mii de bogătași americani. Bob care avea peste două milioane de dolari angajate în întreprinderi cinematografice, având și bani depuși în bănci, a pierdut totul rămânând cu lucrări nesfârșite și contracte neachitate. Bob văzându-se distrus, a trebuit s'o ia de la început. Luni de zile a rătăcit printre mii de șomeri cari mai înainte cu câteva zile fuseseră miliardari și astăzi n'aveau o bucată de pâine. Sute de mii de artiști umblau după angajamente. Se întâmplase o revoluție în lumea filmului. Unele stele căzuseră și se ridicaseră altele. Bob cu durere în suflet, dar fără să se lase învins, plecă în Mexic, unde ca regisor a turnat câteva filme în Mexic și Veracruz. A luat clișee îndrăznețe pentru jurnalele sonore a mai multor case, și după un an s'a reîntors la Hollywood cu un mic capital și imediat a fost angajat de-o casă din San Francisco pentru turnarea câtorva filme de Cowboy în Vest. Mai târziu, în 1933, Bob reușește la un concurs în Hollywood și e trimis de asociația marilor case de filme la expoziția internațională din Chicago, ca reprezentant al industriei cinematografice. Reîntors la Hollywood, Bob e angajat de „Universal” ca regisor și star. Și iată-l pe Bob din nou refăcut, gata să înceapă lupta. Inzestrat cu o voință neștrămutată, o încredere oarbă în puterea și munca lui, o adâncă pricepere în industria filmului pe care și-a asumat-o după lungi stăruințe, Bob e gata de-a face față neprevăzutului în orice împrejurare. Bob prin munca lui a știut să se impună tuturor, fiind stimat și apreciat. Odată chiar a și spus: „Aș dori barem a mia parte să fiu iubit în România mea, cum sunt iubit aici, în statele Americilor”. Filmele lui Bob sunt pline de peripeții, înscenate fără trucaje, totul fiind făcut în plină natură. Bob e un călăreț neîntrecut, jongleur în aruncarea lassoului, boxer neobosit, un glas frumos, vorbind la perfecție Engleza și Mexicana, fotogenic și un răs sănătos, tânăr și plin de speranță, Bob e omul care trebuie să ajungă să nfrângă soarta, oricât de vitregă ar fi ea și să facă în viață lucruri mari. Cunoșcător profund al industriei peliculei, Bob are planuri mari cu inovații îndrăznețe. Noi ne putem mândri că un Român, fără nici-un ajutor, prin el, a ajuns să se impună străinilor, să fie cotel și apreciat. Vom reveni în curând cu noutăți despre Bob Curwood, fiind păcat ca tocmai noi să-l dăm uitării, când o lume întreagă îl cunoaște și apreciază.

C. A. Russey

M. S. Regele Carol II vizitează un stand din expoziția „Micii Industriei”.

EXPOZIȚIA JIQUIDI

Mamă cu copii (Ana Jiquidi)

In urma dricului (Aurel Jiguidi)

Marele nostru artist ION BREZEANU în rolul lui Ion Nebunul din Năpasta de Caragiale. Fotografia noastră a fost luată în cabina lui Brezeanu în seara sărbătoririi a 50 de ani de teatru.

CE VÂRSTĂ ARE ANA?

Întrebarea pusă la întâmplare, rămase fără răspuns.

“Dar cum? Ana este mai tânără cu zece ani decât ori-care din noi!”

“Nu, asta' mi se poate spune. A mers cu mine odată la școală.”

“Atunci, ce face Ana...?”

(Intră Ana însuși, tânără, radioasă, mlădioasă)

“Cum, ce faci?”

“Cum faci oare, Ana, că rămâi vecinic tânără?”

“Ei bine, ca să spun adevărul.

Întrebuințez regulat preparatele Elizabeth Arden”

“Le-am întrebuințat, la început, ca să'mi refac tenul. Acum am prins obiceiul 'Arden' și mă supun unui tratament, ori de câte ori sunt oboșită sau am aerul plictisit. Mă face să apar frumoasă și mă simt admirabil.”

“Dar exact, ce faci?”

“Urmez diferitele tratamente ARDEN. Mai întâiu curăț, tonific și'mi hrănesc pielea în fie-care seară și dimineață. Preparatele sunt așa de plăcute la întrebuințarea lor și'mi iau abia zece minute în fie-care zi. Dacă am nevoie de un stimulent rapid, îmi fac un tratament cu Crema contra Șbărciturilor (Anti-Wrinkle Cream). Îmi ia o jumătate de oră și te face să apari așa cum ți-ai dori să fi totdeauna! Apoi mai este, desigur, și pomada Anti-Brown Spot. Fac acest tratament ori de câte ori mi-e fața oboșită. Face să dispară ori-ce urmă de paloare ori asprime. Este chiar un remediu admirabil, căci face pielea mătăsoasă. Și apoi...”

“Dar cum stau prețurile?”

“Mult mai efine decât îți închipui! Preparatele sunt atât de pure și concentrate, încât cea mai mică cantitate are efect. Și, afară de asta, sunt foarte economice în practică, căci într'adevăr își împlinesc misiunea lor.”

ELIZABETH ARDEN

London · 25 Old Bond Street W1

PARIS BERLIN BOMBE NEW YORK
(Toate drepturile rezervate)

PENTRU

BALURI MASCATE

mirunat
vă îmbrăcați

**LA VULTURUL DE MARE
CU PESTELE IN GHIARE**

Theodor Atanasiu & Co

STR. BAZAIA 1 STR. CAROL 76 · 78 · 80 · 82 STR. HALELOR 21

BOLNAVI de PLĂMÂNI!

MII DE BOLNAVI VINDECAȚI.

Cereți imediat cartea asupra

METODEI NOI de NUTRIȚIE,

care a salvat pe mulți. Această metodă poate fi adaptată oricărui regim și ajută a învinge repede boala. Sudoarea noaptea și tusea dispar, greutatea corpului se urcă, și o calcificare treptată oprește suferințele.

OAMENI SERIOȘI

ai științei medicale confirmă eficacitatea metodei mele, și sunt de acord cu întrebarea ei. Cu cât mai repede se începe cura cu atât mai bine.

GRATIS ȘI FRANCO

primiți cartea mea din care veți afla multe demne de știut.

Scrieți imediat

Este suficient o carte poștală la adresa de mai jos:
GEORG FULGNER, Berlin-Neuköln, Ringbahnstr. 24, Abt. 596

O simplă rețetă de frumusețe îi readuce bărbatul pe care îl iubește

Nu mai pentru o simplă neatenție, multe femei au pierdut cea mai bună șansă a lor de a face o căsătorie favorabilă sau de a avea succes în afaceri. — Oricât de perfecte ar fi trăsăturile, un obraz nu poate să fie cu adevărat frumos și să atragă admirația decât dacă este ferit de pori dilatați, coșuri, pete și sbârcituri de oboseală. — Acum, mulțumită unei mari descoperiri științifice, vă puteți repede libera tenul de orice imperfecție, aplicând numai noua Cremă Tokalon, culoarea albă (neunsuroasă), celebra Cremă de Paris. Ea conține smântână proaspătă și untdelemn pre-digerat, potrivit amestecat cu ingrediente tonice și astringente. Garantăm că ea albește și înfrumusețează o piele întunecată, fără lustru sau ofilită, altfel se restituie banii. Rezultate uimitoare s-au obținut în 3 zile numai. Veți fi surprinsă și încântată. Nimic n-o egalează. —

De vânzare la toate farmaciile, drogheriile și parfumeriile din țară. Noi prețuri reduse: Crema Tokalon, culoarea albă, la Lei 50.—, Crema Tokalon aliment, culoarea roză, Lei 60.—.

LA PREDEAL, SPORTUL SKYULUI
ESTE IN TOI

INSTITUT MEDICAL COSMETIC

Str. Brezoianu 9, București III,
Tel. 3-5222. Consult. 11-1, 5-8
sub conducerea unui medic der-
matolog și unei doctorese din
Berlin

Staturi și îngrijiri date de câ-
tre specialiști în toate târnu-
rile cosmetice.
Înlăturarea radicală a perilor
de priso, prin diatermie, înari-
tirea frumuseții și a trupului.
etc

DIN TOATA LUMEA

NEW-YORK.

În marile orașe, pietonii au mari supărări cu vecinicele săpături. Se fac instalațiuni de gaz, de apă, sau se pun cabluri, și mereu se strică asfaltul altei străzi. Acum se face o nouă încercare, în unele orașe mari americane, la instalarea aparatelor de alarmă pentru foc, cari să supere pie-tonii mult mai puțin. La distanțe de 120-180 metri, se sapă o groapă adâncă de un metru; din aceste gropi, cari sunt atât de late încât se poate lucra comod în ele, se instalează în pământ, restul de țevi subțiri, cu ajutorul unei prese hidraulice. Spre a controla dacă aceste țevi subțiri sunt așezate la locul dorit, se sapă la distanțe de câte nouă metri, câte o groapă mai mică. După cât se vede, aceste săpături produc mai puține supărări pietonilor și circulației în general, decât dacă ar exista șanțuri pe toată lungimea străzilor. În afară de aceasta, acest mod de-a lucra pare să fie și mai puțin costisitor.

LONDRA.

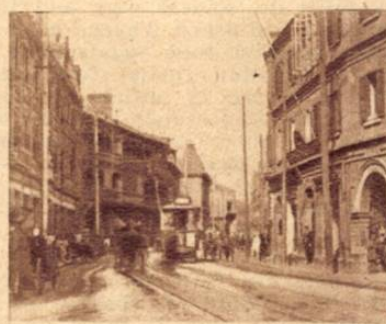
Noua bibliotecă a universității din Cambridge a fost terminată. Clădirea, ornată de un turn înalt de 50 metri, a costat 80 milioane de lei. O jumătate de milion de cărți se găsesc în această bibliotecă, ceea ce este cam mult, dacă socotim că ea nu

este vizitată decât numai de studenții acestei universități. Și dintre aceștia, majoritatea se ocupă cu mai multă plăcere de sport, decât de studii filosofice.

CAMBERRA.

În Camberra, noua capitală a Australiei, a fost de curând inaugurată cea mai modernă instituție de vindecare a plantelor bolnave. Săliile pentru bolnavi au pereții de sticlă, cari apără pe pacienți de frig, fără să le răpească razele calde ale soarelui. Există o secție specială pentru îngrijirea plantelor „anemice”. În timpul zilei, aceste plante sunt expuse razelor solare, în timpul nopții unor reflectoare puternice, cari îngrijesc de refacerea celulelor „pacienților”. Într-o altă secție se studiază boalele molipsitoare ale plantelor, în timp ce în institutul „ana-tomic” se fac adevărate disecții.

SHANGHAI.

Una dintre familiile cele mai avute și mai bine văzute din China, este dinastia Sung. Familia are acum patru membri, trei femei și un bărbat. Tatăl lor, bătrânul Sung, și-a dobândit averea, tipărind biblia în limba chineză, în milioane de exemplare, pentru misionarii englezi. Toți cei patru copii ai săi, joacă roluri de seamă, în buna societate chineză. Fiica cea mai mare, Ay-Ling (Plăcuta), este soția celui de-al 75-lea descendent al lui Confucius, dr. Kung; a doua fiică, Tsching-Ling (Norocoasa), este văduva lui Sun-Yan-Sen; cea mai tânără dintre surori, Mei-Ling (Frumoasa) este soția dictatorului Tschang-Kai-Tschek; fratele lor, Tse-Ven (Învățătură) a fost de curând ministru de finanțe.

Nu vă lăsați îmbătrânit de înfățișare

„EMO” apa limpede vinează, redă NATURAL — renouind pigmenții uzați — PARULUI ALB sau CĂRUNT, culoarea avută. Flaconul Lei 160. 2 flac. lei 300. Depozit: „OPAC”, str. Doamnei 7 (Galeriile Blanduziei, Etaj, dreapta) București și la FARMACII, DROGUERII, etc. 14

TARR, după ras, este singurul produs care înviează. E suficient ca să fricționăm obrații cu câteva picături de Tarr, ca porii să fie curățați, coșurile și orice iritație a feței să dispară. Focul rasului încetează și fața devine netedă. Tarr ferește fața de infecții. După fiecare ras omul civilizat întrebuințează Tarr, un produs Scherk.

III

Maria Canano, fiica paharnicului Vasile Holban, trecu prîn mari greutăți până se văzu nevasta alesului inimei sale. Dar în sfârșit, în anul 1811, căsătoria acestor tineri se făcu, și ei duseră un trai fericit, mai ales după moartea bătrânului Șerban Canano, tata socru, care lăsă după sine o avere destul de însemnată.

CU toată averea de care se bucurau acum soții Canano, firea întreprinzătoare a spătarului Ion nu-i lăsă răgaz de odihnă. Agricultură era pe atunci încă în fașe, și bogați erau numai boierii cu numeroase turme de vite sau de oi, cu herghelii, cu păduri și vii, cu velnițe și cârciumi, cu case în orașe, pe cari le închiriau pentru prăvălii, și așa mai departe. Conu Iancu urmă deci să facă „afaceri”. Cu atât mai mult cu cât, îndată după moartea tatălui Șerban, se urcă în scaunul Moldovei fratele mamei sale, bătrânul voevod Ion Sandu Sturza, care înțelegea, ca'n orice prilej, să-și ajute rudele, oricât de îndepărtate ar fi fost ele, dar mi-te pe un nepot de soră. În 1823 Iancu Canano fu deci trimis de unchiul său la Brody ca să propue zarafilor evrei de acolo un împrumut de Stat pentru Moldova, iar el se întoarse în curând, cu doi bancheri, în vederea încheierii acestei afaceri, din care desigur că trebuia și Canano să-și aibe câștigul său. Doi ani mai târziu, în 1825, îl aflăm în Ardeal, unde avu neplăcerea de-a fi arestat, din pricina unor neînțelegeri nu bine lămurite¹⁾. Și în sfârșit, în 1827, el fu înaintat de Ion Vodă la rangul de vel postelnic. Dar tot cu neastâmpărul în suflet, el alerga mereu de ici colea, să mai scoată un ban de unde-o ieși, deși avea, pe lângă Corni, alte numeroase moșii.

Rușii aflându-se atunci în preajma unui nou război cu Turcii, aveau nevoie de aprovizionare pentru armatele lor. Se pare că în Moldova aga Tzigara luase această întreprindere asupra sa, iar Ion Canano se angajase față de el la anumite furnituri, pentru cari primise, probabil, unele sume de bani drept aconto. Dar el nu putu să predea furniturile

pe cari se angajase a le da. Tzigara îi ceru drept despăgubire o sumă enormă. Vel postelnicul nu avu și nici nu vru să-i plătească acești bani pe cari nu-i datora. De acolo se născu o dandana, care ținu 15 ani, de aduse întreg neamul postelnicului la sapă de lemn, până târziu, când biata văduvă Maria fu pusă din nou în stăpânirea averei sale.

În Aprilie 1827, aga Tzigara, într-o despăgubire a pretențiilor, ce formula, ceru sechestrarea întregii averi a lui Canano. Dar el nu se mulțumi cu veniturile moșilor, ci ceru punerea peceților pe toate lucrurile din curtea și din casa postelnicului. Pe după Sfântul Gheorghe, se pomeni coana Marghioala cu oamenii cârmuirii la dumneai la Corni, unde de vre-o 6—7 ani trăia atât de liniștită acum, punându-i sechestrul pe trăsura, pe cai, pe boi, pe vaci, până și pe mobilele din casă. Soțul ei era pe aiurea, după treburi. Până să se întoarcă el, înebunită de spaimă, postelniceasa făcu o jalbă către Înălțimea Sa Vodă, unchiul bărbatului, și un răvaș către Prea Sfântul Mitropolit Veniamin Costaki, cerând scoaterea de sub sechestrul a lucrurilor sale. Trimise în toată graba la Iași, cu scrisorile acestea, pe stolnicul Ionică, omul ei de încredere. La 2 Mai avu răspunsul acestuia:

„In cinstita mâna dumisale cucoanei Mărioarei Canano Postelnicesei, cu toată plecaciunea, la satul Corni.

Sărut cinstită mâna dumatăle, și iulea și cartea dumatăle, cea către preasfințitul Mitropolit, s'au arătat Măriei Sale lui Vodă, și foarte s'a supărat și s'a mahnit pentru necazurile dumatăle. A poruncit că va pedepsi pe aprozi, de vor mai îndrăzni a se mai arăta în casa dumatăle și a mai face obrăznicie.

Sechestrarea să se cuprindă în veniturile moșilor, în vite și în oprirea pădurilor; iar lucrurile cele din casă și din ogradă, trăsurile, caii, și orice alt lucru spre odihna dumatăle, de s'au și scris, nu sunt sechestrale, ci numai însemnate ca să nu se răslutască în lipsa dumatăle. Măria Sa Vodă a poruncit toate cum să se facă de aici înainte — și apoi, afară de aceasta, acum are a se holări și suma în bani și în lucruri ce trebuie a se lăsa spre petrecerea viețuirii dumatăle.

Stăpâna mea, nu te mahnii. Dumnezeu ieste puternic și milostiv. Poate sfârșitul să fie bun și mântuitor. Eu, ce fel mă sânguesc pentru dumneata, vă va spune trimisul; că-mi este jale de supărările ce trageți.

fiind al dumatăle plecată slugă

IONICĂ STOLNIC

1827, Mai 2, Iașii.

Din mila lui Vodă deci lucrurile se îndreptară... până în primăvara viitoare numai. De atunci însă începură necazurile cele mari. Conu Iancu se îmbolnăvi — „i se umflă pântecul” — Ion Sandu Vodă își pierdu scaunul — Rușii stăteau pe malul Prutului, gata să mai năvălească în Moldova, că nu mai fuseseră pe la noi de vre-o 16 ani. Aga Tzigara găsi că clipa e prielnică pentru a mai amări iar pe biata coana Mărioara. Cum porni postelnicul Canano la Băile Herculane ca să vadă de șubreda lui sănătate, cum

Sandu Ion Sturza

veniră iar aprozii la Corni să sechestreze lucrurile postelnicesei. Iarăș lacrimi, și jalbe și răvașe. Dar cine să le asculte acum? Bărbatul la băi, Vodă mazil; aga Tzigara din potrivă mare și turc, căci, îndată ce cuceră Rușii în țară, în Mai 1820, el ceru supușenia moscovită, știind că astfel interesele sale vor fi mai bine păzite.

Lucrurile meraseră de-a berbeleaca. Coana Marghioala trebuia să-și ia copiii și să se mute la Iași, într-o cameră cu chirie. Și pe lângă toate, în cei doi ani următori, ea mai avu cu soțul ei, întors cu bine de la Mehădia, încă doi copii, pe Nicolae și pe Constantin. Avea acum 9 odrasle, din cari cinci erau băieți și patru fete. Și așa, de bine de rău, cât mai trăi dumnealui postelnicul, lucrurile meraseră și șchiopătând, dar meraseră.

În Ianuarie 1830, îl mai întâlnim pe Conu Iancu înghetând o afacere de cherestea de stejar, pentru corăbiile din Galați. La 12 ale lunii vornicia de Botoșani îl înștiințează că „dacă dumneata vei fi ohotnic a lua asupra dumatăle facerea și coborirea cherestelei, vei binevoi a răspunde vorniciei, ca să se raporteze cinstitelui Divan”. Stejarul îl lua postelnicul din pădurea sa dela Corni, precum tot de acolo vindea, cam în aceeași vreme, o sută de mii de stejari în Rusia „cu 3 gârboave de argint fiecare”.

Dar în primăvară pântecul începu iar să i se umfle, și în vara aceea, 1830, bolnavul își dete duhul, lăsând fără nici un sprijin în lume, pe biata lui Mărioara cu nouă copii în brațe.

De aici încolo supărările postelnicesei ținură încă zece ani întregi. Casa ei de copii trebui s'o întreție — toate veniturile fiind sechestrate — dintr-o pensie de 500 de lei pe lună, care-i fu tăiată apoi pe jumătate¹⁾. O mai ajută fratele ei, Mihai Holban, precum și un prieten, Dumitrache Buhuș, cel din urmă vlăstar al acestei ilustre familii. Și cu toate acestea, vajnica femeie găsi chipul să-și crească mai departe copiii, îngrijind de cei doi noi născuți și dădăcându-i, iar pe cei mari ținându-i în pensioane și luând ca mai înainte, când era bogată, dascăli de franceză, de germană și de greacă. Dar pentru viitorul acestor odrasle, câte umilinte și câte constrângeri. I se întâmpla să meargă ea, postelniceasa Maria Canano, nepoata lui Vodă Sturdza și vara Callimakilor, din casă în casă, pe la boierii cei bogați, cu droaia de copii după ea, cerând de pomană. De la o vreme, tot cu gândul la creșterea

1) Văduvele boierilor aveau pensia rangului bărbatului.

Veniamin Costache

1) N. Iorga: Documentele Familiei Callimachi, Vol. II, p. XIV.

băieților, ea trebui să-și jertfească fetele, pe cari le trimise, pe toate patru, buluc la mănăstire la Giurgești, în ținutul Romanului. Apoi se mută din casa ce locuia într'alta mai mică, mai efțină și mai dărăpănată, de era, într'o vară ploioasă, să rămână moartă, sub dărănnăturile tavanului care se năruise. Și în timpul acesta dumnealor coconii Iorgu, Șerban, Ion și Veniamin umblau la școală și învățau limbile străine. Ba chiar Șerban, băiat acum de 20 de ani trecuți, își făcea de cap prin oraș. Numai micuții Nicolae și Costachi se țineau încă grapă de fusta mamei.

Ciudad, în această tristă întâmplare, este faptul că Maria Canano își câștigase procesul la toate instanțele, și anume destul de curând după moartea soțului ei. Dar câtă vreme rămăsese Muscalii cu Kiselefful lor în țară, aga Tzigara, supus rus, știu să facă așa fel, încât sentința să nu poată fi executată. Iar după plecarea Rușilor, în Aprilie 1834, noul voevod Mihailache Sturdza, căruia nu i-a fost nici odată milă de săraci și de nenorociți, se lăsă înduplecat de acelaș Tzigara, zicând că hotărîrea Divanului fiind pronunțată între o Moldoveancă și un străin, ea nu poate fi întărită de el, ci de Curtea din Petrograd. Și se înțelege atunci că postelniceasa Maria, lipsită de mijloace, n'avea putința să înduplece pe consuli rusești — deși îi implora aproape în genunchi — să ceară această întărire dela St. Petersburg.

Dar s'o lăsăm pe ea însăși să ne povestească nenorocirile ei, căci fără vrerea dumisale ne-au rămas două scrisori către fratele Mihailachi, din cari curg, ca apele tulburi, amăritele gânduri ale biete postelnice.

Scrisorile sunt amândouă din anul 1838, adresate:

„Cinstitului iubit frate, dumisale cuconul Mihailachi Holban, cu dulce îmbrățișare. Iubite frățioare, scrie ea, am primit, cu mare bucurie, răvașul dumitale, care l-am găsit acasă când am venit de la feredei (din toată sărăcia ei, mai găsia și bani, pentru a merge la băi). M'am bucurat că vă aflați sănătoși. Eu am venit bolnavă de la feredei, numai pentru că auzisem că venise ghegeneralul Titov la Iași (Titov era consul rus). Era să merg la mănăstirea Neamțului, dar auzind c'a venit la Iași am fost cu toți copiii la dânsul, am strigat, și răspunsul lui a fost acesta: să aștept până o veni răspuns de la Petrezbuc (Petersburg). Și acolo, la dânsul, puțin a rămas de nu mi-a venit damba, și plânsetele și lacrimile copiilor și ale mele nu se mai pot spune, tuată s'a apropiat să ne busească. Nu mai pot răbda. Casa a căzut pe jumătate, acum pe ploile aceste. Le-am pas proptele pe dinăuntru. Bagdadia (tavanul) a căzut și din odaia cea mare și din stoc, tocmai deasupra cripatului (patului): de n'ar fi căzut ziua, de-ar fi fost noapte, acolo rămâneam moartă. Și cărămizi și scânduri au căzut. S'a făcut o bortă de se îngrozește cineva când se uită. Rusului acestuia i-a vorbit și Mitropolitul cu toți boierii, și lui Vodă deasemenea i-au vorbit, Dumineca ce-a trecut — și tot așa a zis și Vodă. Eu acū nu mai am unde viețui. Casa spartă, de cheltuiată n'am, desnădăduită, neavând ce să mai fac, mi-am luat lumea în cap, și mă duc Sâmbătă de aici din Iași. Mă duc pe la Crivești, la Dumitrachi Buhuș, și de acolo mă duc la copile la Giurgești. Imi scrii duminecă că mi-ai trimis 500 de lei și feciorul i-a luat înapoi. Te rog, frățioare, trimite-mi 1000 de lei la Crivești, la Dumitrachi Buhuș, că Duminecă acū ce vine m'o găsi la Crivești. Din banii ce mi-ai dat pânăcum, din 2000 lei, am spus Mitropolitului să-ți scrie dumitale, și el mi-a zis că nu ar fi trebuință să-ți mai scrie, că dumneata cunoști lipso mea; că părintele zice că de-ar avea el, încă mi-ar mai da, și să-ți scriu dumitale să-mi trimiți banii aceștia, că pe urmă o să-ți scrie și părintele. Apoi acū, ieri, s'a por-

nit la mănăstirea Neamțului, nu-i aici, și de aceea nu ți-a scris. Eu purced la drum numai cu un galben, și din leașa copilelor le sunt date cu 350 lei. Te rog trimite-mi banii, măcar o mie de lei, la Crivești, ca să dau și copilelor. Și de la Mitropolit, cum o veni, peste șapte zile, oi trimite dumitale răvaș pentru amândouă miile de lei. De cumva nu m'o găsi trimisul la Crivești, dumneata poruncește să lăsa banii la Dumitrachi Buhuș și să primească adevărînță, pentru că eu oi ruga pe Buhuș să mi-i trimită unde-o fi. Pe om și chiria calului oi plăti eu, numai te rog trimite-mi, nu mă lăsa fără cheltuială. Cumnatei cu multă frățescă dragoste mă închin și pe copii dulce îi sărut. Și sunt a dumitale soră

30 August.

MARIA

Conu Mihailachi, om de treabă, trimite surorii sale mia de lei la Crivești, de unde Dumitrachi Buhuș i-o trimite, coanei Marghioalei, la Iași, căci nesfârșitele ei necazuri nu-i dăduseră răgaz să părăsească așa curând capitala. Să nu uităm însă că miișoara cea de lei era aur, adică în valuta de azi cam 30.000 lei, cari, având în vedere efținătatea traiului de pe atunci, ar face astăzi vre-o 80 până la 100 mii lei.

La 8 Septembrie postelniceasa răspunde:

Cu frățescă dragoste mă închin dumitale, iubite frățioare. Astăzi, în 8 a lunii, am primit scrisoarea dumitale dimpreună cu banii. Tare bine mi-au prins, pentru că acū și pensia de la toate văduvele au tăiat-o pe jumătate, carele mie îmi dau numai 250 lei pe lună. Eu cu toate că scriam că mă duc la mănăstire, dar necazurile și nenorocirile nu m'au lăsat să ies din Iași. Am strigat și am plâns, frățioare, două săptămâni necontenit, cu copiii, umblând pe la casele acele ce știam că mă ajută. S'a ridicat toată boierimea dimpreună cu Mitropolitul, și au vorbit lui Vodă. S'a făcut mare huiet și a zis Vodă: Vestii-i că greutatea s'a ridicat și are să se bucură. Și mai înainte cu o zi a trimis pe Vistiernic să-mi spuie că-mi întărește anafora, apoi, peste două zile, a zis Vodă Vistiernicului și la ceilalți boieri să caute să-mi ia casă cu chirie, și va plăti Vodă. A venit Vistiernicul și mi-a spus, și iarăș m'am supărat strașnic, zicându-i că aceasta se înțelege o prelungire, și nu-mi trebuie să-mi ia casă, ci să-mi dea averea. Am strigat am plâns, până m'am îmbolnăvit. Apoi iar a venit Vistiernicul și mi-a spus că a venit deslegarea de la Petersburg în favoarea mea, și că-mi întărește anafora. Apoi, mai în urmă, iar zice că n'a venit răspunsul. Dar adevărul este c'a venit răspunsul, dar vor să mă necăjească, că nu-i destul decât mă ocândească, de opt ani, și acum tarăș găsește Vodă clenciuri și nu întărește anafora. Te rog fă bunătate și pornește rugăciuni și la Mogoșești și la Buda (moștile Holbăneștilor), să se facă și zi și noapte, doar și-o face Dumnezeu milă să scap de osânda aceasta. Cred c'oi muri și nu m'oi mai bucura. Mitropolitul încă n'a venit de la Neamț. Călugărița s'a dus; a plâns destul de i s'au umflat ochii. Cumnățicăi mă închin cu multă dragoste și pe copii îi sărut dulce. Copiii mei sărută mâna dumitale. Rupe răvașul.

Rămânând a dumitale soră.

MARIA

„Rupe răvașul!“ Biata femeie! Ar fi vrut să nu mai știe posteritatea despre necazurile amăritei ei vieți. Dar conu Mihailachi nu l-a rupt; l-a băgat într'un fund de sărtar, de-a înfruntat anii și veacul. Morți sunt de-acuma toți, de mult, dar răvașul e încă întreg, martorul unei vieți de altădată. Care erau cuvintele ce îndemneau pe Vodă Mihailachi să nu întărească anafora, ținând-o pe masă neiscălită, deși primise răspuns favorabil de la Petersburg, nu se poate ști, dar se poate bănui.

Și mai trecură doi ani — sau, mai bine zis, un an și jumătate, din Septembrie 1837 la April 1840. Atunci sosi la Iași un nou consul, Besack, om foarte de treabă, pe care Moldovenii l-au stimat și iubit. La 22 April, Maria Canano face un ultim apel deseserpat. Ii scrie acestui nou venit — în limba franceză — că în procesul ce are de 10 ani cu Tzigara, a câștigat ea pricina la Divan, dar Vodă nu vrea să-i întărească anafora. În zădar a intervenit Obșteasca Adunare — Parlamentul de atunci — căci Kotzebue nu vrea să i se restituie decât un sfert din averea sa.

„Il travaille à ma ruine et à celle de mes neuf enfants. J'avais formé le projet d'aller me jeter aux pieds de l'Empereur, mais le moyen, quand tout me manque, quand, souffrante, on me laisse sans secours, mes enfants sans éducation et mes filles au courant, le moyen de dire à Sa Majesté: Celui que vous avez envoyé ici pour nous protéger, celui-là consomme notre ruine... Ne souffrez pas plus longtemps que l'on se serve du nom de votre Auguste Maître pour commettre le crime, et c'en est un, que celui de dépouiller la veuve et l'orphelin.“³⁾

Besack cercetă pricina, înțelese de care parte stă dreptatea, și porunci să i se restituie postelnicesei Maria întreaga ei avere.

În 1841, un văr de-al răposatului postelnic Ion, aga Grigore Canano, scria lui Costachi Balș pentru nedreptatea ce-i făcea Toader Ghica, ispravnicul ținutului Botoșani.⁴⁾ Și în această scrisoare, spune între altele:

„Măria Sa Vodă s'a unit cu potrivnicii mei, stându-mi cu totul împotrivitor, ca și postelnicesei Marghioalei Canano, a cărei dreptăți dacă nu se sprijinia de către îmbunătățitul suflet și plin de dreptate a fostului consul Bezac, i se stinge averea de la 9 copii, și numai pentru interes de 2000 galbeni ce-i cerea Tzigara“.

Va să zică tot litigiul fusese de 2000 de galbeni și pentru această sumă i se luase răposatului postelnic Canano întreaga avere, până și mobilele din casă, lăsându-i familia muritoare de foame, timp de 15 ani, și aceasta chiar după câștigarea procesului. Astfel erau judecățile acum 100 de ani!

În vara anului 1840 coana Marghioala, cu băieții ei doi mai mici, se întoarse înfășurată la Corni, după aproape 14 ani de pribegie prin Iași, pe la moștile vecinilor, pe la mănăstiri. Imdată începe reparația caselor, pe cari le găsisse părăginite. Lucrau de zor la vechea curte cananăiască stoleri, fierari, lăcătuși, pentru o nouă viață, care era să înceapă.

Coana Marghioala, femeie acum de aproape 50 de ani, putea nădăjdui că cel puțin bătrânețele ei vor fi binecuvântate de Dumnezeu. Dar ele nu fură, după cum vom vedea.

(Sfârșitul în numărul viitor)

³⁾ Toate aceste scrisori în N. Iorga: Acte și documente, vol. XVI și XXII.

⁴⁾ Face tot ce-i cu putință să mă despoae pe mine și pe copiii mei. Făcusem planul să merg să m'arunc la picioarele împăratului dar de unde mijloacele, când n'am nici de unele, când bolnavă sunt lăsată fără ajutoare, copiii îmi sunt lăsați fără învățătură: n'am putință să spun Majestății Sale: cel pe care l-ați trimis acă să ne aperse, acela săvârșește nimicirea noastră... Nu îndurați mai multă vreme ca în numele Augustului d-voastră Stăpân să se comită o crimă, căci e o crimă de-a despuia pe văduvă și pe orfan“...

⁴⁾ Document propriu (Scrisoarea agăi Grigore Canano către Costachi Balș, din 20 Noembrie 1841).

REALITATEA ILUSTRATA

DIRECTOR: NIC. CONSTANTIN

Apare săptămânal în 32 de pagini mari, cu un supliment gratuit de 24 de pagini. PREȚUL LEI 10. —

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 400 LEI
Pe șase luni 200 „
Pe trei luni 100 „

Redacția și Ad-ția: București, Str. Const. Mille 7. Telef. 3.84-33
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „ADEVÉRUL“ S. A.

O vitrină originală, care a făcut mare senzație la Ploiești.

MICUL SKIORR

(Fiul arhitectului Doneaud)

CALENDAR

13

1883. A murit marele compozitor Richard Wagner. Operele lui: „Vasul Fantomă”, „Tannhauser”, „Lohengrin”, „Tristan și Isolda” sunt celebre. S'a născut la 1813. (Alăturat chipul). 1785. S'a sinucis George Crișan, unul dintre cei trei frunțași ai revoluției Românilor din Ardeal, în închisoarea dela Alba-Iulia.

14

1468. A murit Johannes Gutenberg inventatorul tipografiei. El a tipărit în întregime prima Biblie, ajutat de Faust în anul 1450. (Alăturat chipul). 1571. A murit la Florența sculptorul italian Benvenuto Cellini. 1697. A murit Carol XII Regele Suediei. 1779. Navigatorul englez James Cook este ucis în Havay. 1821. A murit istoricul ardelean Petru Maior.

15

1840. S'a născut Titu Maiorescu, scriitor, critic și om politic român. A întemeiat societatea „Junimea” și revista „Convorbiri literare”. A fost între membrii fondatori ai Academiei Române. A murit la 1917. (Alăturat chipul). 274. S'a născut la Miș în Jugoslavia împăratul Constantin cel Mare (Sfântul Constantin). 1910. A murit Eugeniu Carada om politic și financiar român.

16

1836. S'a născut la Hotin, Bogdan Petriceicu Hașdeu, filolog și istoric român. A murit la 1907. (Alăturat chipul). 1785. Au fost trași pe roată la Alba Iulia capii revoluției ardeleni Horia, Cloșca și Crișan. 1923. A murit fizicianul german W. Conrad Roentgen, descoperitorul razelor X. 1834. S'a născut naturalistul Ernst Haeckel la Potsdam. A murit la 1919.

17

1834. A murit Regele Albert I al Belgiei rostogolindu-se de pe munții de la Manche les Dames. S'a născut la 1875. (Alăturat chipul). 1673. A murit la Paris poetul și autorul dramatic Jean Baptiste Poquelin Molière. S'a născut la 1622. 1827. A murit pedagogul elvețian Jean Henri Pestalozzi născut 1746. 1856. A murit poetul german Henric Heine născut 1797.

18

1546. A murit Martin Luther reformator religios. Învățăturile lui (luteranism) au fost îmbrățișate de mulți creștini. S'a născut la 1483. (Alăturat chipul). 1564. A murit la Roma sculptorul și pictorul italian Michel Angelo născut 1475. 1745. S'a născut fizicianul italian contele Alexandru Volta la Como († 1827). 1897. A murit D. Ghica, frunțaș politic român.

19

1856. A murit nebun într-o casă de sănătate compozitorul german Robert Schumann. A lăsat și un volum de critici muzicale, născut 1810. (Alăturat chipul). 1878. S'a încheiat tratatul dela San-Stefano, prin care au fost răpitate României cele trei județe dela sudul Basarabiei, dându-i-se în schimb Dobrogea.

Bogdan Petriceicu Hașdeu

de AL. IORDAN

Un an ne mai desparte doar, de centenarul nașterii aceluia titan al culturii românești din veacul trecut, care a fost Bogdan Petriceicu Hașdeu.

Născut în satul Cristinești din județul Hotin, în anul 1836, Februarie 16, a primit la botez numele de Tadeu pe care mai târziu, la trecerea sa în Moldova, l-a schimbat cu acela de Bogdan Petriceicu, amintind astfel origina domnească a mamei sale, care se trăgea din voievodul Ștefan Petriceicu.

Tatăl său, poliglotul scriitor Al. Hașdeu, care la vârsta de 10 ani vorbea curent limba elină și latină, a căutat să dea fiului său, pe lângă instrucția minții și pe aceea a sufletului, învățându-l să-și iubească țara și neamul și să continue lupta începută de el, pentru a menține indestructibilă legătura dintre românii aflați pe ambele maluri ale Prutului.

Terminând cursurile elementare în casa părintească, Tadeu-Bogdan Petriceicu a urmat cursurile școlii rusești din Harcov și apoi a intrat ca ofițer într-un regiment de husari din armata imperială, până când odată cu anexarea sudului Basarabiei la Moldova, trece și el în acest ținut, pentru a obține cetățenia română, urmărit fiind de poliția rusească pentru amestecul ce-l avusese în tulburările studențești.

E numit magistrat la Cahul, dar după câteva luni părăsește acest post, dornic de a activa într-un centru cultural mai însemnat, în care să-și poată desfășura întreaga putere de muncă, de care se simțea capabil. Deaceia vine la Iași unde colaborează la diferite ziare și reviste scriind poezii, nuvele, studii critice și istorice, fabule, etc. Numit membru în comisiunea pentru examinarea documentelor mănăstirești, de către Alexandru Odobescu — ministru al instrucției în acea vreme — Hașdeu veni la București, mulțumit că acum va avea un câmp de activitate și mai deschis, în slujba căruia să-și pună mintea sa, a cărei inteligență depășise cu mult limitele obișnuite. Aci scoate revista „Arhiva Istorică”, apoi ziarul „Traian” transformat în urmă în „Columna lui Traian” și „Revista Nouă” ultima în colaborare cu Delavrancea, Vlahuță, G. Dem. Teodorescu, etc. În acest timp e numit rând pe rând director general al Arhivelor, profesor de filologie comparată la universitate, membru al Academiei Române, membru de onoare al Academiei Imperiale din Petrograd, al Academiei Literare Sârbești din Belgrad și al Societății Linguistice din Paris.

Posedând o cultură vastă și sprijinit fiind de inteligența sa scriitoare, Bogdan Petriceicu Hașdeu a desfășurat o mare și foarte variată activitate în domeniul scrisului.

Astfel pe tărâmul istoric a lăsat posterității monografia „Ion Vodă cel Cumplit” care deși păcătuiește uneori prin nerespectarea adevărului istoric, va rămâne totuși, datorită stilului cald prin care reliefează vitejia și dragostea de țară, a nenorocitului voievod moldovean și a oștenilor săi.

Dar adevărata contribuție pe care o aduce Hașdeu istoriei e colecția de documente streine și românești publicate în „Arhiva istorică” datorită căreia s'au putut lumina multe puncte întunecate din trecutul nostru și „Istoria Critică” în care își propune să cerceteze natura Munteniei în trei epoci: în vremea lui Herodot, a lui Ovidiu și în epoca de formație a limbii românești, operă datorită căreia s'a decernat autorului o medalie de aur, deși n'a avut timpul să o termine.

În această operă, el pleacă de la începuturi, pe cari atunci când datele istorice lipsesc, le completează cu imaginația sa bogată, care nu depășește însă cadrul științific, impus de lectura profundă a tuturor marilor savanți europeni.

În literatură, Hașdeu a desfășurat deasemeni o activitate intensă scriind: poezii, nuvele, satire, fabule, traduceri și piese de teatru din cari vom releva drama istorică „Răzvan și Vidra” al cărui subiect e inspirat din Bălcescu și care deși scrisă pe un ton cam declamator, amintind astfel pe romanticii francezi, zugrăvește admirabil sbuciumata epocă de la sfârșitul sec. XVI.

În domeniul filologic Hașdeu a adus un aport cu mult mai însemnat, căci el e acela care introduce odată cu termenul englez de folklor și materialul ce înglobează acest cuvânt întregind astfel știința filologiei.

În studiile întreprinse a fost ajutat de marele număr de limbi pe care le cunoștea. Astfel în „Cuvente den bătrâni” după cum însuși ne-a spus, a consultat peste 160 de izvoare românești și streine, ca material bibliografic în limbile: slavă, cehă, sârbă, rusă, germană, latină, engleză, franceză, italiană, spaniolă, greacă, iar ca material de studiu comparativ texte populare albaneze, cehe, bulgărești, catalane, celtice, evreești, franceze, germane, grecești, italienești, latinești, ungurești, morave, vechi-slave, poloneze, portugheze, provenșale, retoromane, rusești, rutene, sârbești, spaniolești și țigănești.

În „Etimologicum Magnum Romaniae” Hașdeu sprijinit de regele Carol I și de Academia Română, începe să lucreze după un plan al său, un monumental dicționar al limbii române în care fiecare cuvânt e o monografie cuprinzând forma-origine împreună cu toate variațiunile și înțelesurile pe cari le-a avut în decursul vremurilor. Acest dicționar n'a mers decât până la litera C.

Către sfârșitul vieții Hașdeu s'a datat cercetărilor spiritiste, către care-l îndemna sufletu-i sbuciumat de moartea fiicei sale. În fața operei acestei minți geniale simți regretul că printr-un miracol nu i-au fost hărăzite zece vieți pentru ca să fi avut timpul necesar să dea la lumină tot produsul uriașelor sale forțe intelectuale cu care îl înzestrase Natura.

„Fard”, un roman din viața teatrelor

În ziua de 15 Februarie, apare, în editura „Naționala-Ciornei”, romanul „Fard” de Ioan Masoff. Pentru prima oară în literatura noastră va fi încadrată într-un roman, viața pitorească a teatrului, atât cea din Capitală, cât și din provincie. „Fard” e un roman realist, și unele personaje vor figura cu numele lor adevărat. Pe canavauna unei aventuri de dragoste, vor defila sumedenie de tipuri, prinse cu mult spirit de observație de autor. Scris curgător, într-un stil nelipsit de nota umoristică, „Fard” este o carte menită să facă senzație. Coperta volumului este lucrată de pictorul Traian Cornescu. Romanul se va vinde cu lei 25.

Mici mizerii ale stomacului!

Cei mai mulți bolnavi de stomac și-au început martirajul prin mici neplăceri. După fiecare masă ei simțeau o greutate în corp, aveau senzații de acru în gură, migrene, gaze, dormeau prost. Aceste diverse neplăceri nu durau mult: un dejun ori două treceau fără urmări neplăcute, un altul se digera mai greu. „O să treacă!” își spuneau viitoare victime. Și iată că vine ziua când fiecare masă devine o temere: digestia ce urma devenia din ce în ce mai dureroasă. Milioane de asemenea victime ale stomacului lor, în lumea întreagă și-au dat seama că, nu numai că s'au liniștit imediat luând după masă o mică doză de magnezia Bisurata în puțină apă, dar că și funcțiunile digestive redeveneau normale. Alții, mai puțin prevăzători, au devenit bolnavi cronici și viața lor a fost nimerită. Fiți prevăzători și să aveți întotdeauna la îndemână un flacon de Magnezia Bisurata, „salvatorul stomacului”. De vânzare la toate farmaciile și drogueriile cu prețul de lei 75, sau în formatul mare economic de lei 110.

GRIPA

• puteți preveni luând zilnic până la 3 tablete de Togal.

Odată
GRIPAT
vă veți vindeca repede și sigur
întrebunțând
TOGAL

medicamentul cu acțiune anti-nevralgie și

BACTERICIDA RECUNOSCUTĂ
Togal-ul distruge și totodată elimină otrăvurile gripei (răcelii), grație compoziției sale specifice.
Tratamentul cu Togal urmat în mod regulat vă ferește de **recidivele boalei!**
Întrebați și pe medicul Dv.
La Farmacii și Droguerii.
Produs elvețian.

5061

O MODĂ
trecătoare și
nesănătoasă

A INTRODUS
BĂUTURILE TARI
ARTIFICIALE

Oamenii de gust, însă, au
preferat și preferă tot-
deauna cu încredere
Șampania **RHEIN**
delicioasă, naturală și rafinată

Succesul extraordinar al stan-
dului Rhein dela Expoziția Târg
1934, a dovedit odată mai mult

superioritatea Șampaniei Rhein. Șampania Rhein Extra din
comerț, fiind absolut aceeași cu cea dela Expoziție, încrederea
Dv. este meritată. Produse sănătoase și rafinate în acelaș timp,
iată de ce ele s'au putut menține în fruntea tuturor băuturilor.
Vinurile și Șampania Casei Rhein ocupă locul cel dintâi pe me-
sele localurilor și în casele elegante. Un dejun, un dineu, o
mică recepție cu

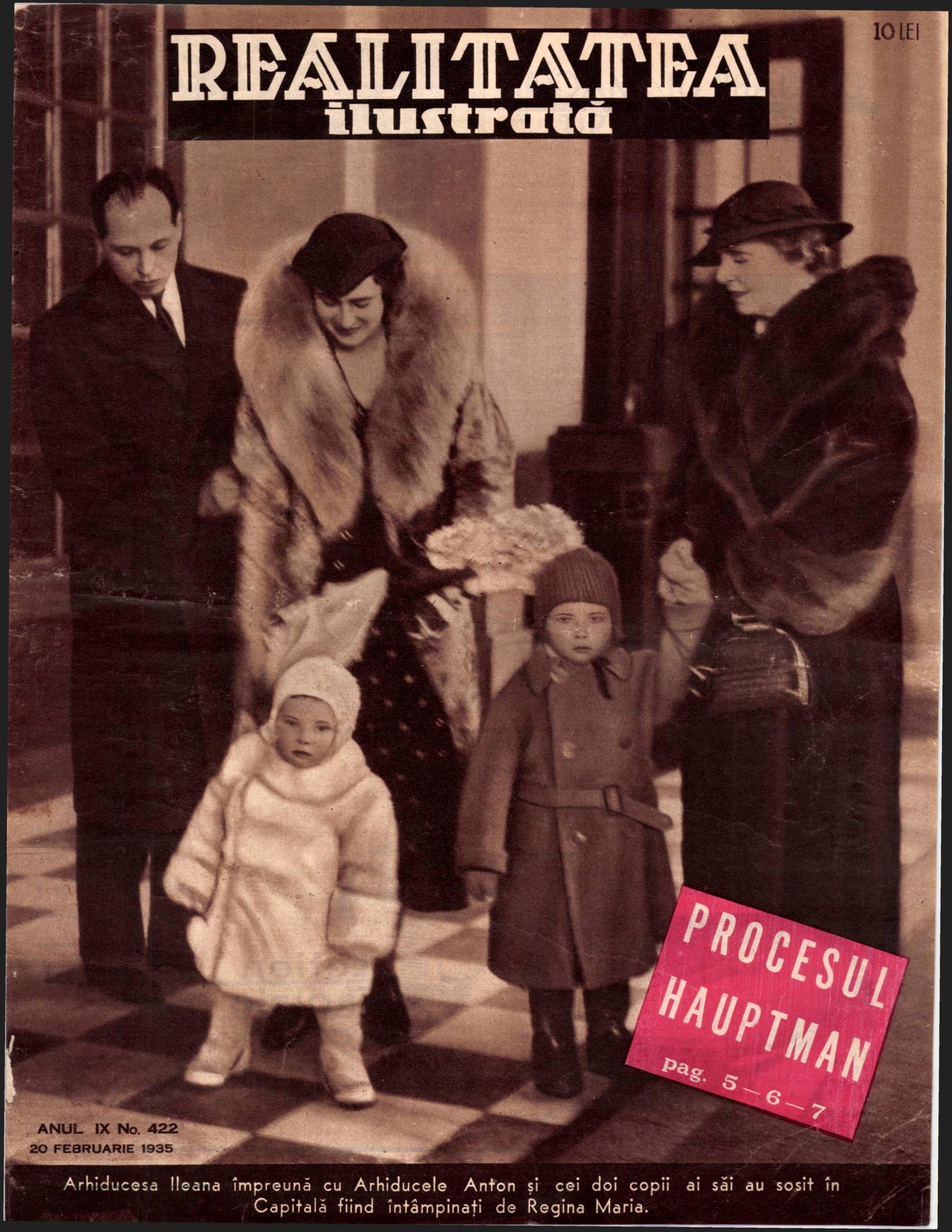
Șampania **Rhein** Extra

este un succes!

REALITATEA

ilustrată

10 LEI

PROCESUL
HAUPTMAN

pag. 5—6—7

ANUL IX No. 422
20 FEBRUARIE 1935

Arhiducesa Ileana împreună cu Arhiducele Anton și cei doi copii ai săi au sosit în Capitală fiind întâmpinați de Regina Maria.

DIRIJABILUL MACON S'A PRABUȘIT

Cel mai mare dirijabil din lume s'a prăbușit în mare. În timp ce manevra în dreptul coastei californiene, dirijabilul „Macon“, aparținând flotei americane, a trimis semnalul SOS.

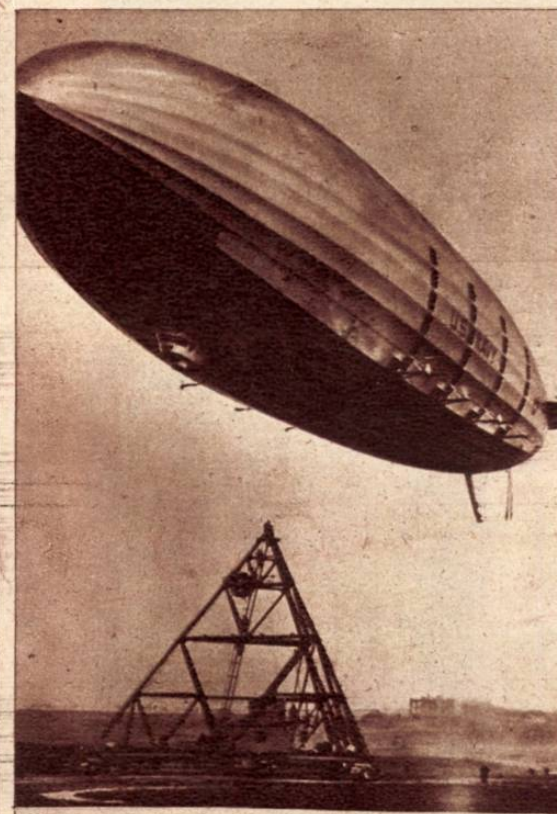
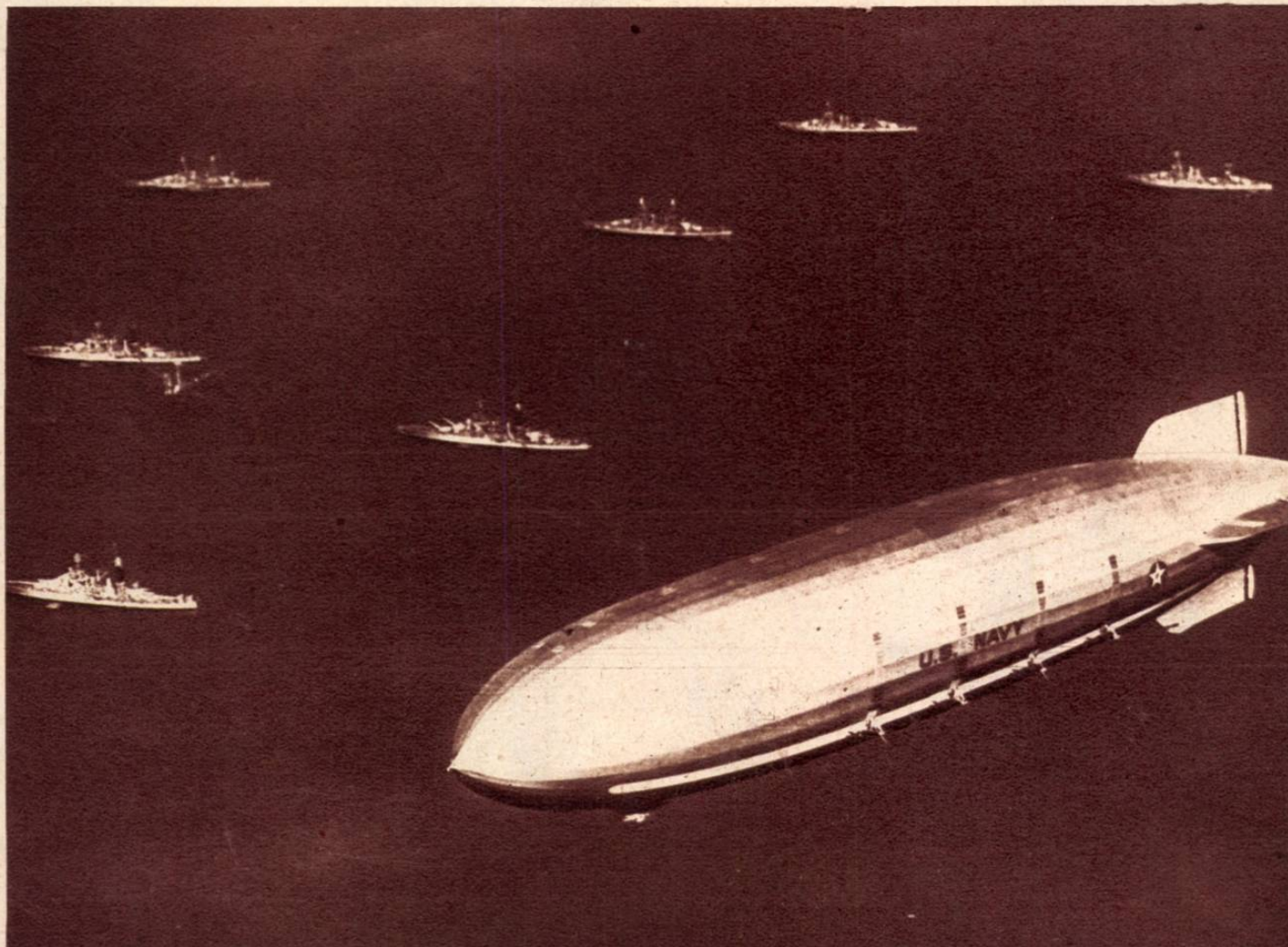
Au urmat apoi în șir câteva radiotelegrame în care dirijabilul anunța că este pe punctul de a cădea în valuri.

O nouă telegramă fără fir anunța că dirijabilul a suferit un grav accident și că echipagiul va părăsi dirijabilul imediat ce va ajunge la suprafața apei.

Imediat vapoarele de război din apropiere au plecat spre locul indicat. Ele au găsit dirijabilul „Macon“ sfărâmat, plutind pe valuri.

Fotografiile noastre înfățișează : Dirijabilul Macon în ziua botezului, în timpul unei manevre aeriene, în ziua primului zbor. Echipagiul fostului dirijabil Acron. Singurul lui supraviețuitor, căpitanul Wiley (X) era comandantul lui Macon.

D. Wiley comandantul dirijabilului „Macon“ (singurul supraviețuitor al catastrofei dirijabilului Acron) declară că dirijabilul a căzut dela o înălțime de 60 m., la ora 17 și 35 după meridianul Pacificului (ora 3 și 35 București), la o distanță de 13 mile Sud-Est de Pointsur.

În raportul său telegrafic către departamentul marinei, comandantul Wiley anunță că în urma unui accident care s'a produs la partea dinapoi a dirijabilului, acesta a început să se incline. Văzând că dirijabilul se prăbușește, comandantul a încercat să amerizeze cât mai aproape de crucișetorele aflate în larg. Echipagiul a avut timpul să pună colacii de salvare. Deasemenea, după amerizare personalul de pe bord s'a putut urca în bărcile de cauciuc ale dirijabilului.

În tot timpul catastrofei echipagiul a dat dovadă de o disciplină desăvârșită.

Dirijabilul s'a frânt în două și s'a scufundat. Deși ploua, marea era calmă.

81 membri ai echipagiului au fost salvați. Doi — radiotelegrafistul și stewartul — au murit.

SCHERK
PARIS - NEW YORK - BERLIN

Lotion Faciale Scherk

Lojiunea de față Scherk

Și Dvs. vă folosește. Punctele

negre și impuritățile dispar, tenul devine clar și delicat dacă

vă îngrijiți regulat cu Scherk.

Flacoane a Lei 62.—, 103.— și

164.— Trimiteți Lei 12 în mărci

și veți primi o probă. Incercați

odată și Coldcream Scherk

de noapte sau Trisena de zi.

Reprezentanța generală

„Excelsior“

Calea Moșilor No. 78, București I

TRAG

frigului și

La marginea Bucureștilor într'un cartier

O fetiță de-o șchioapă, mi-a ținut calea pe una din lungile săli ale redacției.

— Mă numesc Profira Gheorghe. Am șapte frați mai mici și toți sunt goi și nemâncați — începu ea să vorbească repede ca o lecție învățată pe dinafară. I-am privit genele lungi ca de vedetă și ochii codați de un negru aprins plin de întuneric.

— Eu singură îngrijesc de ei — continuă ea — din ce-mi dau cucoanele pe cari le cunosc.

— Câți ani ai?

— Opt ani....

Mi-a fost jenă să-i dau povața să se aciuze în vre-o casă pentru un cât de mic serviciu, căci trupul subțirel și mâinile minuscule păreau ale unei păpuși, care s'ar frânge dacă te-ai încumeta s'o supui la oarecare trudă.

EDIA

a foamei

cu aspect de trib african

— Doamnă, veniți vă rog să vedeți ce-i la noi acasă, și dacă n'aveți să ne plângeți de milă....

— Unde locuiești tu?

— Dincolo de șoseaua Colentina, pe o ulicioară care dă din strada Doamna Ghica.

PE MELEAGURI STRAINE CIVILIZAȚIEI

Omul fără rost, își clădește acoperământul din ce are la îndemână și după cum îl taie capul. Așa și cu cele câteva zeci de gospodării din preajma lacului Tei, cari par întruchiparea unui trib african. Bănuești că tot materialul din care s'au ridicat locuințele a fost de... găsit, altminteri ce surse puteau să furnizeze varietatea lemnăriei și a sumedeniei de table presărate pe acoperișuri într'o desordine abracadabrantă. Omul în comoditatea primitivismului a înfipt adânc în pământ câțiva stâlpi zdaveni, unindu-i unul cu altul prin stîngii și ridicând pereții din pământul galben aflat din belșug în gropile din apropiere. Că vremea și intemperiiile au pus și ele trainică mână de ajutor, e în plus o notă accentuată la pitorescul imaginii.

Mă rodea să cunosc și ciudățenia interioarelor și cu o deosebită precauție m'am avântat pe una din potecile de ghețuș cari coborau în pantă.

Dar întâmplarea a făcut ca prima ființă care mi-a eșit în cale să fie tot fetița care mă oprise pe sălile redacției și strigătul ei de surpriză a cuprins în el ceva de matură bucurie. Dar cum prin preajmă au mai răsarit puțin după aceea și alte fapte, vestea sosirii mele s'a răspândit ca fulgerul, femeile și copiii alergând buluc în întâmpinarea mea. Știau că astfel de vizite aduc după ele daruri, deaceia din primele clipe au început să joace tragedia foamei și a frigului care nu se citia pe obraji arămii bucălați ca merele.

— Veniți întâi la mine conită, să vedeți cum m'a blestemat Dumnezeu să trăesc cu bărbat paralytic și băiat mare bolnav de ducă-se pe pustii. N'avem de nici unele....

Un aspect jolnic al drumurilor înghețate din periferia foamei. O liniste mormântală a cuprins pe-a se firea.

Un tip de veritabilă țigancă, împreună cu copilul ei, în fața colibeii pe care o locuiesc.

Pe uliță înghețată un singur trecător.

Mai jos, câțiva pari acoperiți cu scânduri și saci: „locuința” bieților oameni cari pozează reporterului fotograf.

— Și la mine doamnă mare, că-s văduvă cu opt copii mici.
— Ba întâi la mine — îmi strigă fetița prinzându-mă stăruitor de pulpana hainei. Gestul acesta de intimitate convingătoare a îndârjit pe femei, silind pe câteva din ele să se stropșească la ea.

— Ce te înfigi așa în dumneaei? Merge la cine vrea....

— Cucoana vrea la mine....

— Taci fir' ai a dracului de înțepată....

— Ho, închideți-vă clonțurile că i-ați împuiat capul și-o să vă lase baltă....

— Pleacă nebună dintre noi... tună o bătrână știrbă cu pielea cenușie și-o pipă în colțul buzelor vinete. Nu-mi dau seama dacă m'au împins dela spate sau m'au luat pe sus, atât știu c'am intrat într'un fel de casă cu miros de coccină de porci. Într'un spațiu de câțiva metri pătrați, trei paturi acoperite cu zdrențe și un fel de sobă care nu era altceva decât un cazan vechi transformat însă cu atâta măiestrie că în el duduia un foc strașnic, fără urmă de fum. Un băiat de vre-o douăzeci de ani ședea turcește în vârful patului. Maică-sa îi strigă ceva pe limba romă și el rămase nemișcat cu privirile prostite.

— Uite bafta care am avut-o, — pârlițul meu de fecior.... are boala copiilor.

În clipa aceea tânărul a lăsat să-i scape un zâmbet, care s'a aciuat, isbitor într'un colț al gurii.

Am tresărit. De sub unul din paturi două picioare încălțate cu bocanci, s'au tras mai spre adânc.

Lucrul acesta l-am observat și în maghernița alăturată în care femeia se plângea cu schimonosituri, pentru care ai fi fost în stare să dai orice numai ca să scapi — că n'a mâncat de două zile și că copiii împinși de foame au plecat să cerșească o bucată de pâine și vreo două bețe de lemne ca să-și mai desmortească oasele. Câțiva țânci cari stăteau cocoloși într'un pat, au răsărit ca prin farmec într'o casă mai din vale, trecuți drept copiii altei văduve.

Astfel în acest cătun al mizeriei era o mișcare deosebită, pentru a se ascunde ceva — bărbații cari trândăveau acasă în plină zi.

În jurul meu poporul de femei se făcea tot mai compact. Nici o cușmă.

— Unde vă sunt soții, părinții, frații — le-am întrebat?

— Vai de capul nostru — oftă una dând ochii peste cap — parte sunt bolnavi, plecați pe la dispensare, parte dispăruți....

IN ZI DE SARBATOARE

În Duminica care a trecut am avut din nou drum prin partea locului. Pe mica uliță foiau bărbați întovărășiți de femei cu basmale noi și șorțuri în culori vesele. Din cocioabele căzute într'o rână, răsunau cântece și chiuituri.

— Strașnic mai știu să petreacă hingherii — mi-se adresă un drumeț oprit ca și mine locului. Aștia înțeleg viața. Tot pentru burtă. Cât despre odihnă nu pot să se plângă. Dacă bărbatul nu vrea să plece la muncă, își trimite femeia și copiii să cerșească și tot iese ceva pentru mâncare și băutură.

Nu m'am abătut decât pe la casa Profirei Gheorghe, cea cu șapte frați mai mici, după cum spunea ea. Era unicul copil al unui hingher spătos cu privirile întunecate și-a unei lelițe care cum mă zări își propti o mână la gură neștiind ce să mai zică. Pe un colț al patului, fata trăgea de zor dintr'un muc de țigară.

Margareta Nicolau

Conferința d-lui Edouard Pfeiffer la Soc. „Tinerețea”. În cadrul ciclului de conferințe al Societății Culturale „Tinerețea” de sub conducerea d-lui N. Batzaria, va vorbi Joi 21 Februarie, d-nul Edouard Pfeiffer, cunoscutul om politic francez, în Sala „Dalles”, din B-dul I. C. Brătianu 18, despre: Partidele politice din Franța. Biletele la Agenția Jean Feder. — Fotografia noastră îl înfățișează pe d. Edouard Pfeiffer.

LUMINĂ, AER, VIAȚĂ, prin OVOMALTINE

OVOMALTINE are în alimentarea copilului un rol egal cu soarele, aerul curat și lumina, la un loc. Copiii, crescând, au nevoie de un aliment care să asigure întărirea și dezvoltarea organismului.

Dați regulat copiilor Dv. OVOMALTINE!

OVOMALTINE, preparată din lapte proaspăt ouă, malț și cacao, conține sub formă concentrată tot ce e necesar conservării sănătății. De aceea, dați copiilor Dv. dimineața și după-amiază 2—3 lingurițe de OVOMALTINE în lapte cald. Gustul său e delicios, iar efectul miraculos!

OVOMALTINE
PRETURILE:
Lei 50.-98.-175.-320

UN PRODUS AL FABRICEI DR. WANDER S. A.

Bărbați sunt pretențioși...

Dar cari bărbați ar putea să reziste unei guri surâzătoare, cu dinți albi și frumoși? Si dinții d-vs. le-ar putea fi pe plac, iar Chlorodont-ul vă va ajuta în acest scop. E o plăcere meeu reînviată să-ți speli dinții cu Chlorodont, așa efect extraordinar de curățire are această pastă, așa de agreabil e gustul său răcoritor. Chiar și copiii întrebuințează bucuroși pastă de dinți Chlorodont. Tuburi a câte Lei 16.— și Lei 26.—

Chlorodont

pasta de dinți efina de primă calitate

Secrete de frumusețe de la Hollywood

Mici trucuri ale
Stelelor de Cinema

Celebrele Stele ale filmului recurg la fel de fel de mici trucuri pentru a-și da o înfățișare mai frumoasă. Așa de exemplu, ochii se pot face mai ademenitori dacă se înmoaie o periută în gelatină de petrol și se trage cu ea ușor peste sprincene, începând dela mijlocul obrazului. De asemenea genele se pot face mai întunecate și mai lungi perindându-le în fiecare zi, dinlăuntru în afară, cu această gelatină. Se înțelege dela sine că și nasul nu trebuie să arate niciodată cea mai mică urmă de luciu. De aceea, Stelele de Cinema cer astăzi o pudră de orez care nu

absoarbe. Pudrele ordinare nu suprimă luciul decât pentru câteva minute, fiindcă absorb umezeala naturală a pielii și formează o pastă lucioasă. Pudra lucrează ea însăși.

Chimiștii însă au constatat că pudra nu mai absoarbe dacă se amestecă cu puțină Spumă de Cremă. Casa Tokalon posedă acum brevetul pentru acest procedeu. Pudra Tokalon, celebra Pudră de Paris, nu poate usca umezeala naturală a pielii, de aceea ea dă un ten dulce și catifelat care seamănă cu frăgezimea unei pierici. Ea ține de cinci ori mai mult decât celelalte pudre, chiar în ciuda vântului, a ploii și a transpirației. Pudra Tokalon este singura pudră de orez care împiedică disgrațiosul luciu pentru ziua întreagă și nu lucrează nici ea niciodată.

De vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeriile din țară. Noi prețuri reduse la Lei 45.—.

Gratis: Orice cititor al acestui ziar poate obține acum o frumoasă cutie de lux conținând Cremă Tokalon (atât roză cât și albă) și diferite culori de Pudră Tokalon. Trimiteți 15 Lei în mărei postale pentru acoperirea cheltuielilor (porto, ambalaj etc.) la adresa Serviciului Publicității TK., secția 4, București I. Str. Sft. Ionică No. 8.

OPINIA PUBLICĂ

Cere jertfe

— Hauptman condamnat la moarte —

Hauptmann pe banca acuzaților la Curtea cu juri din Flemington.

PUTINE afaceri criminale au preocupat în așa măsură opinia publică din două continente, ca răpirea micului Lindbergh. În America, odată cu criza, s'au ivit și odioșii kidnapper, cari în dorința de îmbogățire cu orice preț, au devenit tot mai îndrăzneți. Una dintre primele isprăvi ale acestor kidnapperi a fost răpirea copilului lui Lindbergh. Ei au pândit un moment propice, și într-o noapte, depe la mijlocul lunii Februarie 1932, au pătruns în locuința aviatorului, situată la Hopeville, lângă New-York, și au furat pe micul Charles-Augustus Lindbergh, fiul celebrului aviator, care cel dintâi a trecut în sbor Oceanul Atlantic, în 1926. Micul erou avea 18 luni, și era singurul copil al lui Lindbergh. Durerea părinților a fost nespusă, și America întreagă — care iubea mult pe Lindbergh — a împărțit această durere.

Aviatorul a primit curând dela răpitori o scrisoare, prin care i se cerea suma de 50.000 dolari, ca preț de răscumpărare a copilului. El a și plătit banii, prin intermediul doctorului John Condon, dar copilul tot n'a fost restituit... pentru că el murise în primele zile după răpire. A fost un moment dureros găsierea micii victime, patru luni mai târziu, și americanii se acuzau reciproc de vinovăție în această tragedie; unii spuneau că Lindbergh e o victimă a gloriei lui, alții că-i vinovată presa care ocupându-se prea mult de aviator și pasionând opinia publică mondială de această răpire, a împiedicat pe răpitori să înapoieze copilul, după ce și-au primit prețul de răscumpărare, iar alții, înșfășit că Lindbergh e victima poliției, care nevoind să se lase bătută în lupta ei cu kidnapper-ii, a zădărnicit mereu încercările de restituire a copilului, și printr-un zel rău înțeles, a provocat moartea micului Charles-Augustus. Deabia la sfârșitul anului trecut s'a putut face oarecare lumină în această afacere. Pentru a treia oară, lumea întreagă a avut să se ocupe de răpirea micului Lindbergh. Prin investigațiile unor ziariști, s'au găsit la un tâmplar german, Bruno Hauptmann, o parte din banii pe cari Lindbergh îi dăduse ca preț de răscumpărare a copilului, în 1932. Tâmplarul a fost arestat, și interog.

Procesul a avut loc la începutul anului acestuia, în fața Curții cu juri din orașul

Flemington, statul New-Jersey. El a durat mai bine de o lună, și în cele din urmă jurații au condamnat pe Bruno Hauptmann la moarte prin electrocutare.

Condamnarea aceasta nu s'a putut pronunța în perfectă siguranță, pentru că sunt mai multe puncte cari au rămas obscure în acest proces. Acuzatul și-a negat tot timpul vina, și dacă există multe prezumpțiuni cari pledează împotriva lui Bruno Hauptmann și-l arată ca pe adevăratul criminal, nu s'a putut face însă dovada certă că el ar fi răpit și ucis copilul.

Oricum, orașul Flemington a stat în mijlocul atenției generale și noi nici nu putem pricepe adevăratele proporții pe cari le-a avut procesul, decât dacă cunoaștem psihologia masselor americane. America întreagă a trăit o lună de zile sub o adevărată psihoză a procesului dela Flemington. Americanii din toate colțurile continentului au venit aci spre a încerca să pătrundă, fie și pentru câteva clipe, în mica sală de ședință a Curții cu Juri, sau spre a-l zări numai pe Hauptmann, în timpul unei pauze a procesului. Populația orașului aproape s'a dublat timp de o lună de zile. Iar locuitorii din Flemington s'au îmbogățit, datorită acestei invazii de curioși. Un pat era plătit cu sume fantastice, iar prețul unei camere echivala cu salariul pe un an al unui muncitor. S'au vândut amuletele, reprezentând scara de lemn — principalul corp delict al procesului — cu care răpitorul copilului lui Lindbergh, s'a introdus în casa faimosului aviator. Toate femeile americane purtau această amuletă.

Bruno Richard Hauptmann ca soldat voluntar în armata germană.

Soția lui Bruno Richard Hauptmann și copilul său în vârstă de un an.

Sala de ședință a procesului.

Inconjurată de cei mai destoinici detectivi ai Americii, soția colonelului Lindbergh, Mrs. Ann Lindbergh vine la Curtea cu Juri pentru a-și face depozitia în proces.

Lindbergh a asistat tot timpul la desbateri, șezând numai la doi metri distanță de Hauptmann.

Jurații în procesul lui Hauptmann sosesc la curte, fiind păziți de o escortă puternică.

S'a adus și de data aceasta presei și cinematografului, acuzația c'ar fi pervertit publicul printr'o publicitate prea mare dată procesului. Vina acestei publicități o poartă însă avocații părților interesate. Ei s'au străduit să creeze o atmosferă favorabilă clienților lor, și în consecință au servit zilnic material senzațional presei și cinematografului. Nu-i mai puțin adevărat că ziariștii și operatorii de cinematograful americani, au recurs la mijloace neînchipuit de ingenioase, ca să capete fiecare cât mai repede și cât mai multe amănunte. Zadarnice erau intervențiile președintelui, obiectivele aparatelor și ziariștii treceau peste obstacole insurmontabile.

A P A R A R E A

Apărătorii lui Hauptmann au dat o luptă titanică spre a salva clientul. Reilly, avocatul scoțian al acuzatului, nu s'a dat înapoi dela nici un mijloc, nici chiar dela calomnie și intimidare, spre a determina pe martori să declare favorabil și să în-

Apărarea a ridicat două obiecțiuni de oarecare gravitate: imediat după ce cadavru micului Lindbergh a fost descoperit, două servitoare, cari făceau parte din personalul familiei, s'au sinucis. Una dintre ele, chiar în timpul interogatorului ce i se lua la poliție. Apărătorul lui Hauptmann a putut dovedi că sinucigașa frecventa localuri de noapte, în tovărășia lui Isidor Fisch, un prieten intim și tovarăș de afaceri al lui Hauptmann. Intreaga pledoarie a avocaților s'a construit pe prezumția că Isidor Fisch ar fi adevăratul răpitor și asasin al micului Lindbergh. Acesta ar fi primit informațiuni asupra situației din casa lui Lindbergh, prin servitoarea cu care întreținea legături. După săvârșirea isprăvii, Isidor Fisch i-ar fi dat lui Hauptmann o parte din banii obținuți drept preț de răscumpărare a copilului, și ar fi îngropat restul banilor în gangul locuinței lui Hauptmann, unde au fost găsiți. Era cu atât mai ușor să se arunce vina întreagă asupra lui Isidor Fisch, cu cât acesta murise între timp în Germania, și nu mai putea deci desminti nici una din acuzațiile ce i se aduceau.

Dar procurorul, în ultimele zile ale procesului, a adus în taină din Germania, pe sora lui Isidor Fisch, și a interogato-o ca martoră, în fața juraților. Ana Fisch a arătat că fratele ei s'a înapoiat din America, în Decembrie 1933, grav bolnav, și că întreaga lui avere se compunea din două costume de haine, câteva cămăși și 300 dolari. Depoziția aceasta a distrus întreaga teză a apărării. Dar Hauptmann mai prezintă și unele alibiuri în privința modului cum și-a petrecut momentele mai importante ale dramei răpirii micului Lindbergh. Astfel în noaptea când a fost rănit copilul, acuzatul arată că se afla în brutăria în care lucrează soția sa. Această brutărie se găsește la 30-40 km. depărtare de casa lui Lindbergh. Apoi, în noaptea când dr. John P. Condon plătea într'un cimitir, unei persoane misterioase, prețul cerut pentru răscumpărarea copilului, Hauptmann petrecea cu câțiva prieteni într'un varieteu. Aceste alibiuri ar fi tras poate în culpă mai greu, dacă martorii propuși de Hauptmann ar fi fost mai categorici, și dacă unii dintre ei n'ar fi revenit asupra declarațiilor lor.

Procurorul general David T. Wilentz, al cărui rechizitoriu a fost extrem de aspru, sosind la Curte împreună cu unul dintre judecători.

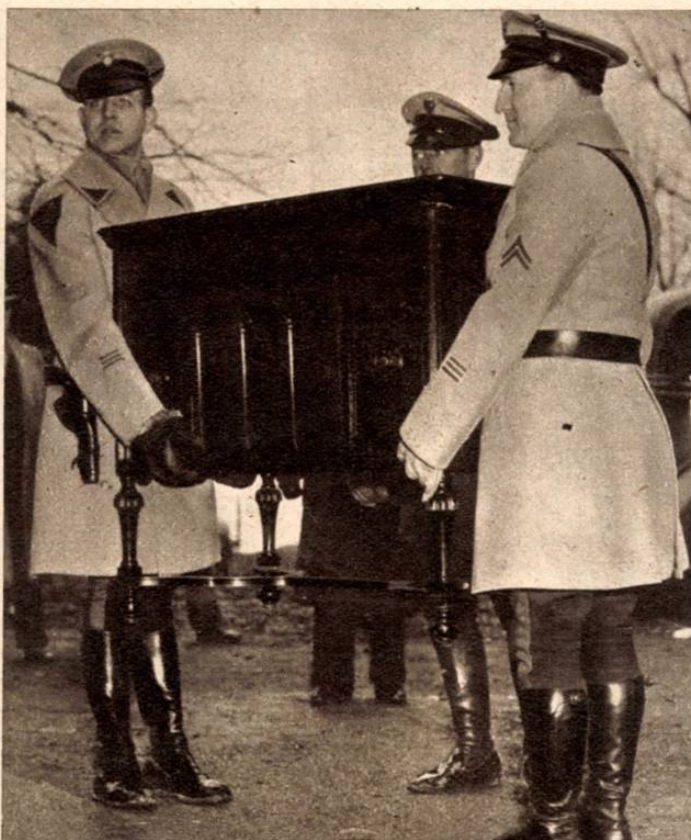

Betty Gow fosta guvernanta a copilului, care a venit special din Anglia pentru a-și face depozitia în proces.

lături bănuelile grave care strâneau ca într'o plasă deasă, tot mai mult, pe Bruno Hauptmann. Colonelul Charles Lindbergh a venit în fiecare zi la proces, și stătea pe un scaun la doi metri depărtare de acuzat, ascultând cu atenție depozitiile celor peste o sută de martori cari s'au perindat. Soții Lindbergh — cari în decursul celor aproape trei ani s'au mângâiat aproape de pierderea copilului lor, mai ales că li s'a născut între timp un alt copil — ar fi vrut să lase uitată tragica întâmplare. În memoria nevinovatei victime, ei transformaseră locuința pe care o aveau în munți, într'un spital de copii. Dar apărătorii lui Hauptmann nu s'au dat în lături nici dela a aduce acuzațiuni și a formula bănueli asupra familiei Lindbergh, și astfel colonelul a fost nevoit să se apere, în aceeași măsură în care Hauptmann încerca să se degajeze din strânsoarea acuzării.

Cum era adus Hauptmann în sala de ședințe a procesului: doi oameni îi țineau mâinile pentru a-l împiedica să facă vreo mișcare neașteptată.

răpitori — a afirmat că recunoaște în vocea lui Hauptmann glasul care i-a șoptit : „Hey, Doctor !”, în cimitirul unde a avut loc târgul sinistru. Deasemenea s'a găsit numele și numărul de telefon al doctorului Condon, notat pe ușa casei lui Hauptmann ; iar un șofeur recunoaște în Hauptmann persoana care i-a înmănat o scrisoare, adresată doctorului Condon.

CONDAMNAREA

Hauptmann a fost condamnat la moarte, pentru crima de a fi furat ceva din averea personală a micului Lindbergh.

Intr'adevăr, când s'a produs răpirea, în Februarie 1932, nu exista o lege pentru condamnare la moarte pentru răpire de copii, iar acuzația de uciderea copilului este de omor prin imprudență : Hauptmann ar fi căzut de pe scară cu copilul în brațe. Copilul s'a rănit grav, și scurt timp după aceea, a murit. Spre a putea fi condamnat la moarte, procurorul a formulat acuzația de crimă de gradul întâi, pe motivul că vrând să fure ceva din averea micului Lindbergh, Hauptmann l-a omorât.

Tâmplarul german și după condamnare continuă să nege crima ce i se impută. Toate străduințele cari s'au depus, n'au reușit să-l facă să mărturisească. În timpul instrucției, la închisoare, s'au încercat tot felul de intimidări asupra lui Hauptmann, tot felul de presiuni, și s'a apelat și la cunoștința lui. Totul a fost zadarnic. Intre altele, se aducea pe culuarul închisorii, unde se afla Hauptmann, copilul acestuia în vârstă de un an. Copilul era bătut sau chinuit, ca să țipe și tatăl era silit să asculte. E probabil însă că Hauptmann neagă cu atâta încăpățănare, spre a nu-și divulga crima față de soția lui, care a avut și are cea mai deplină încredere în el.

RĂSBUNAREA UNUI NEBUN ?

Hauptmann a luptat în timpul războiului mondial, în armata germană, având o venerație mistică pentru faimosul „roșu” as al aviației germane, baronul von Richthofen. Copilul lui Hauptmann a fost botezat cu numele acestui aviator german, care a căzut în război. În închisoare, Hauptmann își petrecea timpul citind biografia lui Richthofen. Deaceia sunt unii cari bănuiesc că Hauptmann ar fi dement, și că el omorînd pe copilul aviatorului american, voia să răsbune memoria lui Von Richthofen.

R.

În această pagină :

Sus : Cercetarea îmbrăcăminții pe care o purta copilul găsit mort șase luni după răpirea lui. Gramofonul lui Hauptmann, în care s'a găsit ascunsă o mare sumă de bani este adus la proces.

Mijloc : În amintirea procesului Lindbergh s'au construit scările în miniatură după modelul aceleia pe care a folosit-o răpitorul copilului lui Lindbergh.

Expertiza grafologică făcută de grafologul James Clark Sellers, a stabilit o asemănare perfectă între semnătura lui Hauptmann și semnătura alăturată din clipirea literelor din scrisorile de amenințare primite de Lindbergh.

Misterioasa femeie supranumită „Dama în verde” a cărei depoziție în proces a fost de o importanță covârșitoare. Hauptmann vorbind cu soția sa înainte de audierea acesteia ca martoră. Un polițist stă între ei pentru a supraveghea convorbirea.

În schimb, sunt o serie de capete de acuzație grave : în primul rând, corpul delict al procesului, scara de lemn cu ajutorul căreia criminalul a pătruns în locuința lui Lindbergh. Expertul tribunalului a declarat că scara e confecționată din același lemn din care sunt făcute și grinziile casei în care locuia tâmplarul Hauptmann. Apoi grafologii, psihiatrii și chimiștii au declarat categoric că scrisorile primite de Lindbergh prin cari i se cereau bani pentru răscumpărarea copilului, sunt scrise de Hauptmann. Mai mult încă, în timpul interogatorului, Hauptmann — care nu cunoaște suficient gramatica engleză — a făcut într'un text ce i-a fost dictat, aceleași greșeli ca și în scrisorile primite de Lindbergh, și ca și acelea din notițele găsite la locuința sa. Însfârșit, o dovadă zdrobitoare este și faptul că dr. John Condon — care a avut rolul de intermediar între nefericitul părinte și misterioșii

DELA ○

SAPTĂMÂNĂ la ALTA

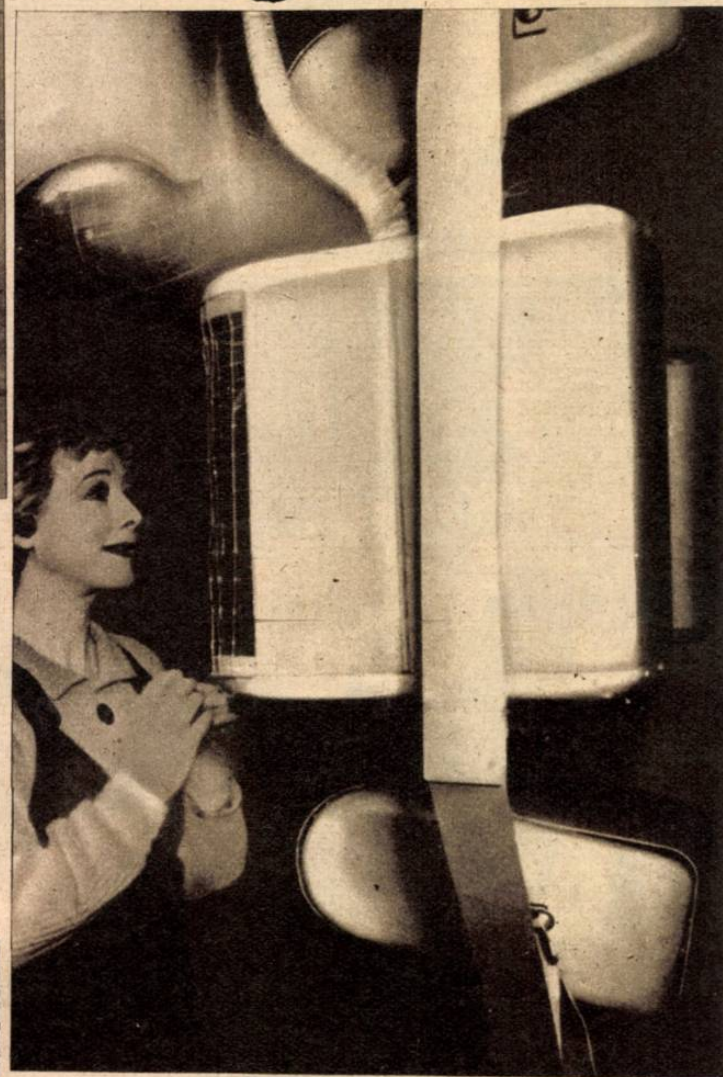
Miercuri

Celebrul inventator italian Marconi, cu soția și fiica lui — Electra. Descoperirea undelor mici și folosirea lor, pentru transmiterea la distanță a imaginilor — televiziune — a necesitat atâta muncă și încordare, încât a sdruncinat sănătatea lui Marconi. A fost deci nevoit să se supună unui tratament, într-o clinică din Londra. Îl vedem tocmai în momentul, când părăsește, refăcut, spitalul. Noua lui descoperire — televiziunea — îl aștepta, pentru a fi pusă imediat în aplicare. La Londra s'au făcut mari pregătiri, în scop de-a începe primele experiențe. Incercările au

reușit pe deplin — și oficiile de radio se pregătesc să introducă aparatele de televiziune.

Joi

Iată aparatul de recepționare a imaginilor destinate să fie transmise la mari depărțări. În fața aparatului — în lumina unor proiectoare puternice — stă artista engleză Alma Taylor. Imagina ei a fost proiectată la o depărtare de zece kilometri — și a apărut în perfectă redare, pe o placă în mărime de 10×9 cm. În legătură cu această experiență, ministerul de resort a hotărât să introducă în Anglia, la stațiunea de radio-difuziune, transmiterea regulată a imaginilor, cu ajutorul undelor ultra-scurte.

Vineri

Societatea de televiziune din Londra, care a construit aparatele speciale, a organizat o cursă de cai și filmul, recepționat la o anumită depărtare a fost redat exact pe ecranul din atelierul societății. Realitatea văzută la distanță s'a desfășurat pe pânză, cu o claritate uimitoare.

Negreșit, că descoperirea aceasta ingenioasă, nu va servi numai pentru satisfacerea curiozității noastre, mai mult sau mai puțin legitimă. Nu merita atâta trudă și cheltuială — numai intenția de a ne da posibilitatea să vedem — la telefon — chipul semenilor noștri, cari ne chinuesc adesea cu întrebări și intervenții oportune. Ne ajunge și glasul lor mios, sau impertinent — de zâmbetul lor comercial, sau de încruntarea lor, ne putem dispensa...

Probabil că intenția televiziunii va fi de mare folos științei. Ni-e teamă numai — să nu servească în deosebi acelei științe, care își propune distrugerea urgentă a bunurilor și vieții omenești...

În orice caz, televiziunea — nu ne va arăta ceea ce ne interesează pe noi, ci numai ceea ce convine stăpânitorilor de pretutindeni — ca și radio-difuziunea care ne săcăie cu jazz-banduri și propagandă de același nivel cultural, chipurile...

Ducem lipsă de diamante ?

— Nu !

Se găsesc, poate, prea multe.

Și dacă prețul lor n'a ajuns la acel al unei cepe degerate — e că bursa din Amsterdam se pricepe să mențină și dicteze prețurile. În pivnițele negustorilor sunt depozitați saci de diamante — și piața e ferită de dumping.

În principiu, deci, d. Jourado s'a străduit zadarnic. În practică e altceva.

Un diamant veritabil în valoare nominală de 5000 de lire sterline, costă numai 70 de lire, dacă e produs sintetic. Și între o piatră naturală și una sintetică — nu e nici o deosebire. Nici cei mai mari specialiști, nu sunt în stare să le deosebească, din punct de vedere chimic ambele sunt carbune cristalizat.

D. Jourado și-a patentat invenția. Dacă negustorii de diamante n'o cumpără și n'o închid în lada de fer — nu va mai fi nevoie de diamante... căci ele încetează de-a mai fi pietre prețioase.

Marți

Într-o grădină din Santa Barbara, California, au înflorit doi cactuși cari

Sâmbătă

Actualitatea ne silește — împotriva intențiunii noastre mai bune — să contribuim la agitarea spiritelor, reproducând imagini ce evocă — și propagă totodată — războiul.

Am vrea să ne liniștim — și să liniștim și pe semenii noștri. Dar zilnic ni se anunță un nou conflict, o nouă ciocnire între oameni.

Italia mobilizează și se pregătește să-și trimită alpiniștii în munții Abisiniei.

În iarna asta, armata italiană a făcut manevre în munți. Trupele s'au antrenat pentru un război în regiuni muntoase. Ilustrația de alături ne arată cum detașamente de „Alpiniști“ transportă tunuri, pe înălțimile stâncoase dela frontiera italiană.

Munții din Abisinia sunt însă mai abrupti, mai primejdioși și mai puțin ospitalieri, decât Alpii...

au fost sădiți cu 10 ani în urmă, Florile din această specie rară întrec înălțimea unui om.

...Și sunt — nu încapă îndoială — mai frumoase decât grațioasa stăpână a grădinii. A fost nevoie de zece ani, ca să înflorească.

F. DIMA.

Duminică

Nici vânătoarea tradițională a feudalilor, — călare și cu haite de câini, — n'a scăpat de motorizare.

Transportul câinilor de vânătoare se face cu camionul. Bietele animale se înghesuie să iasă mai repede, din duba cu motor.

Poate că miresmele câmpului, le vor destupa nasul de mirosul de benzină; altminteri se vor strădui în zadar să adulmece urmele vulpii...

Dacă bănuelile noastre se adeveresc, — dacă emanațiile motorului le alterează flair-ul — va trebui, firește, să inventăm și să construim câini electrici...

Luni

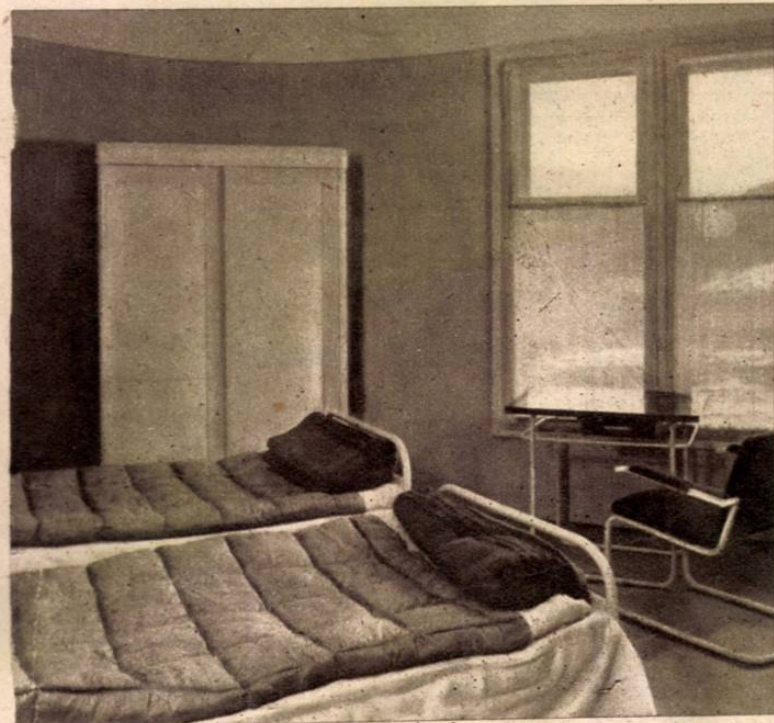
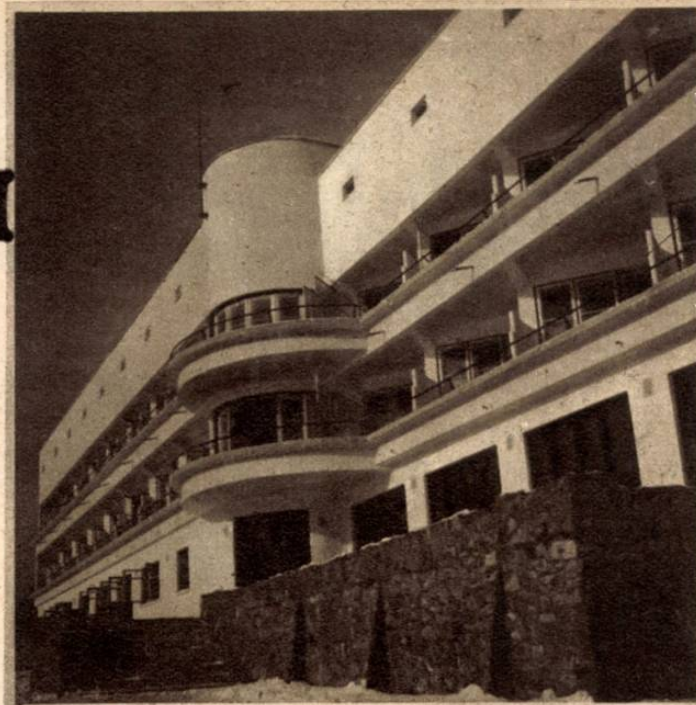
Suntem — incontestabil — posedați de mania ersatz-ului.

Iată-l, bunăoară, pe d. Victor Jourado din Londra, care s'a străduit ani de zile — ca să fabrice diamante pe cale sintetică.

UN SANATORIU IN MUNȚI

INTR'O scorbură a munților Bucegi, în valea Râșnoavei, nu departe de șoseaua Predealului, însă la adăpost de orice turburare, sub clopotul majestuos al unei frumuseți statice, dar neconținut magice, se înalță de câteva luni, un sanatoriu pentru bolnavii de piept. Când îl vezi apărând, la cotitura potecii, dintre codri, crezi mai curând că e un pretext. Așezământul acesta de un alb imaculat, de-o grație arhitectonică nespūsă,

cu un farmec ce se reclamă dela cea mai subtilă poezie... Un arhitect de mare inspirație, d. Marcel Iancu, a durat în piatră, una din nenumăratele lui fantezii constructive; edificiul are o formă dintre cele mai ciudate și neașteptate, semănând cu una din fețele unui vapor. Dacă pădurea nu ar strânge, în chinga desigurilor sale, clădirea aceasta atât de suavă, ai avea impresia că ea se mișcă, purtată de curenții înălțimilor... E, totuși, o casă temeinic durată, înfiptă într'un sol trai-

comode și stilizate și ascultă muzica. Haut-parleurul transmite un simfonic dela Varșovia, Solist: pianistul virtuoz Leopold Münzer, execută concertul de Chopin. Albume de artă, volume de poezii, colecții de reviste de avangardă... Pe o etajeră, stă urgisită o filă ruptă dintr'o publicație: poeme de V. Cristian...

PE CORIDOARE

Sanatoriul „Bucegi” miroase încă a construcție nouă. În adevăr, a fost gătit înainte de Crăciun. Camerele de bolnavi — 50 la număr — sunt, toate, ocupate. La etajul al doilea, ușa unei odăi e întredeschisă. Bolnavul nu-i înăuntru. Coridorul e pustiu, așa că pot privi, măcar o clipă...

Un pat alb, rivalizând cu zăpada din preajmă, tapetul odăii într'o nuanță odihnitoare pentru privire, noptiera păzită de o sticlă cu lapte; pe pernă fotografia unei ființe tinere... Versurile lui Baudelaire legate în marochin. Ușor deranj prin încăpere. Cu siguranță că aici stă

o fată. În balcon așteaptă un chaise-longue, cu perină la căpătâi. Așteaptă și soarele, care a alungat toți norii și vrea, în ceasul acesta tandru de după amiază, să facă protegitor, cât mai mult bine. Așteaptă și aerul cu mirodul proaspăt, culese dintre brazi. Așteaptă, mai cu seamă, nădejdea, de lungă durată, că toate se vor îndrepta. Multe odăi sunt prevăzute cu cabine elegante de baie. Dar aici predomină oarecum luxul și asta nu ne mai interesează. Vrem să aflăm chinul fizic, nu din perversitate, ci spre a ne da seama în ce măsură casa aceasta, cu o acuratețe atât de integră, poate salva vieți și restaura trupuri sinistrate.

Nu aud de nicăeri nici un murmur, nici măcar șgomotul caracteristic, scormonitor al tusei, care roade ca un burghiu, plămâni. Pe semne că bolnavii sunt intimidați de mărimea naturii, de confortul ce-i înconjoară, de muzica ce li se distribuie prin pâniile instalate la căpătâi și nu vor să turbure ordinea abia înstărită aici...

Totuș conducătorii și creatorii Sanatoriului, d-nii prof. Popper, Liviu Câmpeanu și Horia Teodoreanu, mă asigură că pasagerii acestui hotel gingaș sunt bolnavi de-abinelea, că suferă și au nevoie de un tratament foarte mișcător. Nu-mi spun lucrul acesta din reclamă profesională. Este cunoscută fama de chirurg a d-rului Câmpeanu din Brașov, iar valoarea de practicieni a celorlalți doi medici deasemeni bine stabilită.

În această pagină:
Sanatoriul văzut la exterior.
Holul de primire.
Interiorul solariului.
Un colț din bibliotecă.
Un dormitor.
Sufrageria.

nic. O casă de sănătate. La doi kilometri de gara Predeal, se deschide „Drumul Reginei”, cu o perspectivă de basm.

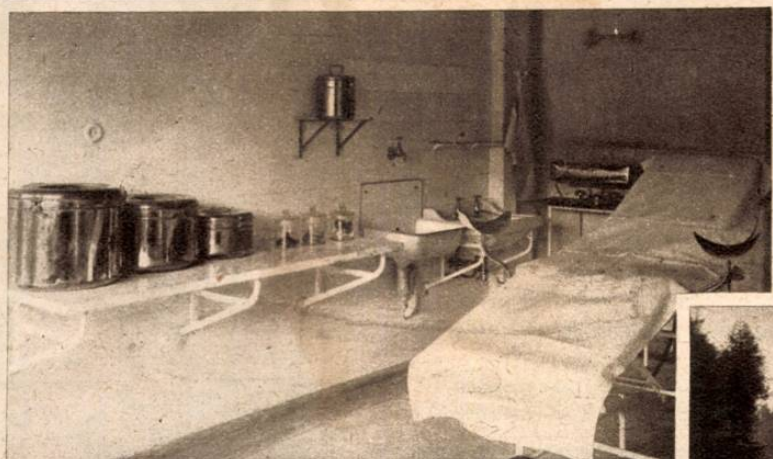
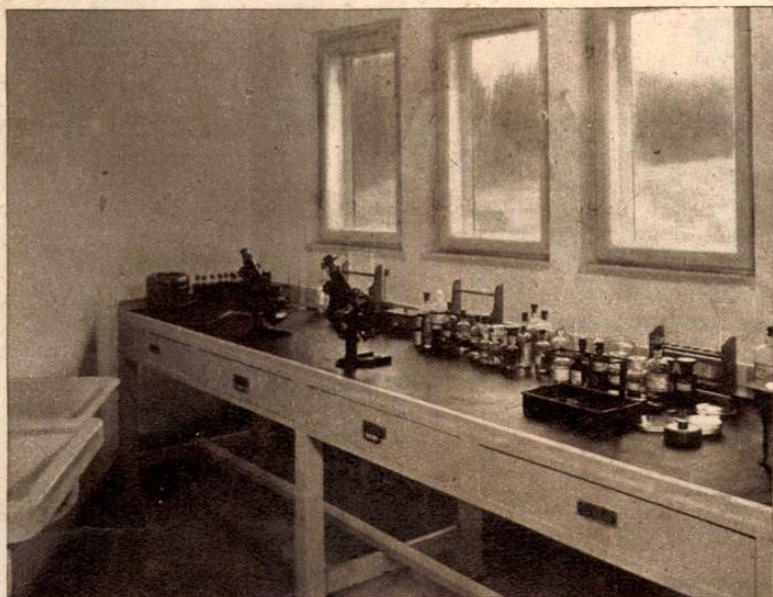
ÎNĂUNTRU

Te apropii cu sfială și cu o negrăită emoție de adăpostul acesta di-afan; știi că e un sanatoriu de tuberculoși.

În fața albului atât de tutelar, absolut, care te primește, din depărtare, ca un fel de gazdă, te simți cuprins de o liniște perfectă, de-o încredere neîarmurată, un refugiu sigur, o făgăduială de viață tihnită. Intrarea discretă, dar de cel mai bun gust, te duce într'un hall cubist, unde nu știi ce să admiri mai curând: atmosfera intimă ce se degajă din lumina abil dozată a becurilor murale, obiectele de artă —statuete, frize, picturi,— glastrele cu flori, sau linoleumurile orânduite după cele mai noi principii ale habitațiunii, formând un ansamblu de-o expresivitate desăvârșită. (Casa de decorațiuni în linoleum Gustav Stekl a lucrat, pas cu pas, alături de arhitect, asigurând interioarelor o armonie dintre cele mai uluitoare).

Alături, sufrageria te primește nu numai cu ospitalitatea unui meniu delicios, dar mai cu seamă cu privilegiul nelimitat asupra văii. Nu ai deloc senzația suferinței omenestii. Doctorii, musafirii, adică rudele bolnavilor, stau în fotolii

Jos în sălile de consultație, operație, în laboratorul de bacteriologie, asistenții lucrează de zor. Examinează secrețiile, fac apel la microscop pentru a descoperi bacilii funești, studiază fisele și așteaptă a-vizul maștrilor și al directorului sanatorului, d. dr. Alexiu.

Aflu că nu se tratează numai formele clinice de tuberculoză, (pulmonară, ganglionară, renală, osoasă, articulară, etc.) ci toate bolile, al căror tratament are nevoie de climatul muntos: anemiile de toate

formele, bronșitele cu secreție abundentă, stările de nervozitate, boala lui Basedow, obezitate, diabet, afecțiunile inimii.

Iată deci un florilegiu de maladii, cari își pot găsi vindecarea în acest sanatoriu, situat la peste 1000 metri înălțime, sub tutela unor munți fermecători ca Bucșoiul, Clăbucetul, Coștila, Dihamul, Muchea Brădetului.

În subsol e activitate febrilă. Autoclavele spălătoriei lucrează de zor. Lingerie se schimbă în fiecare zi, adesea chiar de câteva ori pe zi... Iar jos, continuă muzica de radio, imposibilă și inepuizabilă. În sufragerie se află, la ceai, câțiva bolnavi, dintre cei cari se plimbă, fac marșuri prin pădure, curse de călărie, poate chiar și flirt... Până adineauri două tinere perechi jucau ping-pong. Noaptea, brusc aplecată deasupra văii, a oprit orice vibrație în afară. Peste două

ore va dormi și sanatoriul. Rar, peste noapte, câte un bolnav, trezit de răul lui crâncen, va pune priza, pentru a porni câteva unde și mai chinătoare decât realitatea: ritmurile unui jazz deslășuit, care cheamă la viață, ori acordurile unei muzici divine... De-afară, vaporul, somptuos iluminat, pare că a început să plutească cu adevărat, spre înălțimi. Vă amintiți de romanul lui Thomas Mann, **Zauberberg**; (Muntele magic) a cărui acțiune se petrece într'un sanatoriu de tuberculoși?

Poate că și sanatoriul „Bucegi” își așteaptă romancierul...

G. Miron

În această pagină:
Drumul prin munți care duce la sanatoriu.
Platoul pentru skiori din fața sanatorului.
Laboratorul chimic.
Sala de operație.

ȘOLDURILE I S'AU MICȘORAT CU PESTE 12 CM.

Prietenii se miră cum a reușit

UN SECRET AL LUI KRUSCHEN

Prietenii Dnei. E. M. D., care se mirau cum de a reușit această doamnă să-și reducă circumferința soldurilor, cunosc acum secretul. A luat Kruschen. Iată o scrisoare de a ei: — „Ingrășându-mă și nesimțindu-mă bine, am început să iau Sels Kruschen și sunt actualmente la a treia sticlă. Circumferința soldurilor mele era de 1 mtr. și 19 cm., dar în trei luni am reușit să o reduc la 1 mtr. și 6 cm. Astfel că prietenii care râdeau de mine se minunează. Eu voi râde cea de pe urmă, deoarece când îmi voi fi redus șoldurile la mărimea pe care o cred potrivită, le voi destăinui secretul. Știu însă un lucru — mă simt mai bine de când iau Kruschen și sunt cu adevărat fericită că am continuat să iau.” — (Dna.) E. M. D.

Aceasta e rețeta care înlătură obezitatea — luați o jumătate linguriță de Sels Kruschen într'un pahar cu apă caldă înaintea dejunului, schimbați regimul Dv. alimentar și faceți puțină mișcare. Stomacul, ficatul, rinichii și intestinale vor fi întărite, iar sângele proaspăt și curat conținând sărurile din Kruschen va fi transportat în toate părțile corpului. În urmă survine acea senzație produ-

să de Kruschen, manifestată printr'o sănătate energetică, putere de muncă și vioiciune reflectată în strălucirea ochilor, frăgezimea tenului, voioșie și sprinteneala corpului. Milioane de oameni în lumea întreagă o dovedesc zilnic. Dece nu ați dovedi-o și Dv.? SELS KRUSCHEN ve vând în mai mult de 120 de țări și se pot obține acum și în România, la toate farmaciile și drogheriile, la prețul de 95.— lei flaconul

„VREAU SĂ FAC DIN EL CEL MAI TÂNĂR COWBOY DIN LUME!...” Montie Montana, cunoscuta vedetă cowboy a filmului american și-a luat odrasla în vârstă... de 13 zile de la spitalul din Wilshire și și-a condus-o pe cal până acasă.

FIȚI MILOȘI CU STOMACUL Dv.!

Dacă din întâmplare, cândva de obosești stomacul Dvs., o mică doză de **Magnesia Bisurata** în puțină apă va face să dispară, în trei minute, toate inconvenientele unei digestii greoaie. Fie că-i vorba de arsuri la stomac, de senzații de acreală, de grețuri, de gaze sau de somnolență, **Magnesia Bisurata**, — anti-acidul prin excelență — alină imediat. Mulțumită ei, veți putea mânca toate mâncărurile Dv. preferate fără teamă de dureri digestive. De vânzare la toate farmaciile și drogheriile la prețul de Lei 75, — sau în formatul mare economic, cu Lei 110.

PĂRUL ALB nu-l mai vopsiți!

Flac. lei 160, 2 flac. lei 300. — De vânzare la Farmacii, Drogherii, Parfumerii. Depozit: „OPAC”, str. Doamnei 7 (Galeriile Blanduziei, etaj) București

Citiți:
„MAGAZINUL”
revista publicului select

PRIMUL INSTITUT COSMETIC MEDICAL

BULEVARDUL CAROL, 39

TELEFON 3.52-73

D-NA Dr. M. RABINOVICI dermatolog specializată la Paris și Viena, tratează: negi, pistrui, coșuri, etc. Ingrijirea feței cu hormoni și masaje pneumatice. Distrugerea definitivă și fără cicatrice a părului de prisos. Slăbirea locală a corpului prin masaje electrice, curs de gimnastică.

Consult. 10—12 și 3—7 p. m.

Consult. gratuite Miercuri 11—12 a. m.

Frusturi și cartelele

de F. ADERCA

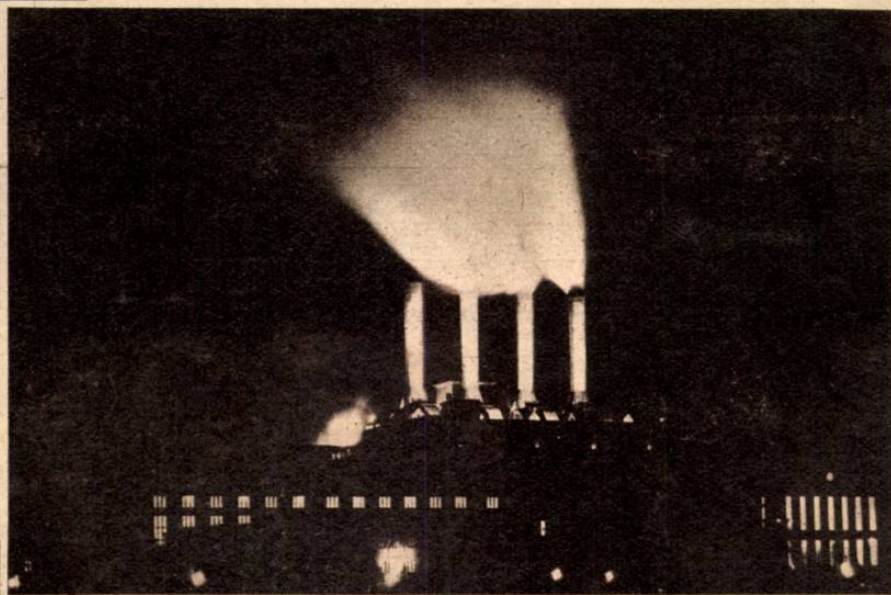
I ATĂ două cuvinte de cari ne lovim mereu, în ultimul timp, ca de un perete nevăzut, înapoia căruia trebuie să fie ascunse toate belșugurile jinduite și neajunse, toate fericirile visate și neîmplinite. Un serios partid politic de la noi, care a guvernat și va mai guverna, s'a ocupat de curând amănun-

țit, cu prilejul reorganizării și fixării programului, de „cartelele” adică de întreprinderile industriale unite, spre a vinde produsele cu prețuri umflate, din lipsa oricărei concurențe. Numeroase ziare mărunte au răspândit și ele în public, în ultimii ani, acuzații împotriva cartelurilor iar cetățeanul mijlociu, țăranul, breslașul și chiar profesionistul intelectual nu în deajuns de documentat, urăsc „cartelele” din toată puterea sufletului lor și se minunează că nici un guvern nu le distruge numaidecât.

Desigur că nu se poate lua apărarea unor asociații, cari se bizue pe exploatarea nemăsurată a publicului consumator. Sunt probabil astfel de asociații; ele sunt însă mai puțin cunoscute decât ne închipuim iar cartelurile de cari auzim vorbindu-se, își plătesc destul de scump — în primul rând Statului, apoi numeroșilor reprezentanți, mai mult sau mai puțin îndreptățiți! — privilegiul economic de-a vinde fără concurență.

Nu credem că numărul cartelurilor să fie prea mare, dar ținând seama de funcția lor, ne permitem să ne mirăm că nu s'au înmulțit, că nu se înmulțesc, că nu cuprind în cel mai scurt timp totalitatea întreprinderilor industriale și comerciale, pe categorii și specialități!...

Într'adevăr la un milion de kilograme de macaroane — să spunem — cât s'ar consuma anual în țară, s'ar întemeia trei

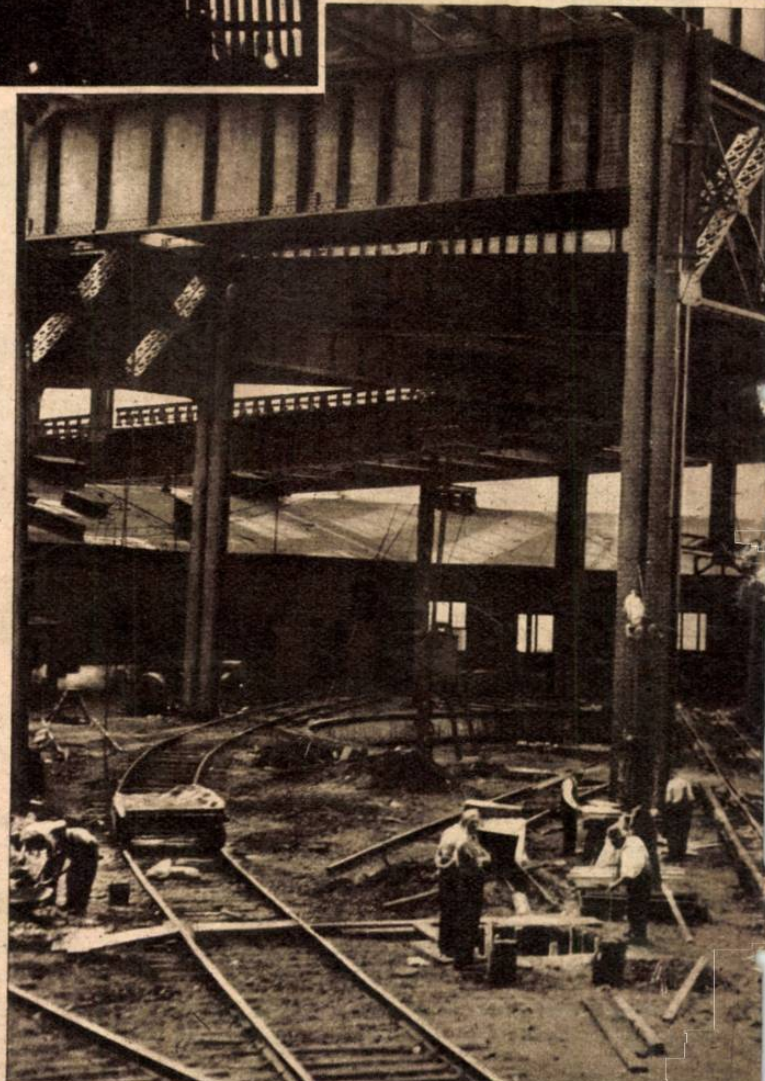

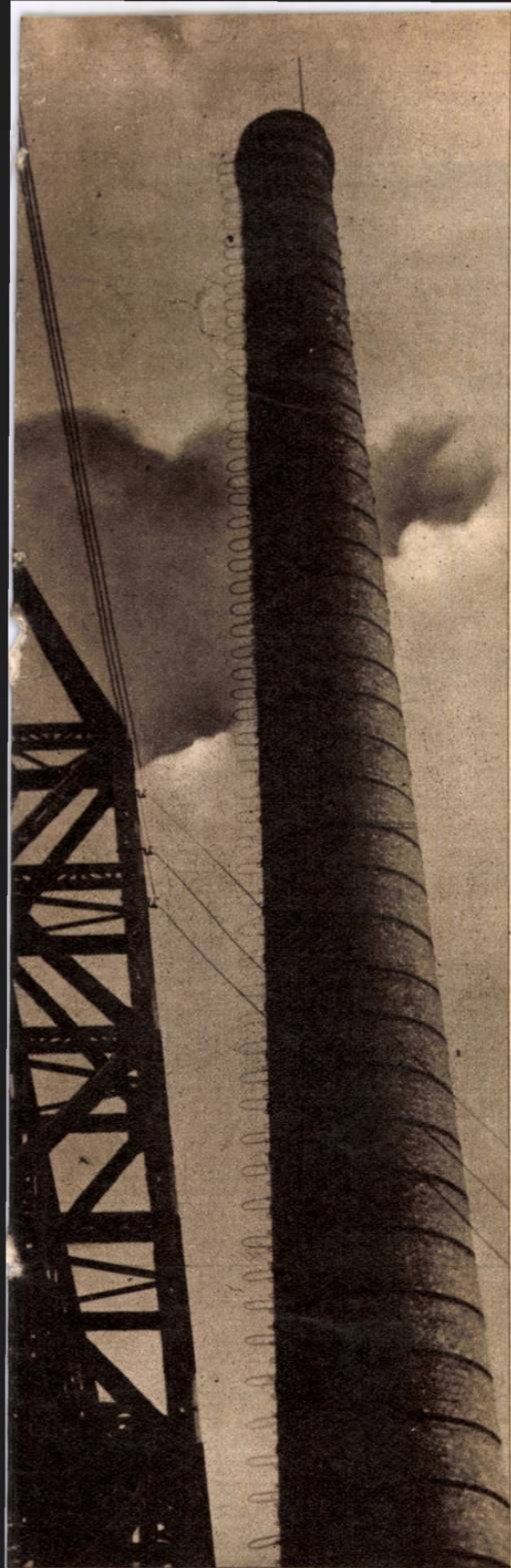
fabrici, cari ar produce fiecare câte 300.000 de kg. Pentru că 100.000 de kg. sunt lipsă, un capitalist mai ridică o fabrică de macaroane, care produce și ea 300.000 de kg. Deci iată un surplus anual de 200.000 de kg. nevândute, adică o pagubă de 50.000 de kg. de fiecare din cele patru fabrici. Dacă mai vine un dobitoc de capitalist și mai ridică o fabrică de macaroane, aruncând pe piață încă 300.000 de kg. pe lângă celelalte 200.000 rămase anual nevândute, a compromis tot comerțul de macaroane și a ruinat fabricile existente, împreună cu a sa. În locul a trei fabrici înfloritoare, avem cinci fabrici în faliment.

Nu există nici o lege care să împiedice pe cineva să creeze o întreprindere industrială sau comercială.

Cum se pot apăra întreprinderile im-

Fotografiile noastre redau un aspect sugestiv al uzinelor, fabricilor și depozitelor, cari constituiesc marea forță industrială a omenirii. Între zidurile lor, se desfășoară zi și noapte o muncă zdrobitoare, ale cărei rezultate sunt de multe ori fantastice. Printre clădiri de fabrici, coșuri și uzine învăluite în noapte, figura lui Rockefeller „regele trusturilor”.

potriva unui asemenea pericol? Asociindu-se, și amenințând astfel la rândul lor pe orice întreprinzător, care-ar voi să intre în același domeniu.

Apărarea e legitimă — și nimeni nu poate avea nimic de spus împotriva ei.

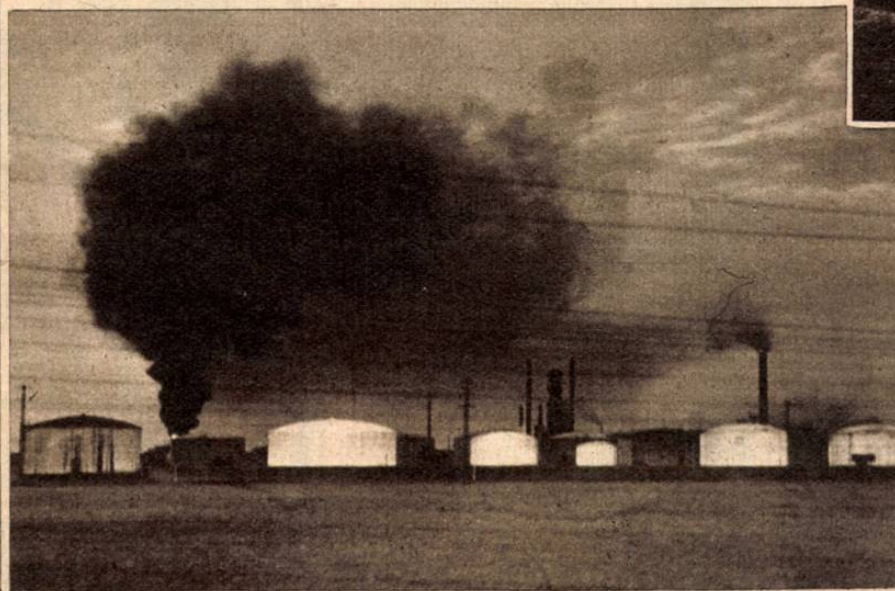
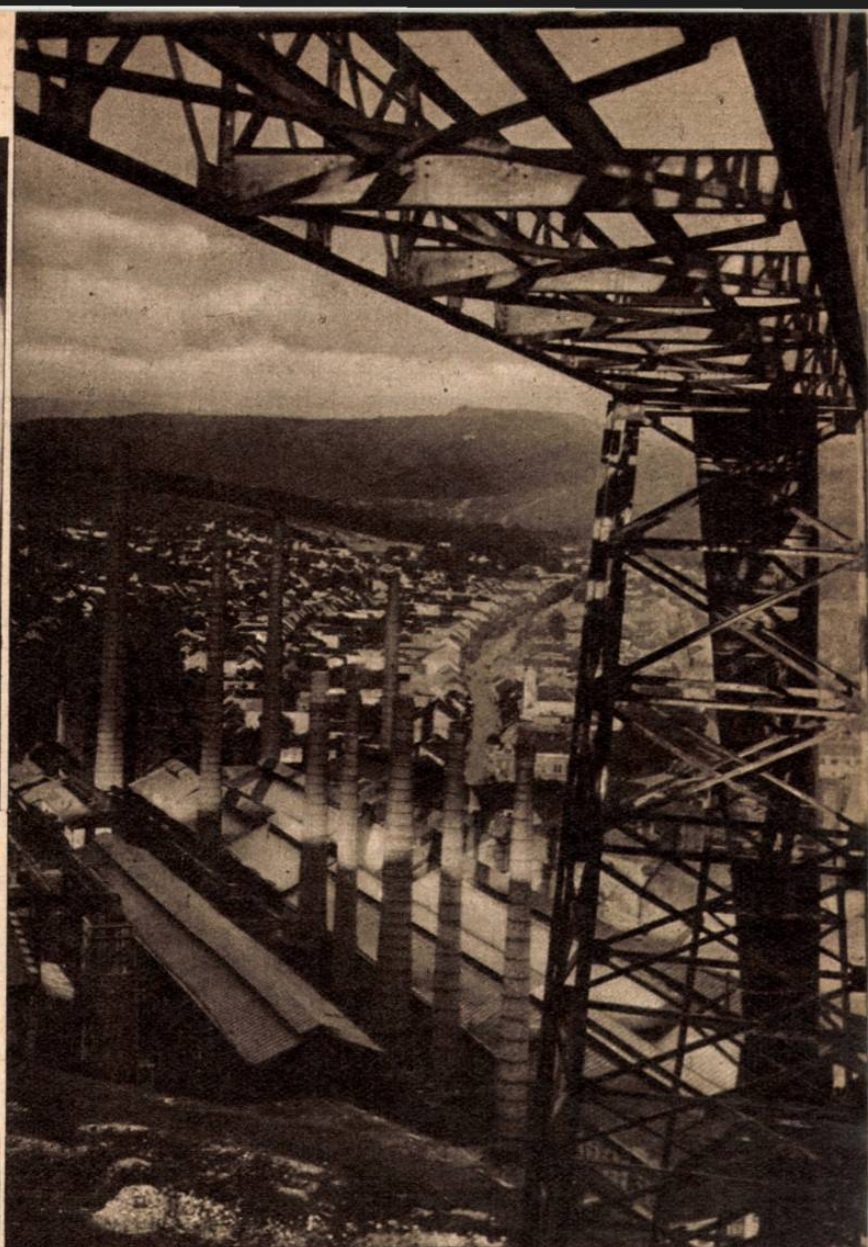
Dar tot atât de legitimă e și obiecția marelui public, care se vede pus în fața unor întreprinderi asociate, libere să fixeze prețul produselor, fără teama vreunei concurențe, libertate de care de-atâtea ori întreprinderile au abuzat și poate abuzează încă.

Și marele public se adresează organelor Statului, cerând ocrotire împotriva unei exploatare evidente.

Ce poate face Statul în asemenea împrejurări?...

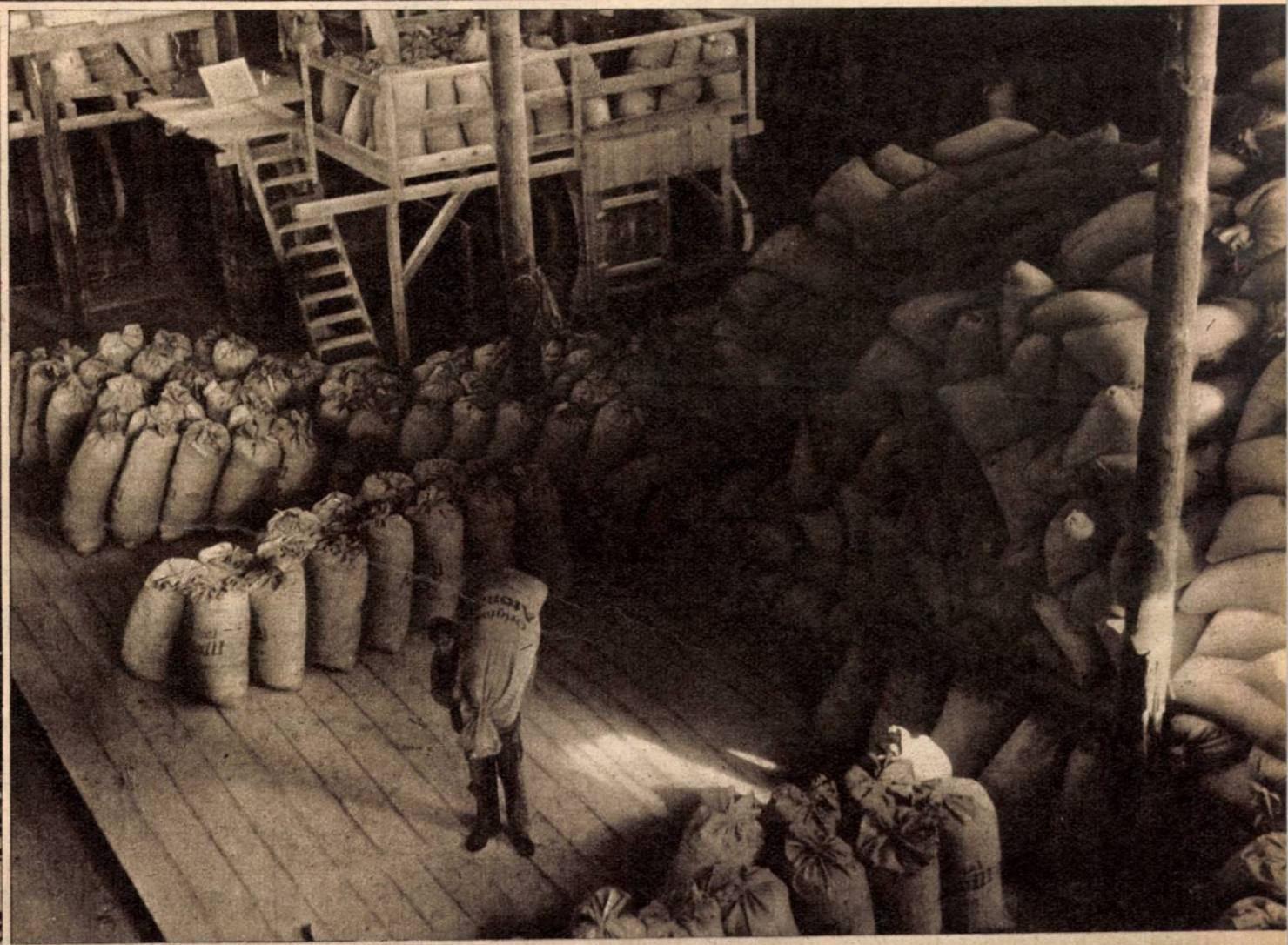
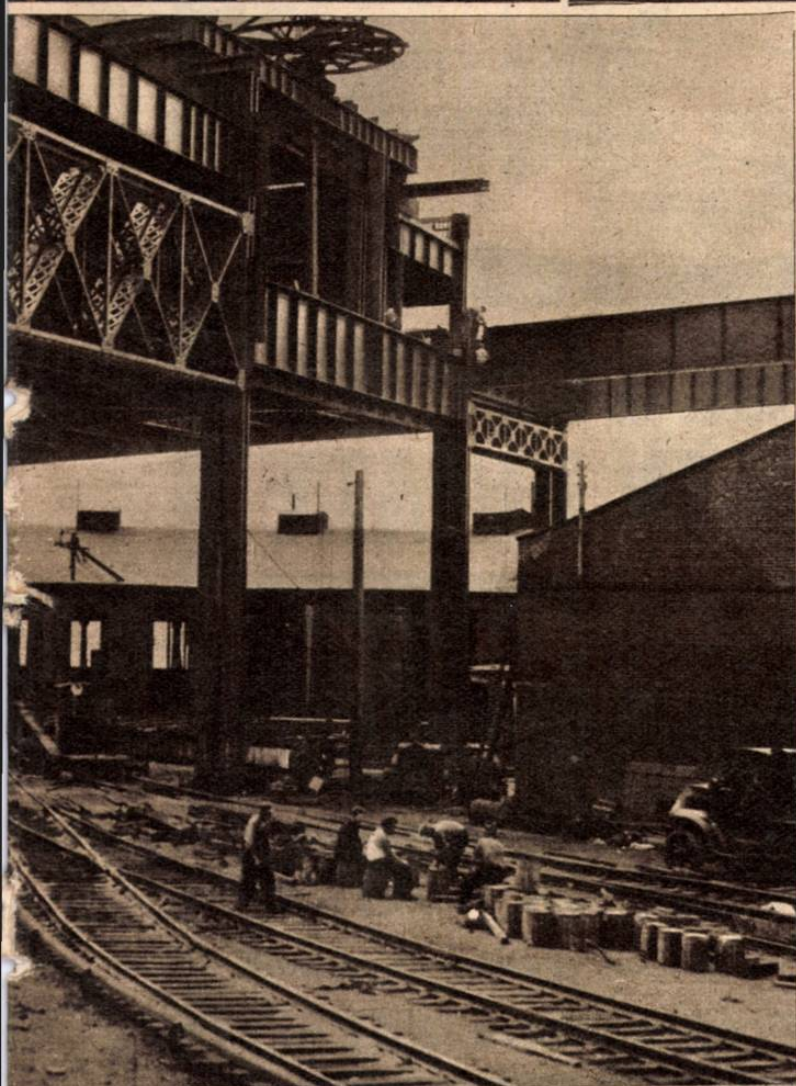
Până acum n'a făcut mai nimic, cu toate declarațiile multor oameni politici. Nici la noi statul n'a făcut mai nimic, nici în străinătate, unde cartelurile (care se mai numesc și **trusturi**) au luat uneori forme apocaliptice. Nu se poate spune că Statul n'a voit cu sinceritate, să ia apărarea majorității cetățenilor, dar — **n'a putut**. Cel puțin până azi, **într'adevăr n'a putut!**

Vom cita un singur exemplu, petrecut în Statele-Unite ale Americii de Nord, patria trusturilor. **John D. Rockefeller** isbutește să adune într-o singură societate pe toți producătorii și rafinorii de petrol, și alcătuiește celebrul **Standard Oil Trust**. Acest eve-

niment mondial are loc la 2 Ianuarie 1882. Peste 5 ani plângerile împotriva trustului, care deținea în fapt monopolul petrolului, sunt atât de grave, încât guvernul interzice la început căilor ferate orice tranzacție pentru tarife de preț redus — cum avusese trustul — și apoi interzice întemeierea de asociații economice, care să depășească fruntariile unuia din statele republicii federative. În urma a două procese răsunătoare, în cari se afla în joc și prestigiul președintelui democrat, — tot un Roosevelt, — justiția însăși hotărăște desființarea trustului.

John D. Rockefeller desleagă pe asociații de orice forme legale, dar îi reunește iar, pe „cuvânt de onoare”, un acord tacit pentru existența în fapt a trustului de petrol. Nu mai există „trustul” dar există „gentle-

men agreement" — care e tot vechiul trust „Desființarea” avusese loc la 1892. Odată cu schimbarea președintelui Roosevelt, trustul reînvie, cu toate formele legale! În 1907 campania presei Hearst provoacă un nou proces împotriva lui **Standard Oil Trust**, cu o nouă „disolvare”, care dovedește încă odată indestructibila lui vitalitate. Mai mult: întreaga politică mondială a Statelor Unite e îndreptată de-atunci în sensul intereselor trustului de petrol!

Ceeace nu s'a putut face în America, după o luptă de mai bine de un sfert de veac, s'ar putea oare realiza aiurea?... Formele economice sunt mai puternice decât toate legile, chiar când aceste legi ar fi servite de slujbași bine plătiți și deci mai puțin coruptibili, decât majoritatea oamenilor.

Suntem, așa dar, cu desăvârșire desarmați?... Nu ne vom putea ocroti nici odată împotriva poftei excesive ale unor oameni de afaceri, de prea mari afaceri?... Nu se poate afirma acest lucru. Statul a fost înfrânt în lupta lui dărză, pentru că s'a folosit de mijloace **negative**, de legi **distructive**. Și niciodată un astfel de spirit, chiar când slujește intențiile cele mai curate, idealurile cele mai sfinte, nu poate duce la rezultate fericite. Statul mai cu seamă, care reprezintă noțiunea organismului colectiv,

în desfășurare creatoare, trebuie numai să creeze, niciodată să distrugă.

Această credință e mai puțin banală decât pare, deoarece toți oamenii reprezentativi ai Statului nu concep acțiunea lor decât **sub formă represivă**. Imaginea perfectului om de stat ar fi, după ei, ministrul care ține în mână dreaptă un revolver, un fer înroșit sau cel puțin un bici. Sunt prea mulți studenți și localurile prea mici?... Nu se propune înmulțirea localurilor, ci suprimarea dreptului la învățământ superior. Sunt prea mulți funcționari?... Nu se gândește nimeni la utilizarea lor fecundă, constructivă, ci la „**încadrări și armonizări**” și la „**reduceri**”. Sticla, zahărul, cimentul, hârtia sunt prea scumpe?... Unii oameni politici se gândesc la spargerea asociațiilor economice — închipuindu-și c'ar fi cu puțință!... — și de loc la ridicarea unor fabrici **independente** de sticlă, zahăr, ciment și hârtie, care să echilibreze prețurile.

O singură dată un primar într'un orașel de provincie a avut o idee **constructivă**: Ca să nu se mai certe în fiecare zi cu brutarii hrăpăreți, a zidit o brutărie comunală. De-atunci pâinea neagră nu s'a mai ridicat niciodată peste cinci lei! Trăește și azi acel provincial. Dar nu mai e primar. E în „**opозиție**”.

F. ADERCA

LUMINĂ ÎN AFACEREA KUTIEPOFF ?

La lucrările recent făcute la Sena au ieșit la iveală ruinele unui automobil și rămășițele unui corp omenesc. Poliția a făcut legătură între această descoperire și dispariția ofițerului și emigrantului rus Kutiepoft. Fotografia noastră înfățișează rămășițele automobilului găsit.

REALITATEA ILUSTRATA

DIRECTOR: NIC. CONSTANTIN

Apare săptămânal în 32 de pagini mari, cu un supliment gratuit de 24 de pagini. PREȚUL LEI 10. —

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 400 LEI
Pe șase luni 200 „
Pe trei luni 100 „

Redacția și Ad-ția: București, Str. Const. Mille 7. Telef. 3.84-30
Imprimată la foto-rotogravură în atelierul „ADEVERUL” S. A.

Drăgălaș și eftin vă puteți costuma pentru BALURI

H. FURCU
1935

LA VULTURUL DE MARE CU PESTELE ÎN GHIARE

Theodor Atanasiu & Co

STR. BAZACĂ 1 / STR. CAROL 76 · 78 · 80 · 82 HALELOR 21

Dacă vă abonați la „REALITATEA ILUSTRATA” faceți o economie de 120 lei anual și primiți la preț normal toate numerele speciale

de ALEX. F. MIHAIL

Sinucideri ACCIDENTE ȘI CRIME

Considerații cu prilejul raportului anual al societății de „Salvare” și acela al „Institutului medico-legal”.

AU trecut foarte mulți ani de atunci, de când copil fiind, m'am furișat — cu un coleg de clasele primare — în podul casei părinților lui. Făceam amândoi, o escapadă, un fel de strengărie, care ne amuza grozav:

— Hai să vedem ce mai e prin pod! — îmi spuse tovarășul meu de joc, clipind șiret, cașicum cine știe ce minunății sau lucruri de haz urma să descopere-m acolo.

Era o scară strâmtă.

M'am urcat eu cel dintâi. Mi-aduc bine aminte și nu voi uita niciodată priveliștea, ce a apărut deodată în fața ochilor mei: de un cui mare de fer, pe peretele din față, era spânzurat un bărbat tânăr, complet gol, slab de i se puteau număra coastele.

Atârna ghemuit, cu picioarele îndoite sub dânsul, având peste cap streășina mai joasă decât statura unui om.

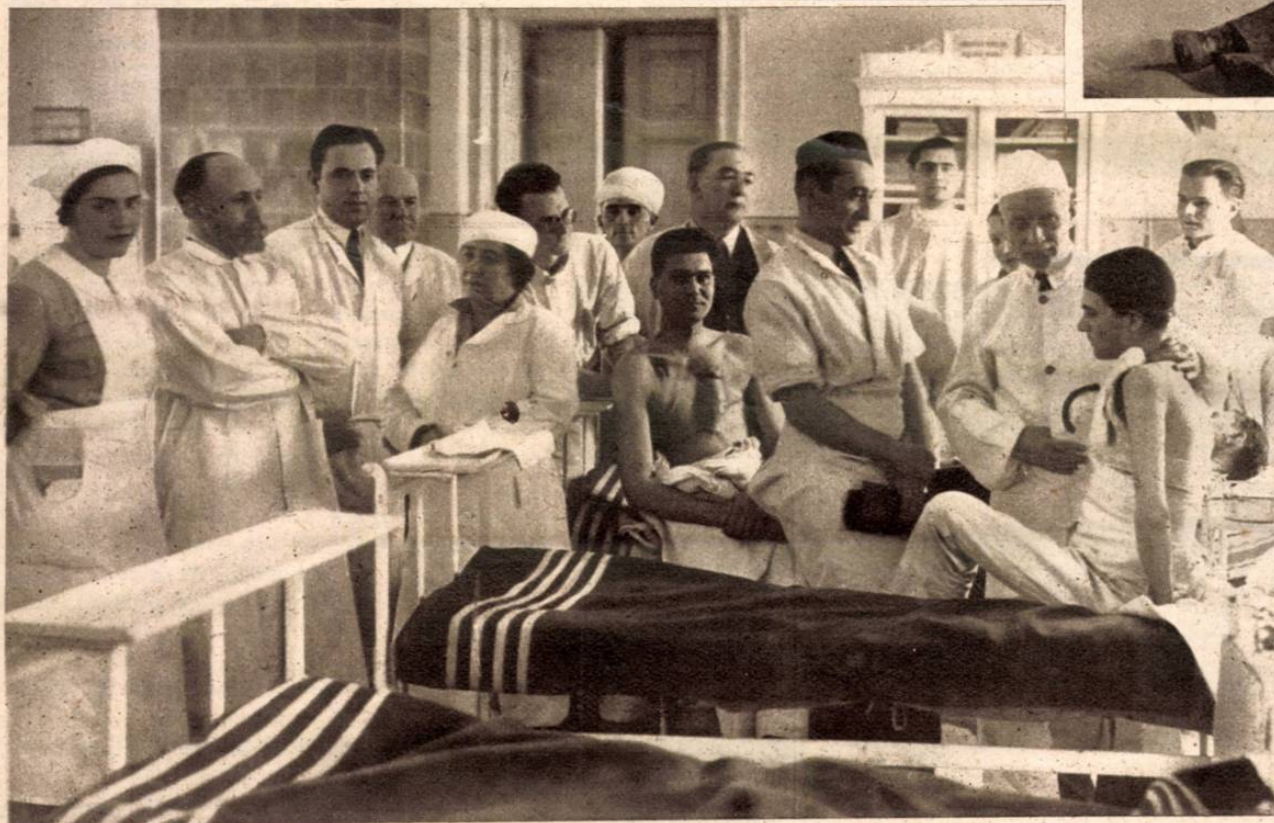
Au trecut decenii de atunci, dar n'am uitat lugubra descoperire.

În subconștientul meu rămăsese întrebarea: cum poate să moară astfel cineva, fără să facă nici o încercare de a se salva? Cum poate dispărea cu desăvârșire instinctul de conservare al vieții, dacă poporul observă: că cel, care se neacă, se agață și de un pai!

Zilele trecute, răsfoind „Studiul asupra spânzurării”, al d-lui prof. Nicolae Minovici, lucrare citată și comentată de Lacasagne, ilustru medic legist, precum și de alți specialiști, am dat acolo de o serie de fotografii lugubre, pe cari — spre a nu impresiona prea mult pe cititorii noștri — renunțăm să le reproducem. E vorba de oameni spânzurați în cele mai ciudate poziții: o femeie șezând în pat, sprijinită cu spatele de perine și de perete; un ucenic de cismărie, în vârstă de 14 ani, spânzurat de o curea sub masa scundă; un trecător, sprijinit în picioare, în poziție verticală, și totuș mort, spânzurat, de stâlpii unor uluci; un alt nenorocit își găsise sfârșitul strangulându-se, culcat pe jos, într-o magazie. Și mulți alții.

Mijloc: Două experiențe făcute de d. Dr. Minovici, chiar asupra d-sale (pe vremea când era mai tânăr) pentru a studia fazele morții prin spânzurătoare. La spitalul d-lui dr. Jianu, acei cari s'au otrăvit cu cianură de potasiu și și-au ars gâtteleul, capătă un nou esofag.

Sus: D. profesor doctor Nicolae Minovici.

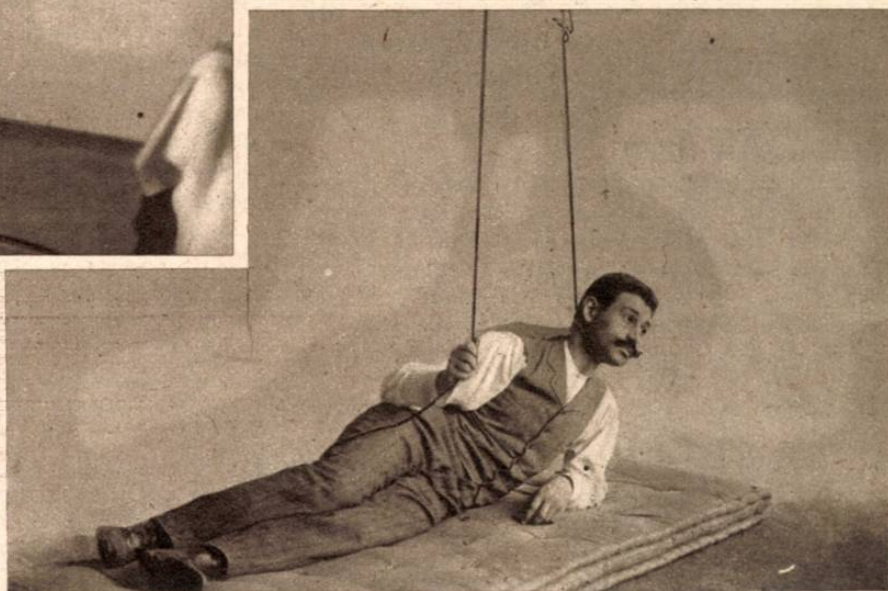
Cazul ciudat, citat la începutul articolului nostru, pe care nu-l puteam uita, era departe de a fi unicul de acest fel.

EXPERIENȚELE PERSONALE ALE PROF. MINOVICI

D. prof. doctor Nicolae Minovici, când era mai tânăr, voind a controla și pune la punct diferite controverse medico-legale, a avut curajul să facă douăsprezece încercări de spânzurare, servindu-se de persoana sa drept control științific, întrebându-l și aparate speciale. În aceste cazuri, profesorul a fost salvat dela moarte, în ultimul moment, de către asistenții săi.

Doctorul Minovici ne spune că, deși aceste experiențe au fost făcute, la distanță, în diferite ședințe și avea toată bunăvoința de a servi știința, totuș n'a putut suporta lațul mai mult de 26 secunde. Dacă funia nu e cu atenție așezată, astfel ca să se sprijine și pe maxilarul inferior, atunci cel care ar face experiența, poate — eventual — rezista mai mult. Din concluziile științifice ale distinsului savant român, am notat — pentru cititorii noștri — pe cea următoare:

Omul strangulat nu moare din pricina sufocării, ci a opririi circulației. Înainte de a muri prin asfixie, murim prin anemie cerebrală — spune d. prof. Minovici.

Un bărbat traheotomizat din cauza unui cancer al corpului tyroid — adică având o țevă de respirație pusă în față, la gât, deoarece nu putea respira normal — a fost găsit spânzurat de craca unui pom, după 11 săptămâni dela operația de traheotomizare. Picioarele îi atingeau pământul, iar sfoara de perdele, din care făcuse lațul, trecea deasupra canulei, dela gât, prin care respira. Orificiul canulei era deci liber și răsuflarea nu era deloc împiedecată.

D. prof. Minovici a constatat, la d-șă, turburări ale vederii, fierbințeală pe față și furnicături în tot corpul, apăsând cu degetele mari, timp de 4—5 secunde arterele carotide și vinele jugulare dela gât, fiind aproape să-și piardă conștiința cu acest prilej.

Experiențele și concluziile d-lui prof. Minovici au o deosebită importanță atât pentru medicina legală, cât și pentru întrebarea metodelor de salvare a celor strangulați.

Este de notat că tentativele de sinucidere prin spânzurare sunt cele mai frecvente. Astfel din 379 de sinucideri, în interval de zece ani (1891—1902) 136 au fost prin spânzurare.

Totuș s'au văzut cazuri, când un spânzurat poate fi readus la viață și după 20 de ore.

SFORȚĂRI DE A SALVA VIAȚA OAMENILOR

„Salvarea” și „Institutul medico-legal” își publică, fiecare în parte, raportul anual. S'ar putea spune că, mulțumită „Salvării”, multe sinucideri au ajuns un fel de glume; intervenindu-se la timp, făcându-se spălături stomacale, respirație artificială, etc., cele mai multe victime sunt salvate.

Totuș diferite alte lugubre întâmplări fac să se deschidă zilnic porțile Morgei.

Este o legătură între activitatea neobosită a „Salvării” și străduința medicilor din spitale spre a scăpa pe cei cari, într'un moment de descurajare, cred că trebuie să renunțe la viață.

Mulți dintre acești nenorociți înghit sodă caustică, sau esență de oțet. De cele mai multe ori, aceste otrăvuri nu omoară, dar găuresc esofagul, adică țeava care duce dela gură la stomac.

Rândurile de față sunt însoțite de o fotografie, luată în clinica de chirurgie a d-lui doctor Jianu, dela spitalul Colentina. D-sa este cunoscut specialist în esofaguri artificiale și are actualmente un număr mare de bolnavi în căutare, căroră le-a înlocuit esofagul cu o porțiune din intestinul subțire, scos tot dela aceiași pacienți, operația fiind completată apoi cu o bucată de piele tăiată dela piept.

În ilustrația noastră se vede un bolnav vindecat, având o cicatrice mare la piept. Totuș el e foarte mulțumit. Altul, deasemeni salvat, mai are încă țeava de cauciuc, băgată în piept, teavă prin care se hrănește până la vindecarea esofagului artificial.

Altora, cari au stomacul găurit, li se scoate acesta afară, în parte, sau total.

Omul poate trăi și fără stomac!

Mai rău este de cei, cari iau sublimat corosiv. Am văzut o fată salvată și care acum se agăța disperată de viață, nemai voind să moară, deși din pricina otrăvii i-a căzut părul și un mare număr de dinți.

În genere, este de observat că cei salvați, de la sinucideri, nu mai voesc să moară, afară de cazurile de obsesiune.

Cei, ce se spânzură, o fac de obicei în timpul nopții, când sunt lăsați pradă gândurilor lor negre și sunt singuri. Din această pricină sunt fotografiați în cămașe, iar uneori complet goi, astfel cum i-a surprins ideea sinuciderii, de sub stăpânirea căreia nu s'au mai putut eschiva.

OTRĂVURI CARI CIRCULĂ ÎN PUBLIC

D. doctor Jianu ne atrage atențiunea asupra

Mașina Salvării care intervine de câte ori este vorba de o sinucidere, un accident sau de o crimă.

ușurinței, cu care-și poate procura cineva otrăvuri, în special sodă caustică și esență de oțet. Esența de oțet de 50 grade și chiar de 90 grade e o otrăvă violentă, care se poate găsi în orice bucătărie, la mahala sau la centru. Soda caustică se vinde, pe toate cărările, neambalată, fără nici o etichetă specială, fără **cap de mort** sau altă indicație. Orice copil, intrând în orice băcănie poate obține sodă caustică de câțiva lei.

E nevoie de a se lua măsuri. Soda caustică să fie pusă în comerț cu anumite reguli — insistă d. doctor Jianu.

EPIDEMII

Din raportul anual, pe 1934 al societății de „Salvare” și tabelele „Institutului medico-legal”, cifre

Un accident suferit în timpul unei curse motocicliste de asul nostru Băzu Cantacuzino. Temerarul sportiv este dus cu targa.

O studentă nefericită, care și-a pus capăt zilelor și doarme acum somnul de veci pe-o mică bancă într'un parc.

Idila începe cu îmbrățișări cu cuvinte de dragoste șoptite în taină... și sfârșește de multe ori cu gloanțe fatale cari curmă fericirea.

comparate cu acele ale anilor precedenți, constatăm că la anumite epoce ale anilor sunt — am putea spune — un fel de epidemii de sinucideri. E o sugestie, un fel de psihoză în masă.

Când se sinucide cineva — de pildă — prin asfixie cu mangal, știm că vor urma, în scurt timp, câteva sinucideri asemănătoare. Statistica ne mai arată că dacă s'a spânzurat un om, într'o stradă, vor urma câteva sinucideri de acelaș fel, pe străzile apropiate.

CE NE MAI SPUN DATELE STATISTICE ?

Cifrele statistice mai duc și la alte concluzii: În primul rând avem de constatat la București, o creștere progresivă și îngrijorătoare a numărului sinucigașilor:

Astfel dela 15, în 1891, a ajuns la 45 sinucideri în 1900. Iar, în ultimii trei ani am avut: în 1932, 102 sinucideri plus 389 tentative.

În 1933, cu 466 tentative.

În 1934, 113 cu 468 tentative.

Numărul mare al „tentativelor” reprezintă atâtea sforțări făcute de societatea de „Salvare”, „Spitalul de urgență” și de către medicii de pe la celelalte spitale. Totuș este impresionant numărul celor ce nu au putut fi salvați.

Se pune și problema „salvaților”, cari se reîntorc în societate: e nevoie de veghiat ca ei să devie membri utili ai acesteia. În străinătate există societăți de protecție speciale: de multe ori, chiar numai o vorbă bună, un cuvânt de încurajare, un sfat, face foarte mult. În acest caz, neobositul nostru animator, d. prof. doctor Nicolae Minovici, speră să-și completeze opera sa, dorind ca pe lângă sforțările profesionale ale medicilor să existe o organizație a oamenilor de bine, care să sprijine, în societate, pe cei ce pleacă salvați din spitale.

CAUZELE PRINCIPALE ALE SINUCIDERII

Cei mai mulți sinucigași se numără printre alcoolici și demenți.

Mizeria stă alături de alcoolism și nebunie. În al patrulea rând vin bolile cronice. Aceste patru cauze sunt destul de suficiente pentru

a ne arăta starea de exaltare, de congestie cerebrală, care numai normală nu poate fi la un sinucigaș, deși nu este exclusă posibilitatea unei sinucideri raționale. Statistica ne dovedește că se sinucid mai mulți bărbați decât femei. Să fie oare femeia mai oțelită, mai resemnată? E poate mai curagioasă?

Sau, în societate, ea găsește mai ușor sprijin, decât bărbatul?

Se pare că anotimpul nu ar avea o influență specială asupra sinuciderilor, deși observăm o vagă sporire a cifrei sinuciderilor, în timpul lunilor de toamnă.

Profesiunea nu are prea mare influență. E de observat că se sinucid mai mult cei fără nici o profesie, sau cari nu sunt prea mult ocupați, apoi servitorii și menajerele.

Dintre meșteșugari, cismarii oferă un contingent mai mare de sinucigași. Comercianții nu sunt nici ei prea cruțați de această psihoză.

Din clasificarea după naționalități, constatăm că la București, ungurii ne dau cel mai mare număr de sinucideri prin spânzurare. În genere, oamenii fără cultură și cei foarte săraci se folosesc de acest mijloc necostisitor, întrebându-se lucrurile ce se găsecc la îndemâna oricui, în orice gospodărie, sau chiar afară din casă.

VARSTA PRIMEJDIOASĂ

Vârsta primejdioasă, astfel cum o constată statistica bucureșteană, precum și alte statistici din străinătate, este cea între 40—50 ani, pentru bărbați.

Între 20 — 30 ani se sinucid același număr de bărbați cași între 50 — 60 ani. Chiar între 60 — 70 ani se mai găsesc destui sinucigași. Mai puțin sinucigași se înregistrează între bătrânii, de peste 70 ani. Bărbații la vârsta de de 30—40 ani sunt cei mai curagioși în lupta vieții. După cum am spus mai sus, femeile se sinucid mult mai rar ca bărbații; însă pentru dănele nu există o vârstă critică.

Între 10—20 ani, 20—30 ani, în tinerețe, maturitate, bătrânețe, femeia e la fel de expusă să facă acest gest desperat.

ACCIDENTE ȘI OMORURI PRIN IMPRUDENȚĂ

Examinând mai departe statisticile citate pe anul 1934, găsim că, în capul listei, figurează **automobilele** cu 51 accidente mortale.

Vin apoi, în linie descrescândă: accidentele de muncă mortale în număr de 39, cele de cale ferată 29, tramvayul 14. Urmează apoi cu cifre mai mici: accidente prin arme de foc, înec, arsuri, intoxicații, căruțe, motociclete, oxid de cărbune (mangal).

CRIME

Cele mai multe crime provin din avorturi.

În anul 1934, au murit la București 32 mame, în urma avorturilor provocate. S'au înregistrat 25 de pruncucideri și 39 foteuși aduși la Morgă, deci 64 copii uciși. Este impresionantă și cifra celor 24 de omucideri.

Au fost 13 cazuri de lovituri și răni, cari au cauzat moartea și opt asasinate premeditate.

Peste tot, în anul 1934, au intrat pe poarta Morgiei, 804 cadavre, dintre cari jumătate n'au fost reclamate de familiile respective.

Aproape o sută de cadavre, nereclamate, au fost transportate la amfiteatrele de anatomie ale facultății de medicină. Restul au fost înmormântate cu automobilele-dric, proprietatea primăriilor de sectoare.

OTRĂVURI ȘI ANTIDOTE

Deși Societatea de „Salvare” poate fi chemată telefonic, în orice parte a orașului și sosește imediat, totuși dăm o mică listă de **antidote**, sau contra-otrăvuri, ce pot fi administrate imediat sinucigașului, până la sosirea medicului.

Cele de mai jos le spicuim din „Farmacopea română”, ultima ediție.

În caz de otrăvire cu **esență de oțet** sau vre-un alt acid, se va da bolnavului să înghită apă de var sau bicarbonat de sodă cari au proprietatea de-a neutraliza acidul, potolind corosivitatea lui.

Soda caustică, amoniacul, soda de rufe, se combat dându-se bolnavului să bea oțet.

Pentru **alcool denaturat, benzină, clorat de potasiu**, e necesar să se facă spălături stomacale.

La **intoxicație alimentară** se vor da vomitive, purgative și antiseptice interne.

Mangal (oxid de carbon): aer curat, respirație artificială.

Electrocutare: izolare imediată de contact electric. Salvatorul să se ferească de a păși pe umezeală. Să-și pue un scaun, o scândură, un lemn sub picioare. Sârmele se vor îndepărta cu un baston sau băț.

Electrocutatul va fi adus la aer curat și i se va face respirație artificială.

UN ULTIM SFAT

Poate că aceste rânduri le urmărește și vre-un semen de al nostru, obsedat de ideea sinuciderii. Pentru acesta trebuie să adaug, că toate cadavrele sinucigașilor se aduc la Morgă.

Fie bărbat, fie femeie, tânăr, sau bătrân, cadavrul celui, ce trăia cu câteva clipe înainte, este expus complet gol pe mesele de disecție, în vederea tuturor. El a devenit un **număr**, care i se scrie cu cerneală violetă pe picior.

Cadavrele numerotate sunt apoi autopsiate. Nu insistăm cu descrierea acestei macabre operații.

Repetăm însă observația, pe care am făcut-o mai sus, că cei ce scapă de la moarte, desaproabă gestul lor pripit și — oricare ar fi fost motivul sinuciderii — le pare rău că nu au putut trece cu curaj peste clipele de deszădejde, cari, odată învinse, dispar ca fumul. Pentru cei, cari ar fi deprimați din pricina timpurilor grele, sau a pierderilor de avere, credem nimerit să le amintim un proverb vechi german, care sună astfel:

**Geld verloren, wenig verloren
Ehre verloren, viel verloren
Muth verloren, alles verloren!**

Adică: Cine și-a irosit averea, a păgubit puțin; cine și-a pierdut onoarea, a pierdut mult; iar cine și-a pierdut curajul, a pierdut totul!

Alex. F. Mihail

Ultimele premiere:

„Morcovel” la Teatrul Național

O premieră în matineu: lată un lucru inedit și nu lipsit de pitoresc. Teatrul Național a luat hotărârea ca premierele matineurilor clasice, destinate tineretului, să aibe loc Joi după amiază. Rigidității și blazării obișnuite ale premieriștilor de seară, i-au luat locul, Joi după amiază, un entuziasm tineresc, o voce bună și o sinceritate în aplauze, pe care numai la micii spectatori o mai poți afla.

Mica bijuterie care este „Poil de carotte”, s'a reprezentat pentru prima oară la Teatrul Național, prilejuind un succes franc tinerei actrițe, d-ra Elena Galaction. Morcovel, băiețelul persecutat de-o mamă haină, și-a găsit sprijin în sufletul lui tată-său, om cu înfățișarea aspră dar cu inimă bună, spre satisfacția deplină a micilor spectatori, cari umpleau sala Naționalului. Pe „domnul Lepic”, tatăl „roșcovanului” l-a jucat d-nul I. Ulmeni. În celelalte roluri au găsit accente juste d-nele Irina Nădejde și Maria Voluntaru. Domnul Victor Bumbescu a regizat piesa cu multă îndemânare.

M. de la Palisse

În numărul viitor vom publica fotografii însoțite de dări de seamă ale ultimelor premiere bucureștene: „Mona Vanna” (Național), „Strada Sărindar” (Alhambra), „Nădejde” (Regina Maria).

Fotografiile noastre înfățișează:

D. I. Ulmeni și d-na Elena Galaction într-o scenă din „Morcovel”.

D-na Elena Galaction și d-na Irina Nădejde Cazaban,

(Foto Lonyai)

Sărutul

SĂRUTUL n'a fost totdeauna și nici oriunde o simplă unire a buzelor, „împreunarea cuvântătoare” a două guri, așa cum spunea Aristofan, ori acel „apostrof roșu” cântat de Cyrano.

Multe popoare sărută cu... nasul. Eschimoșii și pământeni din Țara de Foc — ca să dăm numai un exemplu — sărută frecându-și nasul unul de altul. Acest fel de sărutare, poate din cauza originii lui, a fost botezat „sărutul malaiez”. Chinezii își ating obrajii rând pe rând, mirosindu-se între ei. Chiar „Citongii” din India, când vorbesc despre sărutare, zic „a mirosi” și, ca să ceară un sărut, îndrăgostiții cer „un mirositor.” Alt tip de sărutare, acel obișnuit pe buze, e vechi de când e lumea și n'ar fi de mirare ca să-l fi cunoscut chiar Adam și Eva.

Romanii, totdeauna ordonați, îl clasificau în trei categorii: „basium”, schimbat între rude și prie-

Sus: Copiii în America poartă tăblițe speciale pe piept, pentru a nu fi sărutați. Mijloc: Sărutul eschimoșilor prin frecarea nasului. Alăturat: O sărutare de dragoste așa cum o înțelegem noi.

teni; „osculum” prilejuit numai între frați și cunoscuți și, în sfârșit, „suavium”, sărutul clasic al îndrăgostiților.

În evul mediu, apare **sărutul franțuzesc**, care se da numai pe obraji.

Sărutul s'a născut ca un act de adorare sau de supunere, a învinsului față de învingător, a vasalului către suveran, a sclavului către stăpân. Unii primitivi ca Nyasii și multe noroade din antichitate, îi sărutau pe morți ca să le aspire sufletul ce-și lua sborul.

La rândul său, sărutul mâinii are de asemenea o origină destul de veche, dat fiind că îl întâlnim până și în „Iliada”. Priam sărută mâinile lui Achille implorându-l să-i restituie cadavrul lui Hector. Apoi, Romanii vechi dădeau inferiorilor să le sărute mâna. Dispărut acest obicei, îl regăsim în Evul mediu pe lângă diferite Curți — în Spania, Anglia, Rusia și Turcia — ca formulă de salut epistolar.

Un bacteriolog american a pornit o luptă aprigă împotriva sărutului, definindu-l ca un microb aducător al nu știu câtor boale și alte nenorociri ce se abat asupra semănției omenesci. Dar și

această descoperire păcătuiește prin prea puțină originalitate.

La drept vorbind, în antica Roma, Tiberiu interzicea cu strășnicie „**osculum cotidianum**” (sărutul zilnic), întrucât dela el se propagau multe infirmități, iar Caton își opria femeile să se sărute de față cu copiii. Principiul higienic al interzicerii sărutului s'a răspândit în lume mai ales pentru apărarea copiilor de posibilitatea infecțiilor. Chiar astăzi copiii americani, pe stradă, acasă și oriunde, umblă cu o pestelcuță la gât pe care sunt brodate vorbele: „Nu mă sărutați”. Cei dintâi creștini au ocolit sărutul, deoarece prin el trădase luda pe Mântuitor. Dar mai târziu, apostolul Pavel întemeie uzul „sărutului păcii” cu care frații călugări se salutau în sihăstriile lor, de-alungul lumii.

Sărutul a avut și o valoare legală în Statele libere ale Americii de Nord, în tribunalele cărora era destul să se sărute Biblia, spre a da o formă solemnă și absolută unui jurământ.

Rușii din vremea Imperiului țarist obișnuiau să se sărute în ziua de Paști, oriunde s'ar fi întâlnit, schimbând urările rituale „Christos vos-kresi” (Christos a înviat!), „Voistino voskresi” (Adevărat a înviat!) și obiceiul acesta mai dăinuiește încă și astăzi la multe popoare, mai cu deosebire la Anglo-Saxoni — ca sărutul sub vâsc, în seara Sfântului Silvestru.

Olandezii și Englezii socotesc imoral sărutul între bărbați.

Odată cu apariția cinematografului sărutul a suferit o evoluție însemnată. El a fost măsurat cu metrul și minutul și fiecare star sau divă a ținut să se lanseze și să-și breveteze sărutul printr'un fel cât mai caracteristic și personal. Astfel, au eșit săruturile de femei fatale, pe vremea Polei Negri și Teda Bara; de seducătoare, tip Marlene Dietrich

in prime scene de dragoste
cu sărutări. Dragostea se
exprimă doar prin tan-
drețea privirilor.

și Greta Garbo, precum și o mulțime de alte „wamp”, începând cu Joan Crawford, Clara Bow și sfârșind cu întreg convoiul colegelor lor. Cam în aceeași măsură s'a urcat și gama săruturilor bărbătești, dela Valentino, la Gilbert, Menjou etc. etc.

Dar și în câmpul acesta se desfășoară o mare contraofensivă. Întâi, Japonezii cari, ne având

sărutul printre instituțiile și limbajul lor, au pretins ca filmele trimise în Japonia să fie lipsite de **acel act neînțeles lumii lor.** În urmă, au intervenit ligile morale și cenzurile, cari au disciplinat sărutul într'un hotar matematic de atâtea minute și atâția metri. Dar și în acele câteva minute și câțiva metri sărutul îngăduit trebuie să fie supus strășniciei unor anumite reguli.

*Sărutul francez
pe obraji, care lasă
tot urme franțuzești
de rouge.*

Ultimul, în sfârșit, a apărut sărutul radiofonic. Numai că de aci s'a iscat un mare neajuns, cum sărutul natural pare să nu fie în destul de radiogenic, interesatii au trebuit să caute un surrogat, care să dea ascultătorului de departe impresiunea sărutului autentic. Și l-au găsit: frecând o bucată de plută de geamul unei oglinzi.

Nu e profanare ?

G. R.

Întrebuințând
NEO-SILVIKRIN
Shampooon lichid

**părul devine suplu
și mătăsoș**

Neo-Silvikrin Shampooon lichid, permite în mod foarte simplu curățirea radicală și fără iritare a pielii capului. Conținând într-o formă specială substanțe care stimulează creșterea părului, aceasta devine după o scurtă întrebuințare elastic, capătă un luciu superb și natural și se lasă frezat admirabil. Shampooonul Neo-Silvikrin nu conține săpun sau sodă și are ca bază albuminoasele părului care sunt foarte folositoare pentru păr. Neo-Silvikrin Shampooon lichid se poate obține în 3 nuanțe și anume: blond pentru deschiderea, închis pentru închiderea culorii părului și natur. Este foarte spornic la întrebuințare, deci economic și convenabil. Prețul unui flacon, suficient pentru cca. 8 spălături, este de Lei 52. Se obține la Drogerii, Farmacii și Parfumeriile mai bune. Reprezentant pentru București: I. Mundstein, Str. 11 Iunie 12. Telefon 388.32.

CERCETASII ROMANIEI IN POLONIA

Cercetașii României păstrând cordiale raporturi de prietenie și camaraderie cu cercetașii polonezi, cele două organizații se vizitează adeseori între ele. Săptămâna trecută, o delegație de cercetași-skiori, condusă de dl. profesor **Constantin Nedelcu**, inspector general, și prof. **Alex. Stoenescu**, reprezentând cohortele **Brașov, Bușteni și Câmpina**, a luat parte la concursurile de ski dela **Zwardon** în Polonia. Selecționați între cei mai isteți skiori, cercetașii români s'au clasificat foarte bine între camarazii lor din Polonia, Austria și Cehoslovacia. Ei au luat locul I și II la alergări pe pârtia de 12 km.; locul II la pârtia de 9 km., locul III și IV la concursul cu aplicațiuni cercetășești, între 70 echipe de câte 3; locul XI la „șlabom”, între 150 de concurenți.

Cercetașii noștri au fost primiți cu deosebită cordialitate, atât la Zwardon, cât și la Cracovia și Lwow, unde s'au oprit la întoarcere. Cohorta din Lwow le-a oferit, ca trofeu, o statueta de bronz, reprezentând bourul moldovenesc.

IMPECABILE

Ondulațiuni permanente. Lucrări artistice de păr
Fragmente pentru nouile coafuri moderne
Vopsitul părului, Aranjamente de mirese
Prețuri convenabile

Institutul de înfrumusețare „DORTHEIMER”

BUCUREȘTI, Calea Victoriei, 50 — PLOEȘTI, Pasajul Cooperativa

ARTIFEX

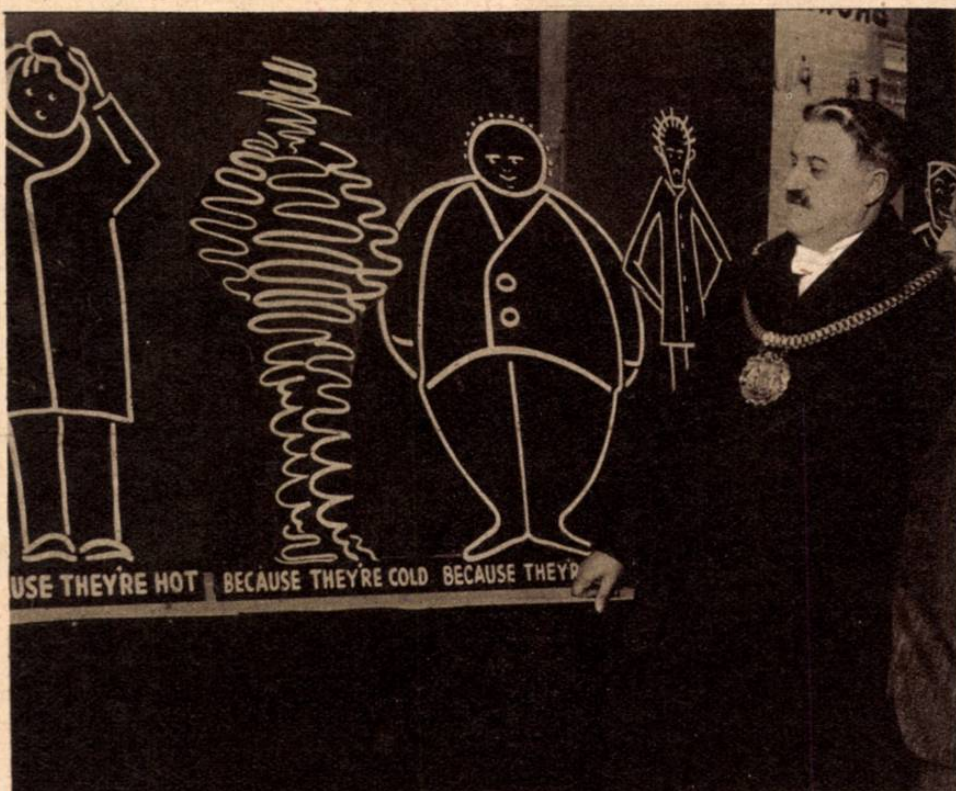

**Cel mai bun bloc pentru
curățat metale**

No. 100 verde, pentru cuțite,
tacâmuri și obiecte de metal.

No. 90 albastru, pentru
tot felul de oale și vase.

No. 60 roșu, pentru mașini
de bucătărie, băi, chivete,
mașini de călcat, etc.

O EXPOZIȚIE DE TEMPERANȚA

La Liverpool s'a deschis de curând o interesantă expoziție de temperanță. Fotografia noastră înfățișează pe primarul orașului asistând la inaugurare.

FIUL PRINTULUI MOSTENITOR AL SUEDEI DANSEAZĂ CU SORA LUI

La Grand-Hotel din Stockholm a avut loc un mare bal la care au participat și membrii familiei regale. Fotografia noastră înfățișează pe fiul prințului Gustav Adolf cu sora lui prințesa Ingrid.

O CRUCE PE LOCUL UNDE A MURIT REGELE ALBERT AL BELGIEI

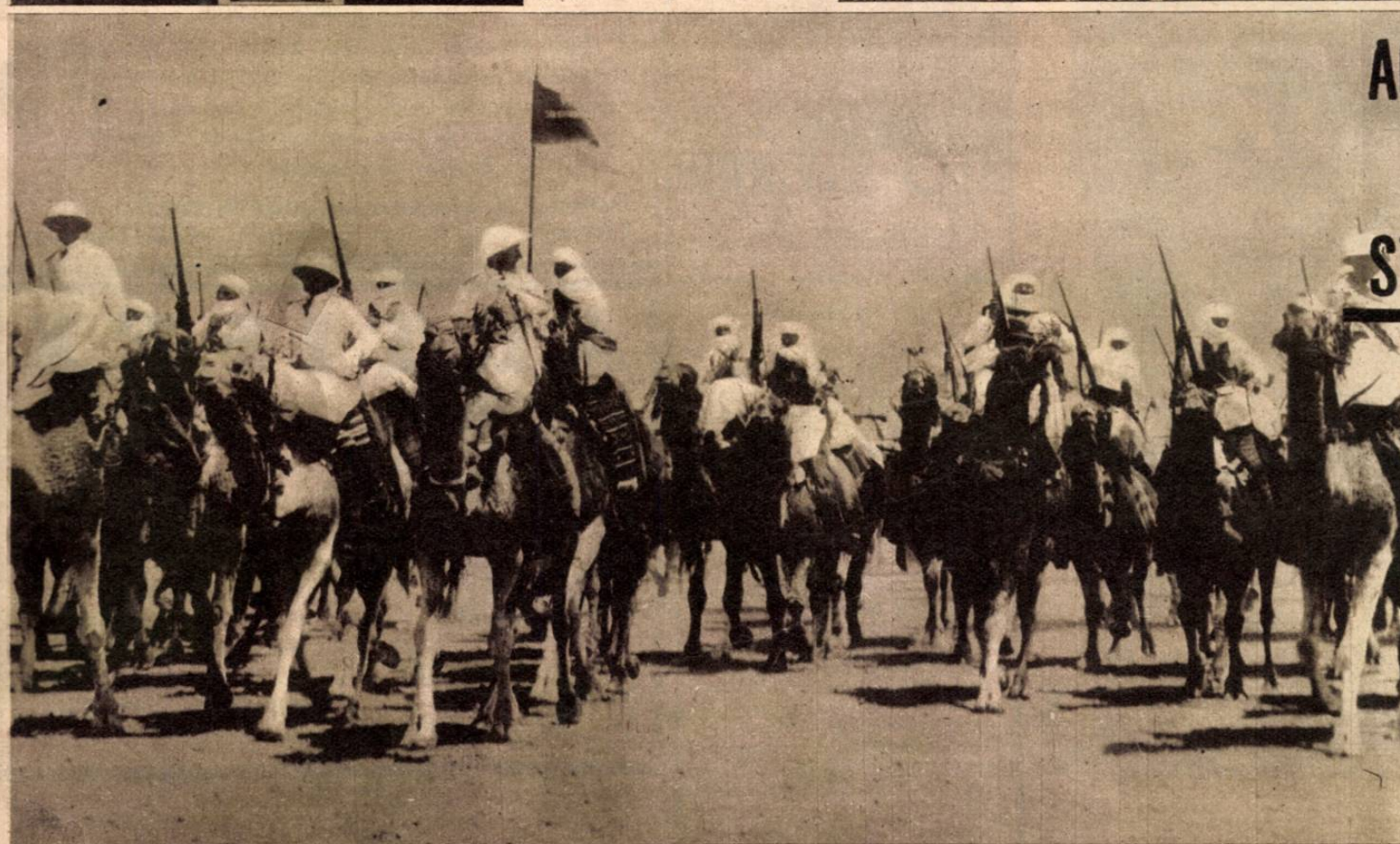
Pe locul unde s'a prăbușit acum un an și ceva Regele Albert al Belgiei, a fost ridicată pentru vecinică amintire o cruce de granit. Crucea nu are nici o inscripție pe ea.

SALVAREA LUI CELIUSKIN PE TIMBRE POȘTALE

Sovietele au lansat la începutul acestei luni o serie de timbre poștale deosebit de originale. Ele reprezintă punctele succesive ale salvării naufragiaților de pe Celiuskin.

ACTUALITĂȚI DIN STRĂINĂTATE

TRUPE COLONIALE ITALIENE LA GRANIȚA ABISINIEI

S'a vorbit săptămâna trecută de posibilitatea izbucnirii unui război între Italia și Abisinia. Fotografia noastră înfățișează trupele coloniale italiene trimise ca măsură de prevedere la granița Abisiniei.

VIATA AMARATA A POSTELNICESEI

Marghioala

de C. GANE

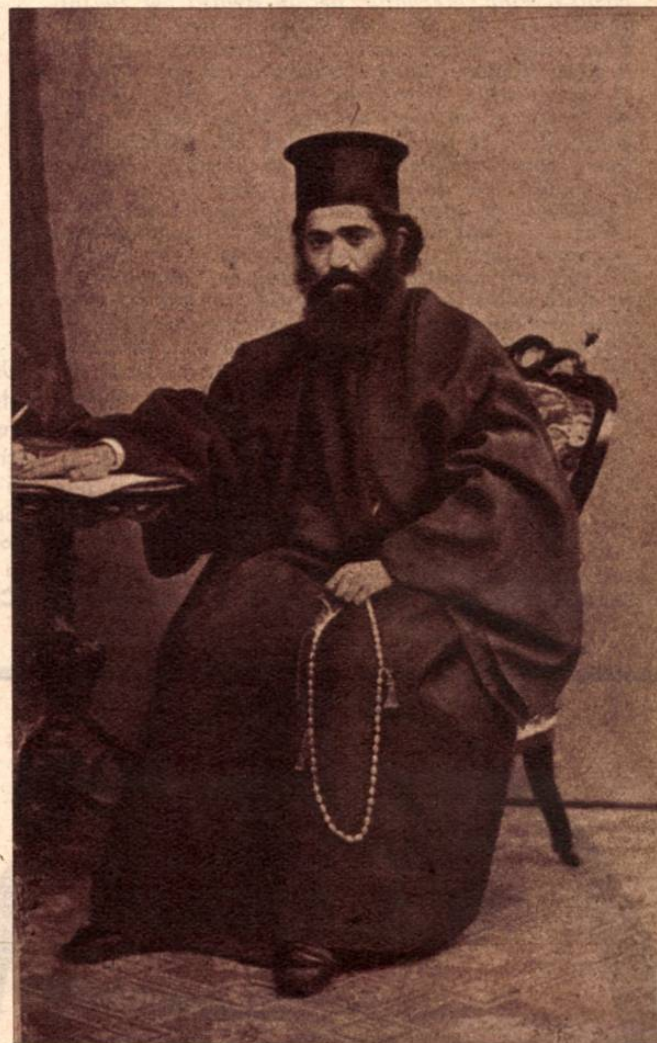
IV

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Maria Canano, fiica paharnicului Vasile Holban, trecu prin multe greutăți până se văzu nevasta alesului inimii sale. În 1811 se făcu însfârșit căsătoria ei cu Ion, fiul lui Șerban Canano. Traiul lor fu destul de fericit, mai ales după moartea lui Șerban, care lăsă în urma lui o avere considerabilă. Dar o afacere de aprovizionare pentru armata rusească pe care lancu Canano o încheiase cu aga Tzigara, aduse sechestrarea întregii lui averi și ruina familiei, compusă din 9 copii. După moartea soțului, în 1830, Maria Canano fu aproape nevoită să-și cerșească pâinea zilnică, timp de 10 ani. Abia în 1840, procesul fiind câștigat, i se restituī averea.

Fetele coanei Marghioala, obișnuite acum cu viața monahicească, rămaseră la mănăstire la Giurgești, făcându-se maici, cel puțin trei din ele, cari luară numele de maica Xenia, Sevastia și Epistimia. A patra soră, Elena, fată cu gusturi mai lumești, infiripă un roman de dragoste cu fiul unui boier, fugi cu el la Paris, fu adusă cu sila înapoi în țară și măritată cu paharnicul Iamandî, cu care avu un singur copil, pe Nathalia Ghica.

Din băieți, unul se arătă și el cu gusturi monahicești, devenind în curând părintele Veniamin. El părăsi casa părintească la vârsta de 15 ani, în ziua de 23 Mai 1840, deci îndată după ce maica-sa intrase din nou în stăpânirea averii sale. Luat sub oblăduirea marelui Mitropolit al Moldovei Veniamin Kostaki, cel care și în alte rânduri ajutase cu sfaturi și cu bani pe necăjita văduvă a lui lancu Canano, el se mută la Mitropolie, unde, a doua zi chiar, fu hirotonit în biserica Goliei. La 6 April următor, adică în 1841 „m'au făcut frate Preasfințitul singur, dându-mi scufia în ietacul său” zice el însuși, în însemnările ce le face pe fila întâi a unei frumoase biblie cu învăltoare de argint în filigramă, pe care i-o dăruise Mitropolitul.¹⁾ Un an mai târziu, 1842, Veniamin Kostaki trebui să părăsească scaunul metropolitan pe care-l ocupase aproape 40 de ani, din pricina dușmăniei ce-i purta Vodă Mihalachi Sturdza. El se retrase la mănăstirea Slatina, luând cu dânsul și pe duhovnicescul său fiu, pe care la 7 August 1843, îl făcu călugăr, la paraclisul de la poarta sfintei mănăstiri. Tânărul monah n'avea decât 18 ani. El ajunse arhimandrit și egumen la mănăstirea Râșca din Bucovina, unde muri însă tânăr, la 30 de ani, în ziua de 9 Mai 1855. Il îngropară la Cernăuți, în biserica Sf. Nicolae, frațele și soră-sa, Constantin și Sevastia Canano.²⁾ Ceilalți doi fii mai mari ai coanei Marghioalei, Iorgu și Șerban, erau acum, în 1840, băieți de vre-o 27-28 de ani. Iorgu se căsătorī cu o Sion, cu care avu un fiu epileptic, mort tânăr. Iar Șerban, despre care trebuie să ne ocupăm mai mult, fiindcă el e cel care a necăjit pe mamă-sa, până s'o scoată aproape din minți, era, în vremea aceea, un holtei, doritor de înșurătoare. O întâmplare, sau vreo daraveră bănească, îl duse, prin anii 1842-1843 la Fălticeni, unde în vremea iarmarocului Sfântului Ilie „se începeau balurile.” Acolo, la o petrecere în oraș, întâlnī pe tânăra fată a Elenei Hartulari, un mic drăcușor, care fura toate inimile. Cel mai înfocat curtezan al ei era Ioniță Cantacuzino, care se ținea după ea în toate ungherele saloanelor, de trebui coana Elena să cheme pe fiică-sa la o parte și să-i spună că „dacă nu conținește vorba, o trimite acasă.” Supărată de purtarea fetei „care nici nu vrea să mă asculte” — zice Elena Hartulari, în amintirile sale — mama își ținu fata închisă în casă, mai ales de teama bărbatului ei, om impulsiv și violent. Dar la balul de la Gheorghe Grecianu fu nevoită să-și scoată iarăși odorul în lume, căci coana Anastasia Grecianu (născută Balș) veni dinadins în casa Hartularilor pentru a-i ruga să nu care cumva să vină la ea fără fata lor. Acolo, în casa Greciței, se întâlniră, întâia dată fata lui Hartulari și fiul Mariei Canano. Vorbele prin unghere începură acum cu acesta, spre necazul lui Ioniță Cantacuzino; ba mai mult, atunci, în prima seară, Șerban Canano găsi chipul să-i dea fetei, pe furiș, o verighetă de logodnă. Fata își pierdu mințile după Șerban cel oacheș și curtezan, și-i suflă la ureche să vină a doua zi acasă la ei, că babăca e plecat la moșie. Băiatul veni. Dar coana Elena, care tocmai era la masă cu copiii ei, îl văzu, pe geam, cum intră în curte, și-i trimise răspuns, prin fecior că „șede la masă și nu-l poate primi.” Fata de colo, roșie de mânie, sări de pe scaun strigând: „Dece nu-l primești, nineacă?” Iar mamă-sa, ciudoasă și ea, îi spuse răstit: „Taci din gură, că-ți trag palme dacă te obrăznicești.” Și fata începu să plângă... și plânge două luni de zile, fiindcă Șerban Canano, om cu ambiție, părăsește chiar în ziua aceea Fălticeni, arătând astfel că e jignit și supărat. Însă cum dragostea e mai tare decât amorul propriu, tânărul, după vre-o opt săptămâni, se întoarse pocăit, și luând cu el o prietenă comună a familiilor Hartulari și Canano, pe maica Epraxia Vărnăv, se înfățișează într-o seară, pe neașteptate, în casa coanei Elenei. Intre timp fata — care de altfel își reîncepuse „flirtul” cu Cantacuzino — arătase unei slujnice veriga de logodnă, pe care i-o dăduse Șerban, așa încât de fapt soții Hartulari se așteptau la o cerere în căsătorie. Cum intră Canano în casă, îl și luă pe tatăl fetei într'altă odaie, și după vre-un sfert de ceas intrară amândoi zămbitori în salon, ținându-se de braț. Logodna era hotărâtă. A doua seară Șerban se întoarse în casă cu frațele său Iorgu, de făcură, cu sindrofie, schimbul de inele, iscăind și isvodul de zestre: 12.000 galbeni bani, și 3000 galbeni în lucruri, ca juvaere, argintărie, rufe, rochii, covoare și două odăi mobilate, iar pe deasupra o caretă cu doi cai de 180 de galbeni. În ziua nunții veni la Fălticeni și coana Marghioala Canano, cu cei trei fii ai ei, Iorgu, Nicolae și Constantin. Dar Ioniță Cantacuzino, ca să le strice cheful, împrăstie în ziua aceea, în tot orașul, și pâgă prin casa mirilor „o satiră în versuri”, în care zicea că dumnealui socrul Hartulari este un ticălos, și că fată-sa îi seamănă bucățică ruptă. Hartulari, care cu adevărat era un ticălos — o știm nu numai din Arhondologia

Veniamin Canano, monah Râșca.

Paharnicului Sion, dar din chiar amintirile nevastei sale — fu atât de amărit de această satiră, încât vru să strice nunta. Dar frații Canano îl asigurară că este un om de treabă, iar ticălos o fi doar numai cel care a scris satira. Nunta urmă deci mai departe, veselă și lungă; pe când căsnicia fu dimpotrivă amară și scurtă. Ea ținu numai doi ani, căci „erau prea iuți amândoi” ne asigură coana Elena „și a trebuit bărbatul meu să-i despartă.”

Urmară, pentru Șerban, câțiva ani de desorientare. Viața neregulată ce duse, atrase firește după sine risipirea averii rămasă de la tatăl său. El începu atunci să iscodească fel de fel de planuri pentru a-și procura bani. Ceru mamei sale să-i arendeze lui moșia Cornii, mâncându-i veniturile, fără a da nimic fraților săi, tăind pădurea fără socoteală, gata fiind s'o și ipotecheze. Energica Coana Marghioala, care luptase ani de zile cu aga Tzigara, pentru a redobândi averea copiilor ei, nu era acum s'o lasă să fie risipită de unul din ei. Ea începu cu rugămintile și cu plânsetele, cu care era acum de mult obișnuită. Dar când fiul nerecunoscător o învinui de a-i fi risipit moștenirea tatălui său, cerându-i socotelile tutelei — clironomie, cum se spunea pe atunci — mama ca o leoaică rănită care-și avea încă puișorii cei mici de apărat, se ridică împotriva fiului ei cu amenințări.

Se afla pe atunci în Iași, întors abia de câțiva ani din străinătate, tânărul Mihai Kogălniceanu — cel care va fi mai târziu marele nostru om de stat. El se ocupa cu Istoria, cu Sociologia, cu Politica, dar făcea și avocatură, meserie în care-și dobândise, în scurtă vreme, un mare renume. Marioara Canano îi încredință lui interesele ei familiare, rugându-l totuș că, până să ajungă la un nedemn proces cu fiul ei, să caute întâi a lămurī lucrurile și a sfătui pe rătăcitul de Șerban să se întoarcă pe calea cea dreaptă. Kogălniceanu, la 28 Iunie 1847, făcu o întâmpinare către judecătoria ținutului Iași, secția I „spre a se da sfatului familiei răposatului postelnic lancu Canano”.

1) Biblia a rămas în păstrarea familiei. Ea e din anul 1794, și pe scoarța-i de argint sunt săpate, în chirilice vorbele mitropolitului, prin care arată că a dăruit „acest sfânt tetraevangelion duhovnicescului meu fiu, în semn de părintească blagoslovenie.”

Maica Xenia Cananău sora bunicului C. Cananău.

2) Însemnări din biblie.

pe care memoriu, demn de talentul celui care-a înfăptuit desrobirea țiganilor și improprietărea țărănilor, îl vom reproduce aici, în parte cel puțin.

„Trist lucru este de-a vedea un fiu prigonind pe maică-sa în fața judecării; dar mai trist lucru este când această mamă prigonită seamănă cu încredințatoarea mea. Cine nu știe în pământul nostru, trudele, suferințele și lacrimile ce-au fost viața postelnicelei Canano, timp de zece ani? Cine n'a văzut pe această dăoasă maică, înconjurată de nouă copii mici, răpiți de întreaga avere strămoșească, punând deoparte slăbiciunea femeii și rușinea soției de boer mare, și aducându-și aminte că este mamă și că trebuie să-și hrănească pruncii? Cine n'a văzut-o ziua, alergând pe la străini, și cu lăgărușul, pot zice, cerând pâine pentru fiii săi? Cine nu-și aduce aminte de dumneaei, trăind în niște ticăloase bordeie, suferind chinurile plotei și ale gerului, lipsită de cele d'întâi trebuințe ale vieții, și cu toate acestea, aflând încă, în curajul ei și în iubirea sa către fii, destule mijloace spre a dădăci singură pe pruncii cei mici și a plăti, pe de altă parte, grele lefuri pe la pensioane și dascăli, pentru cei mai mari? Nimeni n'a uitat încă activitatea cu care această cucoană, într-o îndelungată curgere de vreme, s'a străduit rugându-se, jălindu-se, plângând pe la ușile celor mari și puternici, suind și coborînd scările judecătoriilor și divanurilor, cu nenorocii săi orfanți — dintre cari și dumnealui Șerban Canano aducă-și aminte că și el era unul — numai ca să le poată scoate și păstra averea părintească, răpiată de mâini străine. Chiar însăși îmbrăcămintea, șalurile și juvaerurile sale le-a vândut, spre ținerea copiilor, și nici damblaua, urma mănăciunelor sale, n'a oprit-o de-a stărui pentru dreptatea casei sale. Cu toate astea, și'n vreme ce Moldova întreagă este martoră a îndelungatelor strădăni ale acestei cucoane, tocmai un fiu, înșelat, nădăduș, numai vremelnice, s'a găsit, care, neuitându-se la

datoria fiiască, se scoală împotriva maică-sa, îi amărăște din nou zilele atât de amărite, și cu ocară și cu hulă îi ameninșă bătrânețele. Așa dumnealui Șerban nu s'a ferit a o învinovăți că i-ar fi risipit 72.000 de galbeni din averea părintească, care doar singură le-a redobândit întreaga avere. A învinuit-o că dă socoteli mincinoase, ea care nu le cere nici o para, pe atâția ani ce i-a ținut cu mijloacele sale, în vremea când li era luată averea de către Tzigara. A părut-o că s'a unit cu străinii, ca să sărăcească copiii, ea care s'a lepădat chiar de folosul ei, neprimind a-și trage zestrea sa, chiar îndoită, precum i se jăgăduia în vremea procesului cu pomenitul Tzigara! Ca o maică dăoasă, iertând chiar când fiul său era greșit, nădăduind că poate încă ar veni la simțiri mai vrednice de fiu și de tânăr ce intră în lume, dumneaei, cucoană pururi, și-a înghițit lacrimile și a ascuns în fundul inimei taina durerilor sale. Însă acum, când vede că dumnealui, Șerban, întinde de-a jigni folosul și averea mai micilor săi frați, și nemărginindu-se cu aceste, apoi pune vârf la nerecunoștința fiiască atingându-se chiar de zestrea maicii sale, întrebându-și toate chipurile spre a o împușina, și, chiar dacă s'ar putea, a o desființa, când, zic, se vede un fiu având o asemenea purtare către maică-sa, cine o poate învinovăți dacă ea nu mai rabdă, nu mai tace mai mult, ci pentru cinstea și considerația ei, se apără de nedreptele învinovățiri ale fiului Șerban?”

Urmează, pe patru coli, punctele de apărare ale postelnicelei Marghioalei, împotriva fiului ei, din care rezultă că nenorocitul de Șerban era mai ticălos decât chiar fostul său socru Hartulari. Dar urmele i se pierd. S'o fi pocăit omul mai târziu — după ce și-a pierdut procesul — căci mai apare doar în amintirea nepoților, ca un moșneag fornăit, vădov a treia oară, după o Krupenski și după o Vârnav, pare-se. Coana Marghioala își urmează de acum înainte un

traie liniștit, la conacul ei de la Corni, bătrână, paralizată, îngrijită de fiii ei mai mici. Nicolae și Constantin, și de vechiul prieten al casei Dumitrachi Buhuși, al cărui portret în ulei spânzurat de peretele din fund al salonului, alături de însăși chipul ei, fără ca, nicăieri să se poată da și de urma vreunui portret de-al postelnicelei Ion Canano, cel mult iubit în tinerețe și mult uitat, în anii cei din urmă.

În 1849 îl aflăm pe cel mai mic din copii, pe Constantin, plecat la Paris pentru studii, și având ca tovarăș de drum pe Vasile Pogor, viitorul fondator și animator al „Junimei”, pe profesorul Malgouverné ... și pe fosta lui cumnată, fata lui Hartulari, amoroasă acum de un fals prinț spaniol.³⁾ Mai târziu, acest Costachi Canano, se va însura cu Agripina Grecianu, fosta nevestă a lui Iancu Prăjescu, și fata Anastasiei Grecianu, născută Balș, care a fost vestita „Coana Chirița” a lui Alecsandri. Iar pe frate-său Nicolae, îl aflăm în Divanul Ad-hoc, și mai în urmă prefect de Botoșani și de Dorohoi. El a fost înșurat întâi cu Calipso Grecianu, sora Agripinei, de care divorțează pentru a lua pe frumoasa Elisa Jora, sora nevestei lui Kogălniceanu. Astfel omul care apăsase interesele și cinstea postelnicelei, deveni mai târziu cumnatul aceluia fiu al ei, care-și păstrase averea, mulțumită talentului său. Dar pe atunci, adică după 1860, coana Marghioala Canano era, acum de mai mulți ani, în locșorul ei strâmt de câteva palme și adânc tot atât, din preajma bisericii de la Corni, sub o cruce de piatră care s'a năruit de mult.

³⁾ Jurnalul de călătorie a lui Porfiriu, în posesia autorului, și amintirile lui Hartulari.

PĂȘTILĂ VALDA

ȚINUTĂ ÎN GURA
PRESERVĂ

DURERI DE GÂT, GUTURAIURI
RĂGUSELI, RACELI, BRONȘITE,
ETC.

ACEASTA ESTE UȘURAREA INSTANTANEE

A OPRESIUNILOR, A ACCESELOR DE ASTMĂ, ETC.
ESTE REMEDIUL CEL MAI BUN PENTRU A COMBATE

TOATE MALADIILE PIEPTULUI

FAC-SIMIL REDUS
AL CUTIEI
DE VÂNZARE
LA TOATE
FARMACIILE

Pomi fructiferi

Arbori ptr. străzi, șosele și parcuri,
brazi, trandafiri, puești de salcâm
și glădice,

VITE ALTOITE, etc., de calitate superioară,

furnizează: PEPINIERELE ȘTIRBEY-BUFTEA

Reprezentanța Generală în București 11, Str. Banului No. 2. - Catalog gratis la cerere.

NOI REDUCERI. TOATE SERVICIILE

COAFORUL BEER

25

LEI

CALEA MOȘILOR 53 • BACȘIȘUL SUPRIMAT

INTREBUINTATI
INTOTDEAUNA

BI-Oxyne

UN DENTIFRICE SERIOS

PASTA SAPUN
PUDRA
APA DE GURA

POUDRE

extase

UN MARE SUCCES!

O CALITATE
NEINTRECUTĂ!

UN PARFUM
AL TIMPULUI!

PARFUMERIE

extase NORTIER

GRIPA

• puteți preveni luând zilnic
până la 3 tablete de Togal.

Odată

GRIPAT

vă veți vindeca repede și sigur
întrebuințând

TOGAL

medicamentul cu acțiune anti-
neuralgic și

BACTERICIDĂ RECUNOSCUTĂ

Togal-ul distruge și totodată
elimină otrăvurile gripei (ră-
celii), grație compoziției sale
specifice.

Tratamentul cu Togal urmat în
mod regulat vă fereste de

recidivele boalei!

Întrebați și pe medicul Dv..

La Farmacii și Droguerii.

Produs elvețian.

506

DOAMNELOR! Vopsitul pă-
rului, în cele mai frumoase cu-
lori naturale, precum și ondu-
lațiuni permanente, execută
ireproșabil Coatorul François.
Strada Edgard Quinet, 7

CALENDAR

CESAR BOLLIAC

de AL. IORDAN

Atunci când ni se înfățișează vederii o clădire măreață a cărei minunată construcție ne face să coplesim cu elogiul arhitectul care a făurit-o, desigur că nici o clipă nu ni se îndreaptă gândul spre strămoșii îndepărtați cari cei dintâi în istoria omenirii și-au clădit primitivele lor locuințe, pe cari după un șir de veacuri, civilizația le-a transformat în minunatele clădiri de astăzi.

Tot astfel, acum, când literatura noastră înnumără opere de valoare universal recunoscute, multora li se vor părea lipsite de orice merit încercările literare ale scriitorilor noștri din trecut, cărora dacă le-a lipsit poate scânteia sublimă a geniului, au fost însușiți în schimb de o neîntrecută dorință de a primi și a răspândi lumina cuvântului scris, punând astfel cu greu, dar solid, baza mărețului nostru edificiu cultural.

Printre acești pionieri ai literaturii și ziaristicii noastre se înnumără și Cesar Bolliac, căruia, dacă nu-i putem admira frumusețea operelor, trebuie să-i recunoaștem rodnică contribuție adusă epocii sale prin scrierile și activitatea pe care a desfășurat-o fără preget, și cu toate acestea despre el s'a scris puțin, prea puțin chiar. În „Hurmuzachi” se găsesc câteva date asupra originii sale, din care se știe că tatăl său se numea doctorul Baglieko, și că era de origine evreu italian, iar mama sa se numea Zinca, era o femeie a cărei conduită morală nu era dintre cele mai exemplare. În ziua de 23 Martie 1813, se născu în București, fiul lor, Cesar, pe care mai târziu, îndemnați fiind de inteligența lui precocă îl dădură să-și facă studiile la „Colegiul Sft. Sava” unde era profesor I. Heliade Rădulescu, pentru care multă vreme Bolliac a purtat admirație nemărginită și despre care spunea: „Nimeni dintre Români n'a cântat patriotismul cu mai multă căldură și entuziasm, nimeni n'a suspinat dragostea cu mai multă credință și nimeni nu a blestemat și înfruntat iadul cu mai mare mânie. O, bărbat ferece, căci nu pot uni pana ta cu râvna și recunoștința mea, ca să te pocăiești și să te laude pe cât ești vrednic.”

După ce absolvi studiile la Sft. Sava, tânărul Bolliac îmbrățișă cariera militară, dar nu pentru mult timp căci firea lui melancolică nu se potrivea cu această viață și de aceea demisionă, și plecă la Paris unde studie arheologia.

Reîntors în țară e vrăjit de arta cuvântului scris și sub inspirația lui Heliade intră în literatură colaborând la diferite ziare, apoi la 1835 își tipărește primul volum de versuri intitulat „Operele lui Cesar Bolliac” Meditații.

În ele autorul își manifestă cu sinceritate, deși cam naiv, păreri sale despre dragoste, speranță, prietenie, morală, etc.

Dar iată că probleme mult mai serioase încep să-l preocupe, frământat fiind de chestiuni umanitare care desigur nu erau admise în discuție și de aceea dizertația pe care o scrie despre robie îi este imediat cenzurată.

Fermecat de Victor Hugo, începe a-i traduce operele și astfel dă la iveală în românește: „Lucreția Borgia”, „Angelo Tiranul Padovei” și „Maria Tudor” până în ziua când descoperind o traducere făcută de C. Negruzzi mult superioară celei făcută de el, rupe în bucăți încercarea sa.

În toamna anului 1836 înființează revista „Curierul” a cărei apariție e de scurtă durată, din cauza tendințelor ei anti-rusești. Apoi colaborează la revista „Pământul” până în anul 1840 când fiind descoperit că era în strânse relații cu complotiștii politici naționali și găsindu-se la el câteva satire politice, e surghiunit la mănăstirea „Poaiana Mărului”, de unde e eliberat numai în urma stăruințelor lui Mihail Ghica, fratele domnitorului Alexandru. În 1848 se avântă și el în revoluție și apoi e exilat.

O parte din exil a petrecut-o în Transilvania și Ungaria și peste un an scoate la Brașov ziarul „Expatriatul.”

Cu trei ani în urmă fiind la Paris, publică un volum de cântece patriotice intitulat „Naționale” și tot aci dă la lumină poema istorică „Domnul Tudor Vladimirescu.”

L-a preocupat mult chestiunea mănăstirilor închinate, cărora le consacra două volume în care se exprimă despre călugării greci astfel: „Ne-a stricat și caracterul și au format între noi casta rea, spurcata castă pe care o numim ciocoi.”

Lui Bolliac i se datoresc deasemenea începutul studiilor arheologice la noi, cu toate că a fost atacat violent de către Al. Odobescu, care dotat cu excepționale însușiri a continuat ceace începuse Cesar Bolliac.

Opera poetică a lui Bolliac deși săracă în termeni poetici și în versuri armonioase, în epoca sa a fost mult apreciată fiind chiar tradusă în bună parte în ziarul „Le Roumanie.”

Noi însă trebuie să remarcăm că în afară de faptul că s'a ocupat cultivând specii atât de numeroase, Bolliac e primul poet social care și-a pus condeii în slujba durerii celor obișduiți.

Murind la 25 Februarie 1880, Cesar Bolliac a părăsit desigur pământul fără regrete, cu conștiința împăcată.

În fața judecătorului ceresc sufletul său urma să apară înconjurat de gândurile tuturor acelor pe cari în viață îi luase sub ocrotirea sufletului său bun și plin de milă pentru durerea aproapelui.

Încercați Trei zile

Această rețetă de frumusețe

Când vedeți apărând pe pânză fața unei frumoase stele de cinema, puteți fi siguri că frumusețea ademenitoare a pielii și a tenului ei nu e o simplă întâmplare. Secretul ei poate fi și al Dv. Pielea Dv. poate căpăta aceeași frumusețe covârșitoare, și aceasta numai în 3 zile. Anumite ingrediente prețioase, între cari smântâna proaspătă și untdelemnul predigerat, sunt acum conținute în noua Cremă Tokalon, culoarea albă (neunsuroasă), celebră Cremă de Paris. Una sau două aplicații pe zi dau pielii o viață nouă. Tonică, înălbitoare și astringentă, ea înlătură mai repede decât orice alt lucru porii dilatați, coșurile, asprimea și toate celelalte defecte ale tenului. Ea apără de acțiunea distrugătoare a murdăriei și a prafului, menține tenul totdeauna fraged și limpede și formează o bază ideală pentru pudră. Încercați chiar astăzi această simplă rețetă de frumusețe și veți găsi că puteți compara fără sfială noul Dv. ten cu acel al stelor de cinema. Garantăm că Crema Tokalon dă rezultate pe deplin satisfăcătoare, altfel se restituie banii.

De vânzare la toate farmaciile, drogheriile și parfumeriile din țară. Noi prețuri reduse: Crema Tokalon, culoarea albă, la Lei 50.—, Crema Tokalon aliment, culoarea roză, la Lei 60.—.

MĂRTIȘOARE

din duble, lemn, argint și aur, începând dela lei 9, cu șnur

Magazinul „EL” S. A.
STRADA DOAMNEI No. 7

INSTITUT MEDICAL COSMETIC

Str. Brezoianu 9, București III, Tel. 2-5822. Consult. 11-1, 5-8 sub conducerea unui medic dermatolog și unui doctor în Berlin

Statuti și îngrijiri date de către specialiști în toate târmurile cosmetice.

Înlăturarea radicală a perilor de priso, prin diatermie, înălbirea frumuseții și a trupului etc.

Citiți:
„MAGAZINUL”
revista publicului select

Al. Iordan

20

1790. A murit Iosif II împărat al Austriei. A fost fiu al Mariei Tereza. S'a născut la 1741. A introdus limba germană ca limbă oficială în locul celei franceze. (Alăturat chipul).
1839. S'a născut profesorul de economie-politică, Al. Vericeanu.
1870. S'a născut profesorul universitar Em. Antonescu.
1885. A murit Alexis Uvarof, arheolog rus.

21

1677. A murit filosoful olandez Baruch Spinoza. Lucrările cari i-au stabilit celebritatea, unite sub numele generic de Ethica au rămas în manuscris. (Alăturat chipul).
1595. Mihai Viteazul a ocupat Brăila.
1805. S'a născut filologul și istoricul ardelean Timotei Cipariu.
1918. S'a încheiat cel de al doilea armistițiu între România și Puterile Centrale.

22

1788. S'a născut filosoful german Artur Schopenhauer. A fost profesor la Berlin, apoi s'a retras la Frankfurt. A murit la 1860. (Alăturat chipul).
1732. S'a născut George Washington, unul dintre fondatorii Rep. Statelor-Unite Americane, și primul ei președinte. Această zi a fost declarată sărbătoare națională.
1810. Sa născut compozitorul Frederic Chopin.

23

1866. A avut loc revoluția care a dus la înscăunarea pe tronul României a Domnitorului Carol I de Hohenzolern.
1685. S'a născut compozitorul Georg Friedrich Handel în Hall. A murit la 1759.
1863. S'a născut profesorul neurolog G. Marinescu.
1918. Misiunea militară franceză, în frunte cu g-ralul Berthelot, a părăsit Iașiul pentru a se reîntoarce în Franța.

24

1500. S'a născut Carol V, rege al Spaniei (1516) și împărat al Germaniei (1519). A murit la 1558. (Alăturat chipul).
1848. A izbucnit revoluția franceză.
1865. A apărut revista „Foae pentru minte, inimă și literatură condusă de G. Bariț.”
1919. Estonia s'a proclamat independentă.
1927. S'a fondat la Iași „Fundatia Regele Ferdinand I”.

25

1880. A murit poetul și arheologul Cesar Bolliac. (Alăturat chipul).
1833. S'a născut D. A. Sturdza, fost președ. al part. Național-Liberal și prim ministru.
1849. S'a născut profesorul de filosofie C. Dimitrescu-Iași.
1881. A murit istoricul August Treboniu Laurian.
1910. A murit dr. Carol Lueger.

26

1802. S'a născut marele poet francez Victor Hugo. Este întemeitorul romantismului în Franța. Fiind adversar al lui Napoleon III a trăit exilat. A murit la 1885. (Alăturat chipul).
1786. S'a născut savantul francez François Arago.
1842. S'a născut Camil Flammarion, astronom francez la Montigny-le-Roi. Mort în 1925.
1926. A murit artista Elena Teodorini.

... Șampanie **RHEIN**

Invitații, prietenii Dv., au fost măguliți pentru că au încheiat masa cu o cupă din minunata Șampanie Rhein. După teatru, după concert sau după spectacole, supeul cu Șampanie Rhein este foarte bine venit. Pentru a vă afirma gustul Dv. bun, cereți pretutindeni numai Șampanie Rhein. Dar efectul cel mai strălucit îl veți avea oferind invitaților Dv. acasă o cupă de Șampanie Rhein. Încă din 1892—anul fondării—vinurile și șampania Rhein sunt incontestabil cele mai selecte băuturi.

Rhein

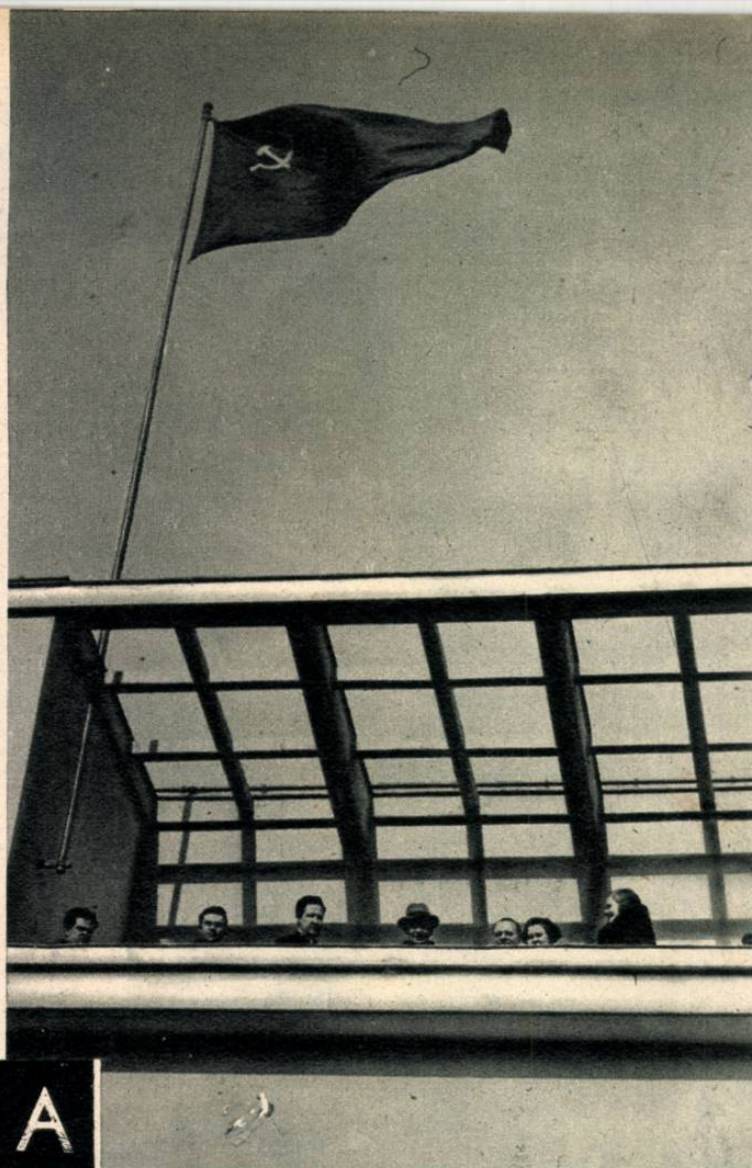
Fondat
1892

ANUL IX No. 423
27 FEBRUARIE 1935
10 LEI

REALITATEA ilustrată

MĂRTISORUL
MIS MUNCA 1935

ACTUALITATI DIN TARA

NOUL LOCAL AL LEGAȚIEI SOVIETICE DIN CAPITALA

De câteva zile, legația sovietică funcționează în strada Toma Stelian Nr. 5 (Sos. Kiseleff). Săptămâna trecută a avut loc inaugurarea oficială a localului, prin faptul că s'a pus firma la clădire și s'a ridicat steagul roșu, având pe el secera și ciocanul, fiind construit în stil modern. În afară de localul propriu zis al legației, are un apartament special destinat pentru d. ministru Ostrovski, precum și birouri pentru consulat.

Fotografiile noastre înfățișează:

Sus: D. Ostrovsky ministrul sovietelor în mijlocul personalului legației.

Steagul roșu având pe el secera și ciocanul, ridicat deasupra clădirei.

Automobilul „Hispano-Suiza” al Legației Sovietice.

VOEVODUL MIHAI LA FACULTATEA DE ȘTIINȚE

Voevodul Mihai împreună cu colegii de clasă au fost săptămâna trecută la facultatea de științe unde au experimentat practic sub supravegherea d-lui profesor Musculeanu, ultimele învățături primite.

Rubrica feminină

Moda și arta de a te îmbrăca

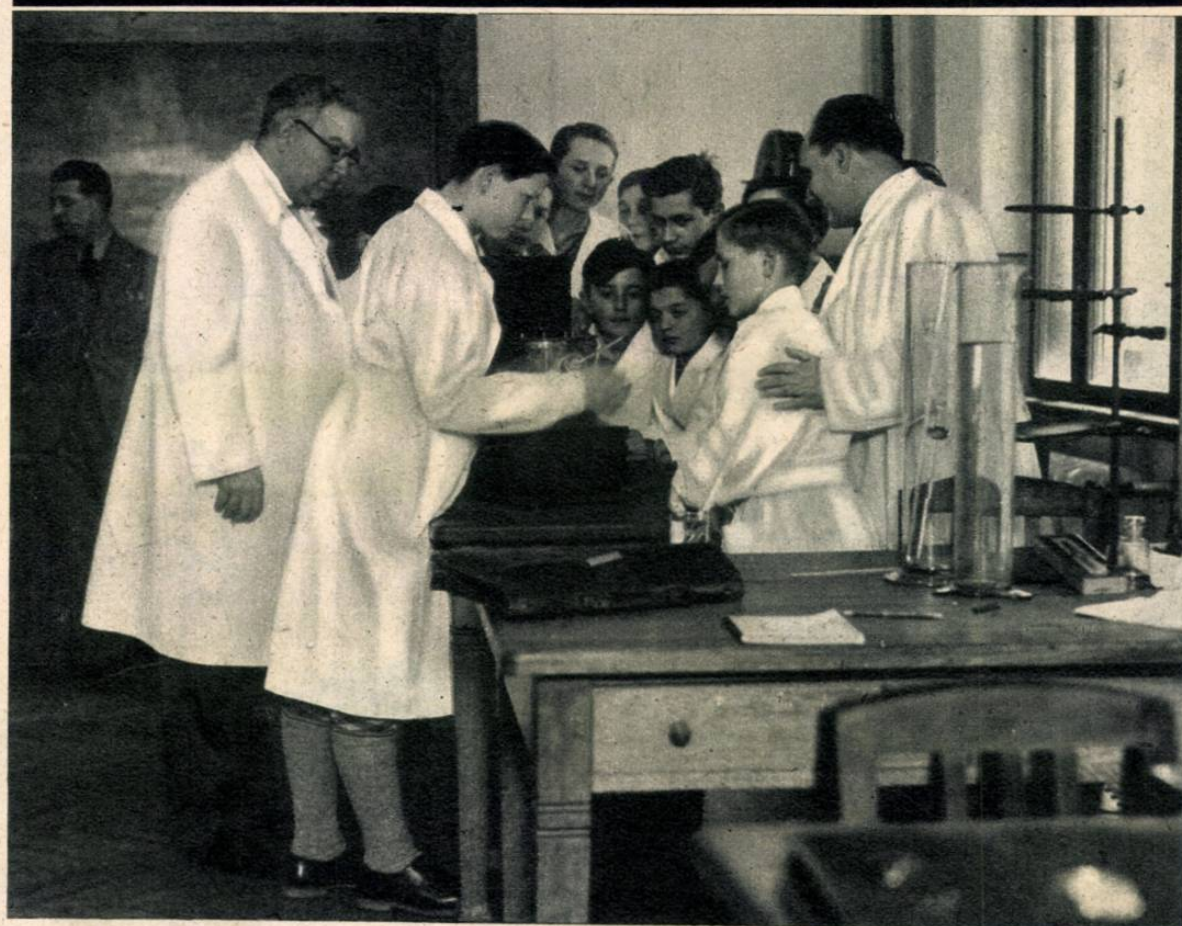
Greutățile financiare merg paralel cu o surprinzătoare etalare a eleganței feminine. Tot mai des se împletesc discuțiile în jurul reducerilor bugetare, și tot mai insistent se solicită femeii să se îmbrace după ultimele creațiuni ale model. Pentru stabilirea unui echilibru între mijloc și scop, femeia trebuie să uzeze de prudență și tact. Dealtfel, femeia română dă zilnic dovezi de eforturi, pentru a-și menține reputația bunului gust. Acest efort individual merită fără îndoială elogiul virtuții și, în consecință, trebuie sprijinit și ușurat prin solicitudinea și contribuția neprecupețită a magazinelor de prim ordin.

Dacă nu fiecare întreprindere și-a înțeles rostul și datoria în dificultățile ceasuri de față, magazinul „Carmen Sylva” le-a înțeles, conformându-se necesităților. În vastele sale raioane, doamnele și domnișoarele, din înalta societate și, um, mica

burghezie găsesc la prețuri extrem de eficiente, rochi elegante: de dimineață, de după amiază și de seară. Cupate după cele mai recente modele, și confecționate cu o minuțioasă îngrijire, din materiale de prima calitate, rochiile acestea satisfac gusturile cele mai rafinate, înlocuind toaletele pretentioase și scumpe.

Creațiune înseamnă, azi adaptare la mijloacele materiale ale oricui, înseamnă posibilitatea de a executa modele exclusive și speciale pentru oraș, vizite, teatru, viață, la preț cel mai eficient.

Și acest lucru l-a realizat fără precedent și fără teamă de concurență, marele magazin „Carmen Sylva”, care sub o nouă conducere a amenajat un rayon special pentru creațiuni.

Ochii sunt oglinda sufletului...

OBȚINEȚI OCHI FASCINANȚI PRIN:

Aparatul de curbat gene LEI 200.—
Cremă pentru creșterea genelor 100.—
Gene false (de neobservat) 150.—
Tuș pentru gene 40.—

La „DORTHEIMER”

CALEA VICTORIEI No. 50 — Expediți în Tară

Ați auzit oare de întâmplarea ardeleanului Sima, copil de 14 ani plecat în ajunul războiului în Statele Unite — în „America”? Amărit de viața de clăcaș fără nădejde a oamenilor din satul lui, de tristețe împrejurări ale familiei, cu un tată pierdut și altul vitreg dobândit, își ia acele puține coroane ale moștenirii și pleacă în lumea largă. Ajuns la țărnicurile Americii, după ce plutise pe oceanul imens, zile și nopți între emigranți de toate neamurile, caută numaidecât de lucru și începe munca cea mai amarnică, pe care o știa din strămoși: săpătură pământului. Dar glia americană e mai puțin moale ca cea de-acasă, iar supraveghetorii mult mai atenți. Cu mâinile copilărești pleznite și sângerate, Sima lasă târnăcopul, sapa și se îndreaptă spre uzinele Ford dela Detroit, unde oricine e primit să muncească pe dolari buni.

Sima n'ar fi izbutit să intre în lucru la o meserie atât de încurcată ca a automobilelor, dacă nu l-ar fi ajutat istețimea lui românească. La întrebări răspunde că „se pricepe” — și e dus la o mașină care mergea și lucra aproape singură, mulțumindu-se doar să fie supravegheată și din când în când îndreptată cu o mână. Dar Sima se alege, din primul ceas, cum era de așteptat, cu o despicătură a degetului gros dela mâna stângă. Pe-acolo astfel de întâmplări nu pricinuesc alungarea muncitorului și lăsarea lui pe drumuri, ci dimpotrivă, ajutorarea medicală și plata salariului în tot timpul suferinții, fără altă muncă. Sima se bucură nu atât de salariul nemuncit, cât de împrejurarea care-i îngăduia să învețe meșteșugul pe'ndelete și să ia aminte la obi-

ROMÂNII

DIN

AMERICA

de F. ADERCA

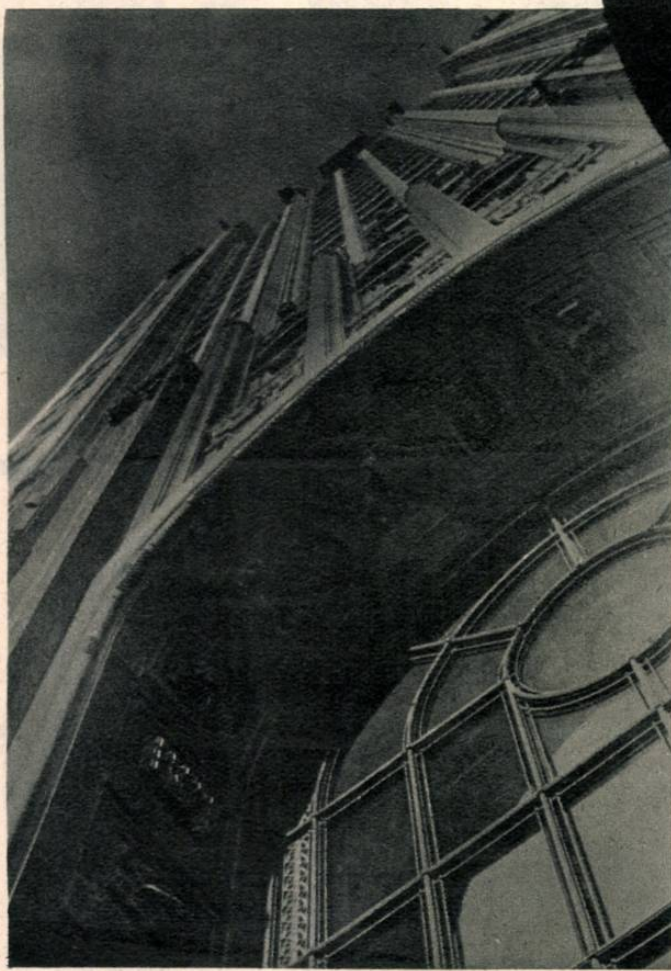

„Coafeuze pe stradă” iată o meserie utilizată de româncele din America.

În porturi, ca pescari, sau cu alte întreprinderi, românii sunt destul de des întâlniți la Chicago.

nespus de instructivă — mai cu seamă pentru noi, cei rămași acasă. Nu trebuie să uităm că'n America de Nord românii găseau la sfârșitul veacului trecut o populație de peste o sută de milioane de locuitori și locurile cele bune ocupate de mult. Pentru slujbele cele mici lupta se da îndârjită — și luau parte oameni din toate colțurile pământului, de toate limbile, de toate rasele. Prima generație de români a dus-o greu, a lucrat în fabrici la muncile cele mai penibile, și a ocupat locurile cele mai puțin căutate. A doua generație peste care a trecut războiul, mai întemeiată, s'a ridicat la profesii cari cer oarecare independență și răspundere. Bătrânii au rămas portari — căci e de pomină și pe acolo credința nestrămutată a celor ce veniau din România — dar fiii lor au trecut la meserii de lux, cum e frizeria, tipografia. Mulți au devenit comercianți, și s'au dovedit tot atât de isteți ca anglo-saxonii, spaniolii sau japonezii. Copiii acestor frizeri, tipografi, comercianți au primit la rândul lor o creștere aleasă și o cultură îndestulătoare, spre a putea deveni magistrați, funcționari publici, profesori, medici, avocați, farmaciști — iar fetițele, uneori actrițe și cântărețe.

În „Calendarul ziarului America” pe 1935, d. **Henry John din Ohio** — nu vă spețiați, e tot Haralamb Ion al nostru! — ne dă câteva amănunte impresionante asupra acomodărilor și evoluției sufletești a foștilor emigranți români, cetățeni americani. E interesant faptul că majoritatea nu și-a pierdut conștiința națională, fenomen foarte obicinuit la emigranți de altă naționalitate, la italieni, la francezi și chiar germani, cari dela a doua generație devin cu desăvârșire „americani”. E de asemenea surprinzătoare rezistența religioasă a foștilor țărani români, cari au rămas creștini, ortodoxi sau uniți, așa cum fuseseră de-acasă, deși în Statele Unite au fost întâmpinați de tot felul de secte și curente mistice ispititoare. Au rămas **latini**. Își numesc copiii Aurel, Ovidiu, Virgil iar fetele Lucreția, Letiția, Agripina. Cei cari se acomodează împrejurărilor, își nuanțează doar numele, ușor de ghicit: Ionaș devine John, Ghibu devine Gibbs, Dănceanu se numește Duncan, Lungu—Long, Stan—Stanley iar Gavril—Graham.

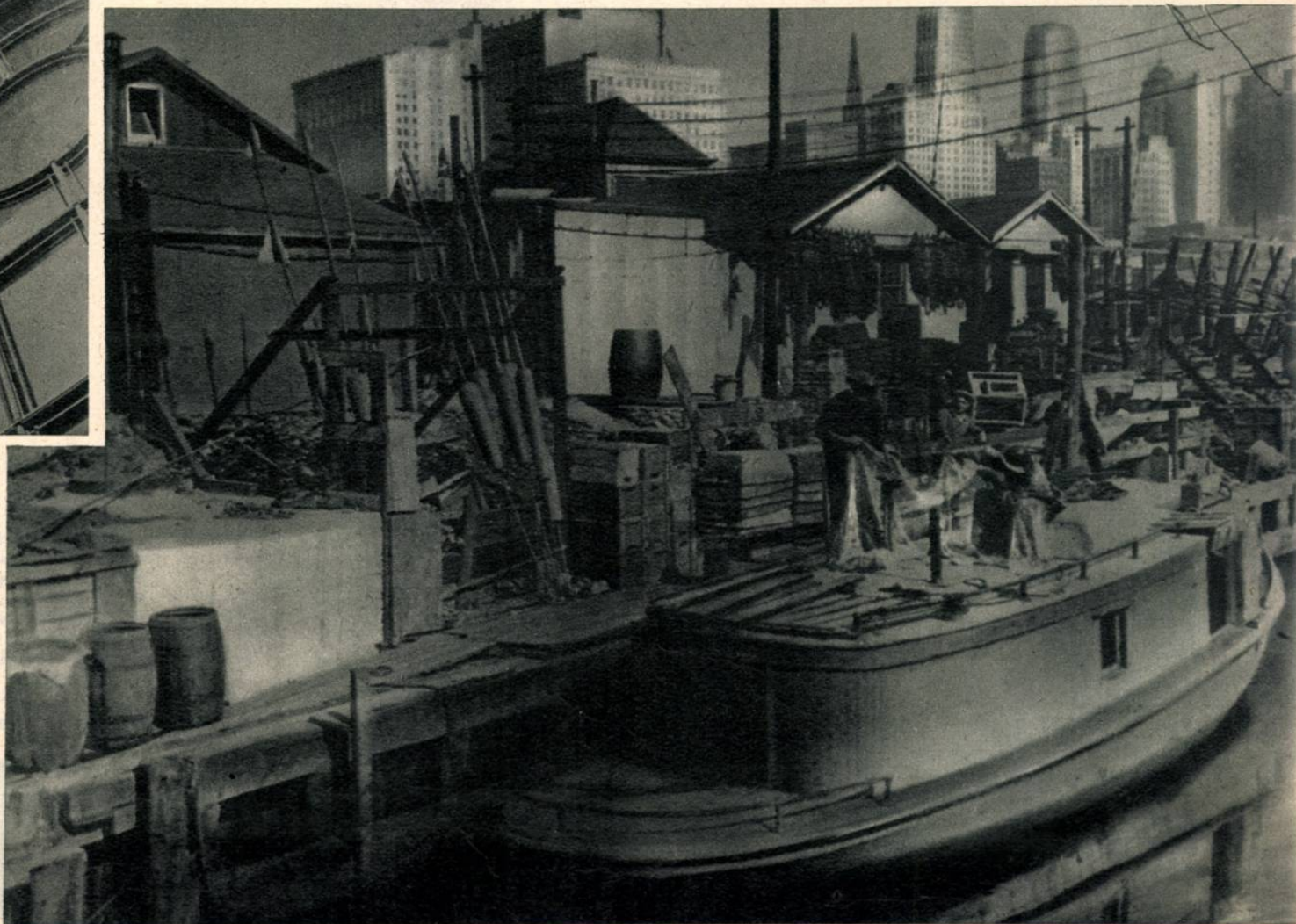

ceiurile mașinei. Dela dispensarul unde era pansat, flăcăul ardelean nu dă fuga pe bulevard sau la cârciumi, ci se'ntoarce la fabrică la „locul lui”.

Bănuțiți ce s'a mai întâmplat: Sima a rămas de atunci bun lucrător în armata industrială a lui Ford, dar nu vă vine ușor a crede, că a ajuns șeful secției.

Povestea lui Sima, flăcăul ardelean, e a tuturor românilor cari, urmăriți de blestemul locului dintre Tisa și Munții Carpați, nemai voind să sufere jugul milenar al asupririlor, și-au luat — cum se spune — „lumea în cap”.

Azi sunt în Statele-Unite ale Americii de Nord mai bine de două sute de mii de români, cei mai mulți în a doua și a treia generație, cu o gazetă românească și un calendar românesc care apare de fiecare An Nou. Experiența lor este optimistă, desigur, dar

starea sufletească a acestor destărați merită în deosebi să fie amintită și cercetată. Sunt buni români, precum am văzut și celor cari-și mai amintesc de țara noastră, unde s'au născut, le e dor de ea.

Iată însă ce ne spune românul-american John: „În Europa am trăit în țări cu structură feudală, medievală. În Ungaria, românul a fost iobagul grofului ungur, în regatul vechi sclavul boerului. Când am părăsit satele natale, am început o călătorie care, în spațiu, ne-a strămutat numai câteva mii de kilometri, în timp însă ne-a trecut în 7 zile, peste trei secole”.

Și mai departe:

„Din țărani asupriți, iată-ne azi cetățeni liberi ai celei mai democratice republici. Libertate, respect și vorbe bune, prietenoase oriunde și dela toți. **Oriunde, oricine întinde o mână de ajutor.** Egalitatea ne-o arată viața de toate zilele. **Oricare dintre noi e tot așa de bun ca și președintele din Casa Albă.** În loc de „sărut-mâna la prea cinstitul domn”, zicem: „Hello Governor, Hello Judge ori Hello mister President”.

Pot rosti aceleași cuvinte locuitorii României libere, față de oamenii lor politici? Se bucură de aceleași libertăți cetățenești, religioase toți locuitorii țării noastre, toți cei cari se socotesc legați de acest pământ?... Nu domnesc oare, în Vechiul Continent și în Vechea Patrie o mie și una de prejudecăți pentru o mie și una de privilegii mai mult sau mai puțin medievale?...

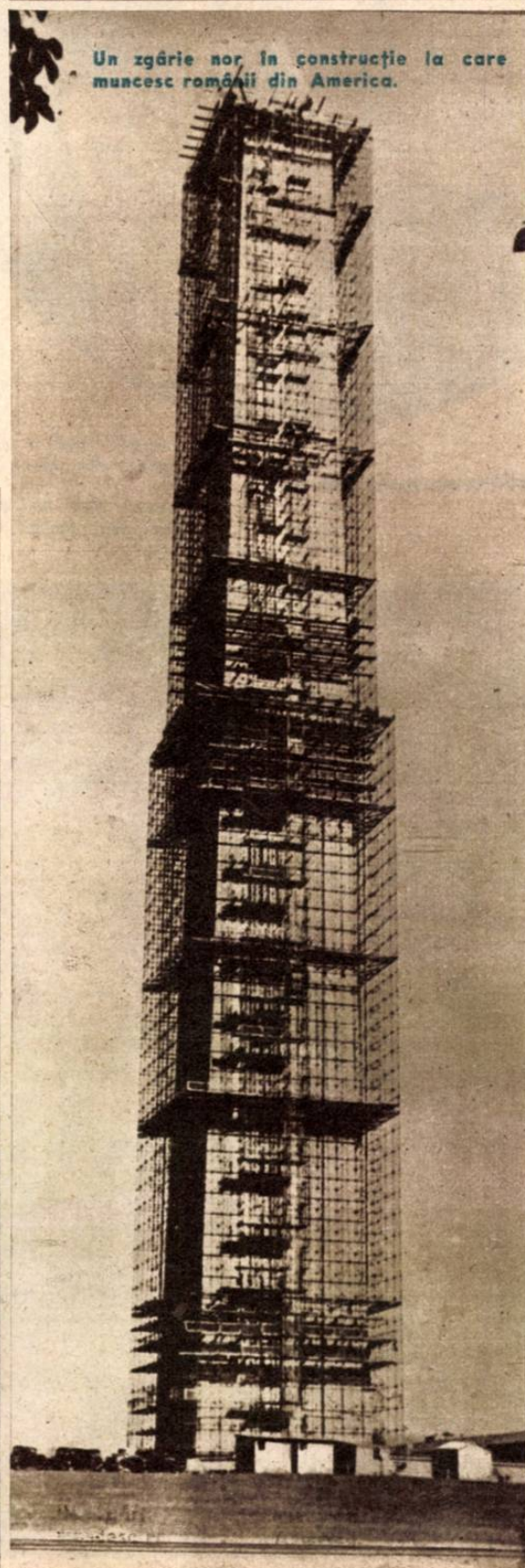
Statele-Unite și-au închis granițele. Dar rămân totuși o școală a libertății pentru toate celelalte Continente”.

F. Aderca

Alții mai puțin acrobați cără pietre.

Să spuți geamurile pe din afară la al 15-lea etaj nu e lucru ușor. Românii din America o fac însă.

Un zgârie nor în construcție la care muncesc românii din America.

Președintele Roosevelt — fotografiat cu prilejul unei recente solemnități este un bun prieten al Românilor din America.

Prin folosirea acestei paste obțineți dinții albi strălucitori, datorită acțiunii oligodinamice și a argintului electrolizabil. PYOSOLVIN ucide microbii, oprește dezvoltarea bacteriilor din gură distruge placa dentară și dă respirației un miros agreabil.

PYOSOLVIN
Pastă de dinți biologică
(preparat englezesc)

JAPONIA

TARA MUNCII SI A TRAIULUI EFTIN

N bine cunoscut economist francez, profesorul Duval, care-a trăit multă vreme în Japonia, descrie extraordinarele eforturi pe cari această țară le face, spre a cuceri lumea prin mărfuri eftine, eforturi ce se îmbină cu o viață modestă și un puternic devotament patriotic.

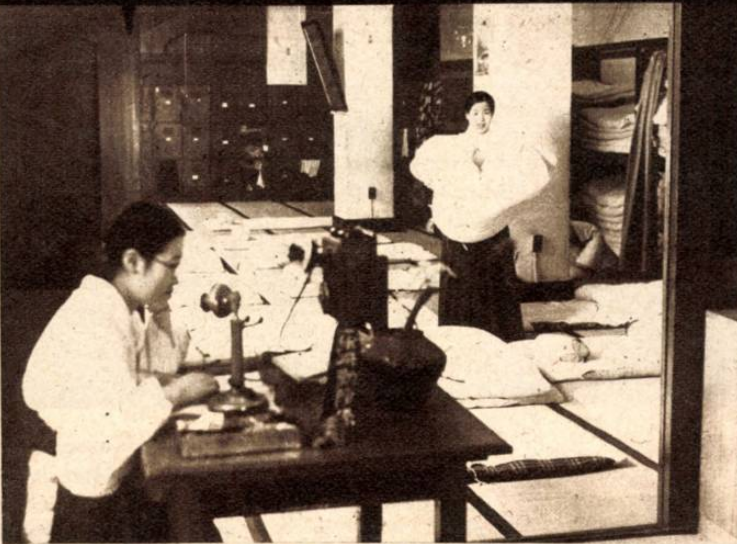
Japonezii fac biciclete de copii, la prețul de 115-lei și biciclete mari, ce pot sta alături cu cele mai bune din lume, la prețul de 310 lei. Ei vând becurile electrice cu un leu și douăzeci bucata și au exportat 110.000.000 bucăți numai în Statele Unite, în decurs de șase luni. În afară de aceasta, ei au mai furnizat Americii 550.000 perechi de galoși, la prețul de 14 lei perechea și 25.000.000 de pieptini de celuloid la prețul de un leu bucata, iar o cămașă de mătase bărbătească, de cea mai fină calitate se vinde în Japonia cu o sută de lei.

„Întreaga politică a Japoniei, atât cea economică cât și cea militară” spune economistul francez, se bazează pe faptul că Japonia e suprapopulată și nu-și poate întreține cei 70.000.000 de locuitori, decât printr-o intensă activitate industrială și vânzându-și mărfurile în străinătate pe prețuri foarte reduse. Aceasta este pentru ea o chestiune de viață și de moarte.

Trebuia să ofere mărfuri la un preț care să excludă orice concurență și a dovedit că o poate face. A început prin a se interesa care erau mărfurile de cari aveau nevoie celelalte țări și le-a produs.

O țară relativ nouă în lumea industrială, Japonia are avantajul că industriile sale nu sunt încă supracapitalizate, ca în țările mai vechi. Carteluri sau trusturi bine organizate fixează prețurile materiilor prime și distribuie comenzilor între fabricile japoneze. Aceste fabrici posedă cele mai moderne și mai perfecționate mașini, pentru că majoritatea sunt de curând înființate. Utilizează forța hidroelectrică, pentru că e efină și abundentă dar nici de lipsa cărbunelui nu se plânge.

În Japonia nu există partid socialist. Mișcarea trade-uniunilor, care începuse acum zece ani, s'a redus, de când cu conflictul manciurian și

Japonezele telefoniste duc o viață excelentă cu un salariu mult mai mic decât cel obținut de telefonistele noastre.

Tot astfel și femeile lucrătoare în fabrici.

Muncitorul întreține cu nouă sute de lei pe lună pe soția, copiii și bătrânii săi părinți.

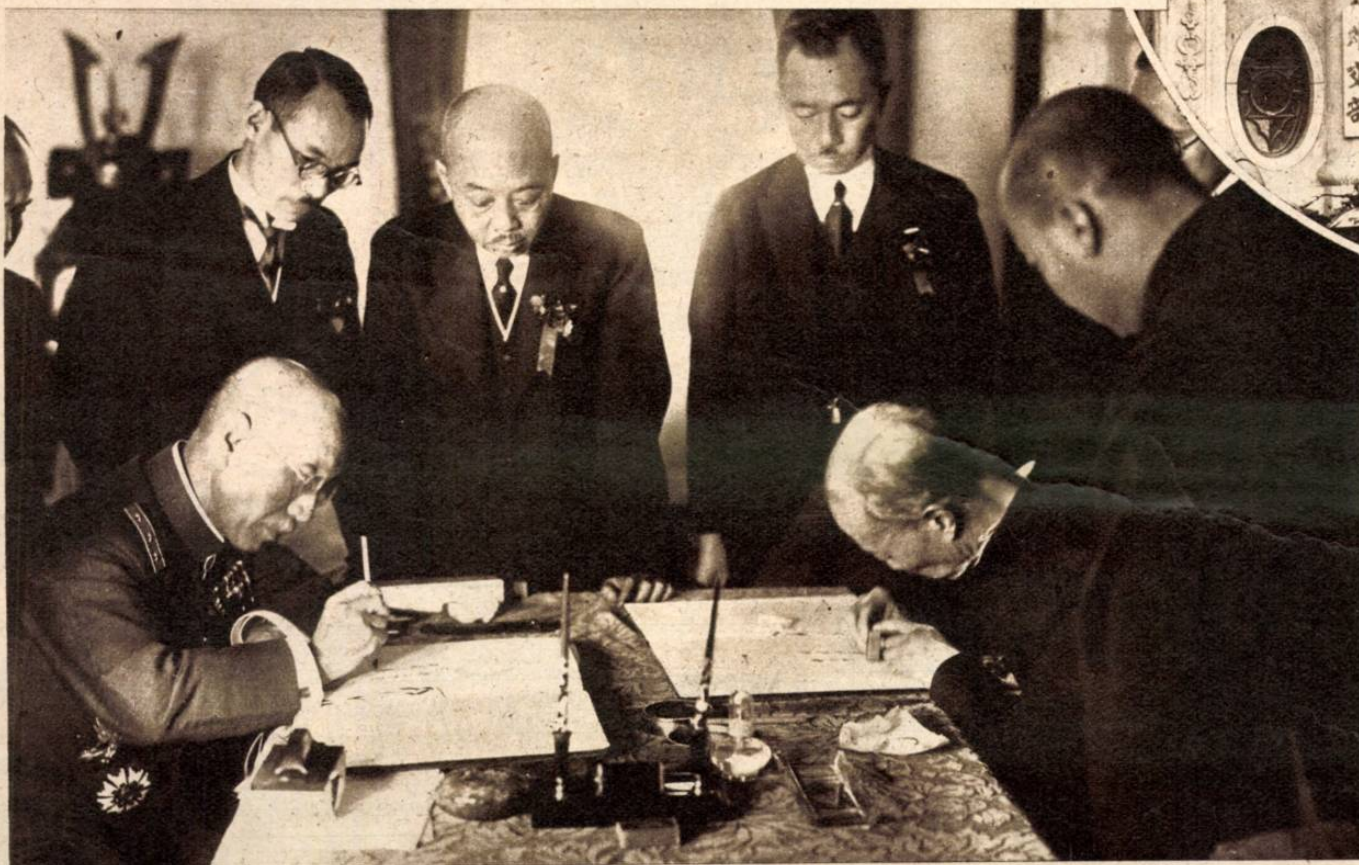
cu retragerea Japoniei dela Liga Națiunilor, determinată de un val de naționalism. Uniunile posedă acum abia 100.000 de membri, dintr-o populație industrială de 5.615.220 capete. Cooperația dintre capital și muncă este în Japonia cu mult mai strânsă decât în alte ținuturi industriale. Și iarăși, există o remarcabilă cooperație între guvern, comercianți și fabricanți. Impozitele sunt relativ reduse. Bugetul japonez e de mai mulți ani desechilibrat și în ultimul an fiscal încasările reprezentau abia 60% din cheltueli. Dar guvernul apelează la public și reușește să umple deficitul cu împrumuturi. Nu vrea cu nici un chip să sporească impozitele și ține mai presus de toate ca țara să aibe o cât mai dezvoltată industrie. Salariile sunt uimitor de reduse în Japonia, dar cu ele se poate duce o viață foarte confortabilă. Un polițist primește 35 de yeni pe lună, adică vreo șase sute de lei, un lucrător are 60 de yeni, sau vreo 900 de lei. Există unii cari primesc până la 1.800 de lei pe lună, dar acesta este un salariu extraordinar.

Profesorul nu primește mai mult decât lucrătorul obicinuit. Un distins profesor de engleză, dela universitatea din Kyoto câștigă 2.700 de lei pe lună și aceasta cu mari eforturi.

Lucrătorul, cu cei 900 de lei ai săi pe lună, își întreține soția și copiii — de obicei are trei

Întrearea la palatul consiliului de miniștri.

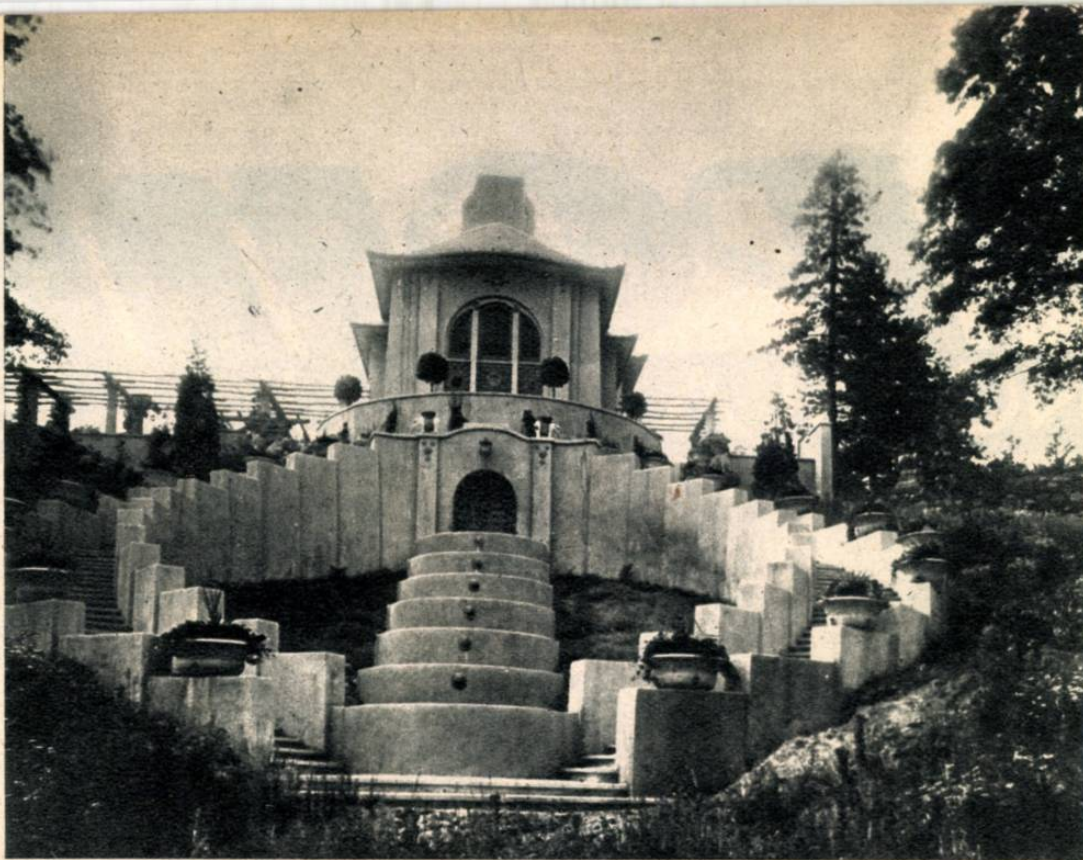
patru și chiar mai mulți — și prea adesea, pe bătrânii săi părinți. Și să nu credeți că trăiește prost. Cel mai nimerit moment al zilei, când îi puteți face o vizită, este seara, la cină, când întreaga familie s'a adunat în jurul tatălui. Iată spre exemplu, cartierul **Honjo** din Tokyo, unde abundă casele muncitorilor. Sunt niște magazine simple și lungi, uneori de câte 120 de metri și late de câte 5-6 metri. La fiecare cinci metri există o despărțitură, marcând adăpostul unei familii. Un mic vestibul unde-ți scoți încălțămintea, dă într-o cameră de patru metri pătrați — o mică bucatărie în dos, cu instalații sanitare și o jumătate de butoi, ce servește familii drept baie.

Conform obiceiului japonez nu vezi nici o mobilă, dar podeaua este acoperită cu rogojini groase,

din paie de orez. Paturi nu există, dar în niște lăzi mari se află saltelele, pe cari le utilizează toate familiile japoneze, indiferent că sunt bogate sau sărace. Casa e ținută într-o stare de perfectă curățenie.

Mai înainte de-a părăsi uzina, capul familiei ia o bae, în locul pe care patronii l-au amenajat special pentru acest scop. Dacă la fabrică nu există bae, primul lucru pe care muncitorul îl face, întorcându-se acasă, este să se spele în butoiul care e umplut cu apă extrem de caldă. Se așează apoi imediat la masă, care e servită pe jos.

Fiecare membru al familiei capătă un sfert de pește mare, sau două-trei sardale fripte, orez fiert în apă, la discreție, iar niște „daiken” — gulii cu zahăr — completează masa. Singur capul familiei capătă în plus, un pahar de „shuchu” o

Un pavilion modern construit în grădina unui mare financiar japonez.

Lucrătorii muncind la construirea unei șosele.

Un rezervor uriaș în construcție în Japonia.

O vedere generală asupra pieții din Tokio unde se pot găsi toate cele trebuitoare gospodăriei cu prețuri derizorii.

Muncitorul japonez ascultă radio, în timpul mesei, plătind pentru aceasta 10 lei pe lună; poate utiliza electricitatea într-o măsură oricât de mare, deoarece uzina nu-i cere niciodată mai mult de 10 lei pe lună. Municipalițiile din Tokio și Osaka îl îndeamnă să întrebuințeze gazul la gătit, pentru care nu va avea nici odată de plătit mai mult decât douăzeci de lei pe lună. Ziarele, în schimb sunt relativ scumpe. Osaka Mainichi Shimbun sau Tokio Nichi Nichi Shimbun, publicațiile favorite ale muncitorilor, costă șaisprezece lei pe lună, dar în schimbul acestui preț, el primește o ediție de dimineață și una de seară. Se poate duce la cinematograful, cu întreaga sa familie, plătind numai doi lei de cap. Se poate amuza la „Yose” un fel de cabaret acum foarte frecventat, pentru același preț. Învățământul este gratuit, iar îmbrăcămintea este tot atât de eficientă. Chimonurile, făcute de soție, costă între

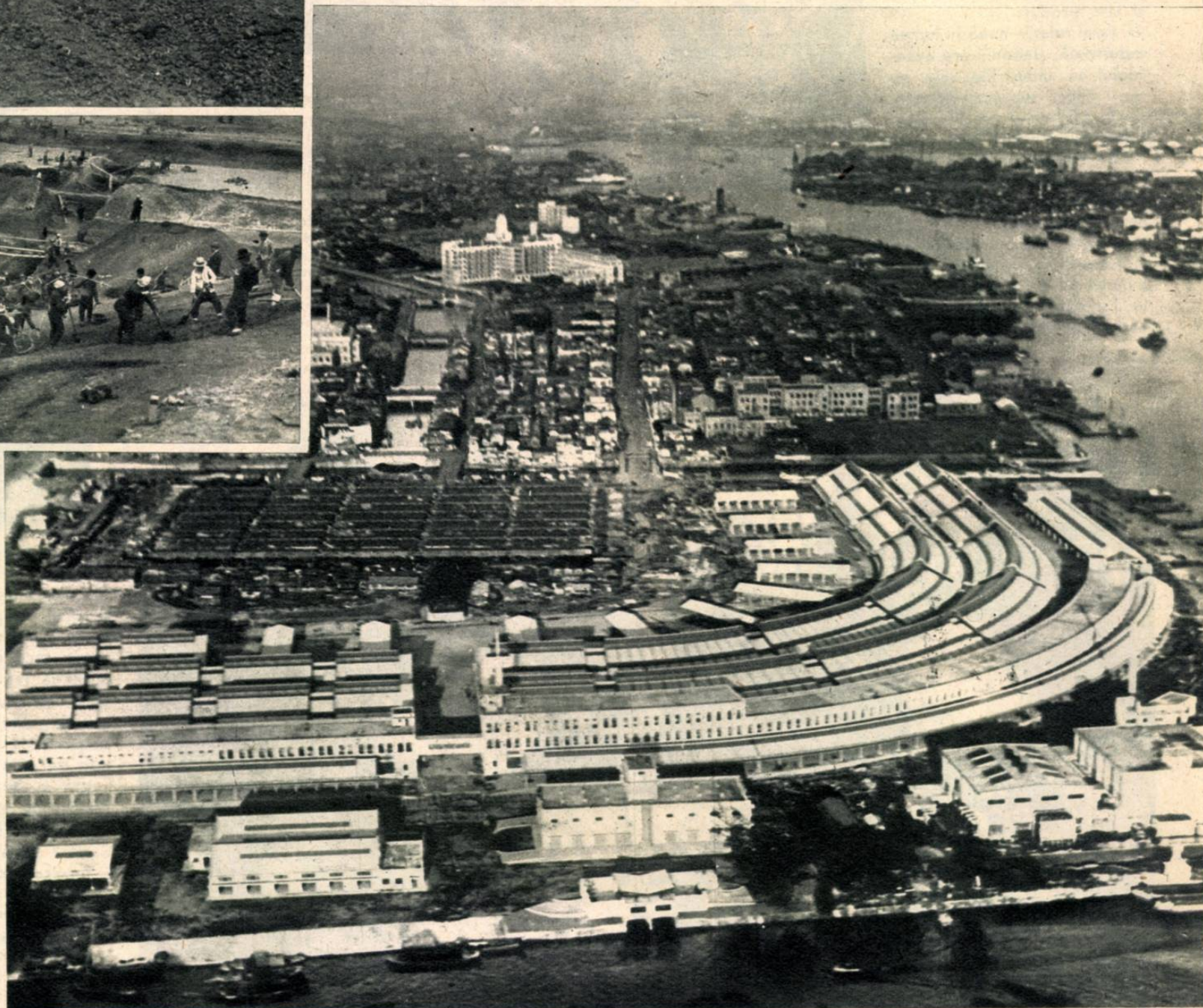
zece și douăzeci de lei bucata. Tutunul este comparativ scump, prețul țigărilor variând între doi și zece lei. Pentru a se duce la lucru, se slujește de-o bicicletă, care-l costă două sute de lei. Cele despre cari am vorbit la începutul acestui articol erau de-o calitate excepțională. Concurența manufacturii japoneze a și început să alarmeze guvernele din restul lumii. Uniunea Britanică din Sudul Africii a prohibit importul periiilor japoneze, sub pretextul c'ar fi fost infectate cu antrax. Asociația britanică a comercianților de biciclete au luat hotărîrea să nu vândă și să nu repare biciclete japoneze, iar celelalte guverne iau măsuri de același fel.

Dacă Japonia ar fi o putere mică, măsurile acestea ar afecta-o serios; ea este însă animată de un spirit naționalist ce merge până la fanatism. Viața nu înseamnă aci nimic, când e vorba de realizarea unor ambiții naționale.

băutură alcoolică mai puternică decât saki, care este un vin de orez. Dimineața se mănâncă orez cald și o supă de mazăre „missoshiru”. La amiază lucrătorul are o gustare rece — bento — pe care o ia cu el, în vreme ce familia mănâncă orez, ouă și gulii conservate. Carnea nu apare pe masa lor decât de două-trei ori pe lună. Minunatul pește, pe care-l oferă în mari cantități apele japoneze, formează alimentul de bază.

Orezul constituie cea mai mare cheltuială și o familie de șapte persoane consumă o cantitate în valoare de 250 de lei, pe lună. Două sardale mari se cumpără cu cel mult 25 de bani. Iar în timpul verii, poți lua la Osaka, un coș întreg de sardale pentru un leu. O scrumbie mare costă cam tot atâta. Peștele se obține aproape de pomană, într-o țară unde câmpiile sunt fertilizate cu imense cantități de scrumbii.

Sus: D-nul William Beebe în batisfera cu care a coborât la o mare adâncime sub ocean.

Faună fotografiată la fundul oceanului.

LUMINA *animale*

Pești cari luminează la 734 metri sub ocean

DOCTORUL William Beebe, faimosul explorator american al abiselor oceanice și inventator al batisferei, despre ale cărei interesante descoperiri ne-am mai ocupat în paginile revistei noastre, a publicat deunăzi o dare de seamă completă a ultimelor lui aventuri, în adâncimile mării, punând astfel în adevărata lumină rezultatele experiențelor făcute în August trecut, pe seama Societății geografice americane. William Beebe a atins adâncimea de 734 metri submarini la 11 August 1934, iar la 15 August, aceea maximă de 924 metri. Recorduri deținute numai de el în lume.

A izbutit astfel să exploreze regiuni cu totul necunoscute omului până acum și să studieze, în raza puternică a reflectorului batisferei, o lume și o faună oceanică de existență cărora nu aveam măcar bănuială.

Savantul arată că patru momente din cufundările lui au fost cele mai emoționante: întâia licărire a „luminii animale”, adică cea iradiată de pești; sosirea în regatul umbrelor eterne; descoperirea noilor specii de pești și viziunea țiparilor subțiri ca firul de ață și emițători de flăcări.

DISPARIȚIA LUMINII

După o coborîre de câteva zeci de metri, culorile calde ale luminii începură să piară; întâi roșul, portocaliul și apoi, în urmă de tot, galbenul. Dela ferestrele batisferei se deslușia numai o culoare verzue care i-a transmis d-rului Beebe o senzație stranie de „noapte, de frig și de moarte”. Treptat-treptat, verdele s'a risipit de asemenea și, la adâncimea de 70 metri apa căpătă o culoare albastru-palid, cenușiu. La 200 metri, atât elementul din afară precum și interiorul sferei

Pești ovali ziși „aruncători de flăcări”, luminile galbene sunt înconjurată de lumini roșii; întâlniți la adâncimea de 750 metri.

Peștele-cărlan e prevăzut cu buzunare pentru cloșul ouălor și noli născuți.

Nevasta ia în stăpânire locuința de noapte; în dreapta: bărbatul, paznic atent al casei, face de gardă.

Fotografia noastră înfățișează încercările care se fac pentru scoaterea la suprafață a unui vapor scufundat care conținea mari bogății.

urmă fu covârșită de o întunecime atât de nepătrunsă încât în comparație cu ea „orice noapte pe uscat pare să fie într'adevăr o auroră”. Reflectorul batisferei lumina acum o zonă submarină unde întunericul domnia de aproape două miliarde de ani...

EMIȚĂTORII DE FLĂCĂRI

Luminile, împrăștiate de pești mari și mici, se făceau din ce în ce mai deslușite și numeroase, pe măsură ce batisfera își continua coborișul. Beebe telefonă tot ce vedea secretarei lui pe puntea vapoareului-bază, stenografia cuvintele exploratorului. La cimea de 400 metri, savantul văzu întâia „explozie” a unui pește tor de flăcări, fenomen pe

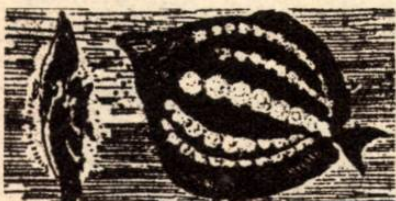

fuseseră năpădite de o culoare indigo-închisă care, deș fosforescentă, nu era îndestulătoare pentru scris sau citit. La această adâncime, doctorul Beebe întâlnește multe varietăți de pești, cari pot fi prinși chiar la suprafață și dovedeau că au un simț extraordinar al adaptării la presiunea maselor mari de apă.

Savantul observa că albastrul se risipia încet-încet, fără să fie înlocuit de tonuri violete, așa cum se întâmplă în spectrul solar. La 220 metri încercă una din cele mai puternice emoțiuni ale călătoriilor lui submarine: întâlni pentru întâia oară niște pești înzestrați cu lumină proprie. Intre 300 și 400 metri albastrul dispăru cu desăvîrșire, înlocuit de astă dată de o monotonă și jalnică perdea cenușie, care în cele din

Peștele negru înghițitor. Sus : atacul împotriva unui pește de trei ori mai mare ca el. Jos : înghițitorul cu prada în pân-tece.

Pești ovali înzestrați cu trei antene lungi, la 750 metri de adâncime.

care la început n'a fost în stare să și-l explice. Abia în cursul celei de-a doua cufundări trebuia să întâlnească sub 550 metri explozii numeroase de soiel acesteia. La anumită distanță de batisferă țâșni o rază luminoasă din mijlocul obscurității, lungă de mai mulți centimetri și atât de limpede că lumina toată fereastra sferei. În rază, Beebe recunosc un tipar fili-form, încercând să orbească un pește care voia să-l atace: Așa dar, în noaptea eternă a oceanelor animalele se apără producând lumină, ba uneori și în-tunerice l...

PEȘTELE-COLOS

La 600 metri exploratorul văzu un pește cu dinții luminați dinăuntru. La 800, extremitatea razei reflectorului dibui un pește uriaș, lung de peste șase metri

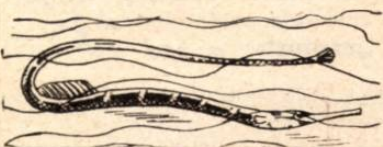
și având forma perfect ovală. Beebe e convins că a fost vorba de o balenă.

Că nu toți peștii sunt înzestrați cu lumină proprie, la marile adâncimi oceanice, e un fapt sigur, pe care-l demonstrează doi pești absolut incolori, cu un diametru de aproape 60 centimetri, luminați de raza reflectorului la adâncimea de 500 metri. Specia lor nu e cunoscută până acum. Se deosebesc mai ales prin enormele aripi înotătoare, de pe pân-tece și spate, cari aduc de departe cu forma pânzelor unei corăbii. La 630 metri, într-o zi limpede cu soare, abia se deslușia o lumină slabă, cețoasă...

Cam la 700 metri, doctorul Beebe a întâlnit pentru întâia oară un animal gigantic după aparență, a cărui formă n'a putut s'o determine în nici una din ambele lui cufundări. De trei ori, forme de pești mari se izbiră de ferestre, producând nori luminoși, ceea ce-l făcu pe Beebe să se aplece în jos, de parcă ar fi fost în fața unei explozii. La adâncimea aceea, apa era înseninată, de o spuzenie de luminițe, întocmai ca un vapor văzut din depărtare. Savantul nostru a numărat până la 56 de luminițe, cele mai multe din ele galbene și albastrii.

PEȘTI NECUNOSCUȚI

La adâncimea maximă atinsă în cursul primei lui cufundări, Beebe

Peștele-iglită

Pân-tecele peștelui-iglită cu puii abia eșii din ou.

D-rul William Beebe cu însoțitorul său Otis Barton.

descoperi un pește absolut necunoscut: oval, lung de aproape 15 centimetri, cu trei antene la capetele cărora erau fixate niște puternice lanterne galbene, menite probabil să-i lumineze prada. Numai decât apoi zări un alt pește, tot oval, pe care doctorul îl socotește printre cele mai superbe creaturi întâlnite. În ambele părți ale trupului, animalul avea câte cinci fâșii de lumină, asemenea unor șiraguri de perle. Fiecare era de-un galben palid, înconjurată de un cerc luminos, purpuriu.

INTĂIETATEA PEȘTELOR MARI

La adâncimile mari, unde a răzbit d-rul Beebe în cursul celei de a doua cufundări savantul observă o înmulțire a peștilor voluminoși precum și a luminilor. În total, el numără peste două duzini de pești lungi dela unu până la șase metri.

La 920 metri, pe fiecare centimetru pătrat al batisterii apăsa o presiune de 700 kgr. Dacă s'ar fi întâmplat ca peretele să cedeze, Beebe cu asistentul lui ar fi devenit în câteva minute

o masă informă de noroi. Pe când batisfera era ridicată la suprafață pentru a doua oară, la adâncimea de 900 metri se sparse învelișul unei cavități.

O groază de nedescris cuprinse echipajul vapoșului-bază: toți se temeau că ar fi plesnit însăși cavitătea principală.

Dar Beebe, fără să-și piardă cumpătul, îi înștiință prin telefon că se întâmplase o spărtură neînsemnată și că-și continuă cercetările...

Doctorul Voluntas

DOMNI BINE IMBRĂCAȚI

H. FURCH
1935

CUMPĂRĂ

LA VULTURUL DE MARE CU PEȘTELE IN GHIARE

Theodor Atanasiu & Co

STR. BAZAIA 1 / STR. CAROL 76-78-80-82 / STR. HALELOR 21

RECORDURI

PE CĂRI NULE CUNOAȘTEȚI

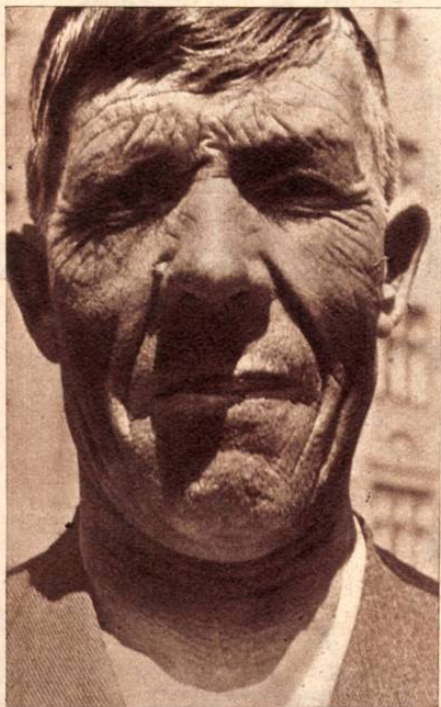
Premii pentru omul care a mâncat cel mai mare număr de pâinișoare, pentru gospodină care arunca tigaia mai departe, pentru cel mai mare briceag, pentru fața cu cel mai mare număr de pistrii și pentru multe alte recorduri de acest fel.

PRESA americană obicinuește să compileze din când în când tablouri în cari figurează șampionii din anul precedent indicând recordurile realizate în tenis, golf, box, gimnastică etc. Dar în niciuna din aceste liste nu apare un șampion care a mâncat șaizeci de ouă în treizeci de minute, un altul care s'a îndopat cu 104 pâinișoare în timp de o oră și opt minute, un fericit cetățean care bea zilnic un butoiș cu bere, șampionul meschinăriei pungășești care a furat cărjele unui olog, șampionul pistriilor și recordul tânărului care recită biblia din memorie zece ore în șir fără întrerupere și fără nici o greșală.

Relevăm mai jos câțiva din acești obscuri șampioni; Fără concursul unui comitet de arbitri internaționali, cu greu s'ar putea stabili cine e cel mai urât bărbat din lume, dar **Mike Butch** din Hollywood, California e convins că ar dobândi campionatul în această privință și e foarte mândru de „fața sa de gumilastic” cu care poate face tot felul de hidoase contorsiuni. Nu numai că-și poate înghiți nasul dar ajunge cu buza inferioară tocmai în dreptul sprâncenelor.

Rusia are și ea un candidat pe lista acestor originale campionate în persoana unui băiețel pe fața căruia se află cel mai mare număr de pistrii. Ștregarul nu știe precis numărul pistriilor sale pentru că trecând de trei mii, s'a plictisit și a abandonat numărătoarea.

Se întâmplă, foarte rar, ce-i drept ca unii copii să vie pe lume cu un dinte chiar doi, dar cea mai tânără ființă omenească din anul acesta și, pare-se, de când e lumea și pământul, care a ajuns să poarte dantură falsă este băiețelul în vârstă de opt luni al D-rului **Glen F.**

In această pagină :

Sus : Cea mai uriașă vioară din lume, are o înălțime de peste 5 metri.

Mijloc : Cel mai urât bărbat și cea mai frumoasă femeie din America.

Jos : Cei mai pistriuați copii au fost aleși la expoziția din Chicago dintre 25.000 de concurenți.

Heggy din Beloit, Wisconsin. Fiind dentist, tatăl n'a putut să aștepte ca natura să dăruiască pe copil cu dinți și i-a făcut o garnitură falsă.

Miss Doris Brook, Beverly Hills 19, California, a luat un premiu pentru frumusețea picioarelor sale. Sute de tinere fete au intrat în această competiție și un grup de doctori cari îndeplineau oficiul de arbitri au ales douăsprezece candidate pentru finală, iar după mai multe luni de examinări și comparații au hotărât că **Miss Brook** posedă cele mai perfecte picioare.

O distincție de un ordin mai practic a dobândit **Miss Loraine Jennings** din Illionos, Elwood 22, care a reușit să mulgă zece litri de lapte în trei minute.

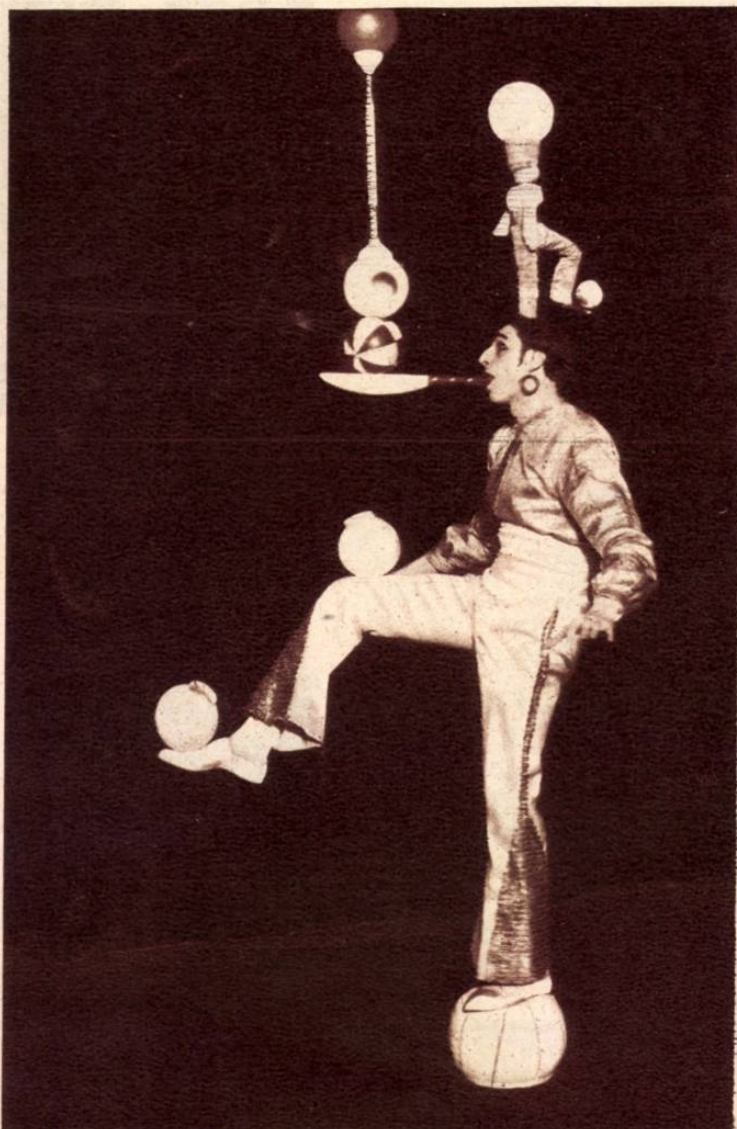
Campionatul mâncăcioșilor l-au dobândit în anul 1934 doi indivizi: **Joseph Watson** din Blackstone Massachusetts a mâncat 60 de ouă în treizeci de minute. Treisprezece erau răscapte, douăzeci-

șiopt jumări și nouăsprezece moi. Înaintea mesei cântăria 77 de kgr. iar în urmă, 83 de kgr. Celălalt deținător al acestui titlu este **Albert „Chappy” Carmanico**, luptător din Ottava, care a mâncat 104 pâinișoare într'o oră și opt minute udându-le cu un litru de apă. Cu o altă ocazie, individul acesta a înghițit trei duzini de ochiuri, o pâine întreagă și o mare cantitate de portocale și banane.

Cea mai mare pisică a anului este Gibson, cari aparține D-lui **A. M. Turner** din Wimbledon, Anglia, având 0.92 m. dela coadă până'n vârful nasului 82 cm. peste pân-tece și cântărește 15 kg. 750. Gibson poartă acum titlul de împărat al pisicilor și are o poftă de mâncare teri-bilă consumând 450 de gr. de carne de vițel crudă și 100 de grame de ficat la o masă.

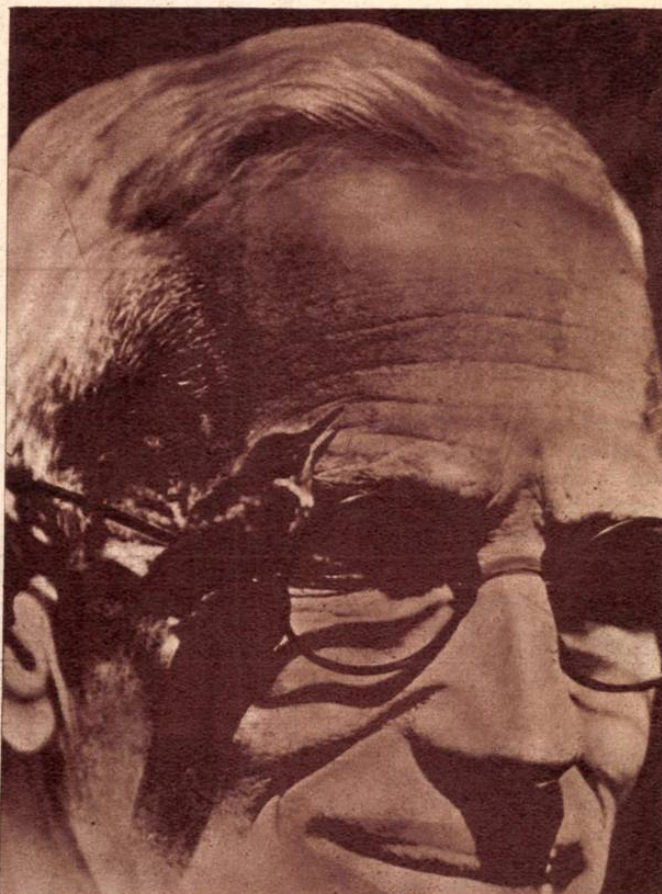

Puțini sunt aceia cari ar râvni la faima lui **W. O. Read** din Fresno, California. Omul acesta a fost mușcat în 119 rânduri de șerpi veninoși fără să aibe însă nimic de suferit. Iar în ce privește uciderea șerpilor, Warren Swingle și cei doi fii ai săi Alfred și Lee, din Roundup, Montana, reclamă titlul de campioni. Pe când se aflau pe câmp cu oile la păscut, ei au dat peste un cuib de șerpi cu clopoței și, cu ajutorul unui revolver și al unor băte, au ucis 128 de șerpi.

Un alt campion a cărui faimă e iarăș foarte puțin de invidiat este **Billy Neuhart** un tânăr de 19 ani, din **Bellario Ohio**, care și-a fracturat piciorarele de 63 de ori; doctorii se străduiesc să găsească un mijloc de a remedia această misterioasă maladie a oaselor.

Cea mai mare vioară a anului 1934 este aceea apărută la parada N. R. A-ului care a avut loc la Sebastopol, California. Are o înălțime de trei metri și jumătate. Iar d-lui Harry Mount, din New Brittain, Connecticut îi revine meritul de a fi făcut cel mai mare briceag. Când e deschis, briceagul acestui campion are doi metri lungime iar când e închis, măsoară exact un metru. Are o lățime de 16 cm.

și cântărește 22 kg. Mount a lucrat acest briceag vreme de doi ani în orele sale libere. **H. H. Wright**, profesor la școala superioară de tâmplărie din **Houston** a făcut o masă din fărâmaturi de lemn din Pădurea Neagră, Germania, din fărâmaturi de cedru de Liban, de mahon, din California, de arțari de Canada, cireș de Japonia și din toate speciile de arbori ce cresc în Statele Unite. În masa aceasta care l-a costat mai bine de o mie de dolari, se află 22.168 de bucățele adunate ani de-a rândul. I-au trebuit 16 luni pentru a cimentă bucățelele și a forma masa. Un alt campion în acest domeniu este **G. Nano**, din Albany, California care a făcut o masă din talași de lemn pe cari i-a lipit cu clei. Are 55 cm. lățime, 75 cm. înălțime și facerea ei i-au luat 18 luni. Răbdarea și stăruința lui **Leslie Adams** din Buckingham, Anglia, este demnă de relevat. Adams a construit un

În această pagină :
Sus : O mamă la vârsta de 11 ani. Unul care a reușit să introducă 73 de fire de ață într'o gaură de ac.

Mijloc : D-rul J. J. Popsons din California a reușit să-și apropie un Colibri. În fotografia noastră, vedem pasărea odihnindu-se pe ochelarii doctorului.

Jos : Un jongleur recordman. Cel mai mare ciorchine din lume care cântărește mai bine de 60 de kilograme.

sat model din cutii de chibrituri întrebuințând 4.000.000 de bucăți pe cari le-a lipit una de alta și le-a vopsit.

O altă persoană care ar merita un premiu de răbdare este Profesorul **Pope Hill** dela universitatea din Georgia. Vrând să verifice o lege a probabilităților, profesorul a pus 200 de monete într'un vas după ce a însemnat o jumătate din ele cu cifra 1919 iar cealaltă, cu cifra 1920. A luat apoi o monetă și și-a însemnat pe o bucată de hârtie cifra pe care o purta, după care a pus-o la loc în vas și l-a clătinat, repetând această operație de 100.000 de ori notând mereu cifrele. A găsit astfe că numărul 1919 a ieșit de 48.885 de ori iar numărul 1920, de 50.145 de ori, ceea ce, spune profesorul, confirmă legea jumătăților în calculul probabilităților.

Norris Kelman, renumit pentru răbdarea sa a înotat în fluviul Missisipi dela

Cairo, Illinois la Memphis, Tennessee pe o distanță de 225 de mile fără să iasă din apă. California este renumită pentru faptul că produce tot felul de obiecte în dimensiuni uriașe. Recordul în această privință l-au bătut ciorchinele premiate la expoziția de fructe de la Los Angeles care a avut loc astă toamnă. Acest uriaș ciorchine lângă care apare **Miss Bee Connor**, „Regina Strugurilor”, cântărește 50 de kg.

În vreme ce familia **Brazier** făcea o excursie cu automobilul prin Middle West, un câine pe care-l luaseră cu ei se rătăci fără a mai putea fi găsit. Trei luni mai târziu, câinele se întoarse la Oregon în casa familiei Brazier, vlăguit și cu picioarele rupte de oboselă după ce parcursese 2.800 de mile.

Colibrii sunt cele mai sperioase creaturi și domesticirea lor întâmpină mari dificultăți. **Ralph J. Ayer** din Eastonville, Colorado, a avut un mare succes în această direcție. Ayer a început prin a pune o sticlă de parfum umplută cu miere în vârful unui par printre florile grădinei sale. Dar la început păsărelele i-au ignorat oferta. După ce a pus o floare în gura sticlei, aceasta a început să le intereseze și cercetând au făcut o descoperire ce le-a părut foarte agreabilă. Treptat, Ayer a mutat parul și borcănașul cu miere tot mai aproape de casă până când păsărelele au ajuns să se așeze pe fereastră. Atunci, a făcut suprema încercare: Ayer a luat sticluța în gură și, după o așteptare de câteva minute în cursul căreia a stat perfect nemișcat, una dintre păsărele s'a apropiat și a început să bea din sticluță. Acum Ayer se amuză adesea cu păsărelele care se rănduesc înaintea sa pentru a mânca miere din sticluța pe care o ține în gură.

Cea mai tânără mamă din Statele Unite pe anul 1934 a fost o fetiță în vârstă de 11 ani din **Kodak Tennessee**. Sub 1.50 m. înălțime și cântărind abia 37 de kg. ea a dat naștere unei fetițe ce cântărește peste trei kilograme. Doctorul care a asistat la această naștere spune că mama, n'a prea avut dureri.

Dar această mică munteancă nu e un record. În India unde mai există încă abominabilul obicei de a căsători fetițele de la o vârstă extrem de fragedă, sunt foarte frecvente cazurile fetițelor ce devin mame la zece ani. Recordul pare să-l fi realizat o fetiță mahomedană din Delhi, India, care a dat naștere unui copil complet dezvoltat la vârsta de șapte ani. Ea a fost dusă la spital de către soțul său care credea că suferă de o tumoră abdominală. Examinând-o, doctorii au constatat că era gravidă și temându-se ca nașterea să nu-i primejduiască viața, i-au făcut o operație cezariană scoțând o fetiță care cântărea două kg. Acea-

stă mică mamă avea un metru înălțime și cântărea 22 de kg. și mai poseda încă o mare parte din dinții de lapte. Câteva zile după nașterea copilului a fost bolnavă de frică dar mai pe urmă și-a revenit și a prins a-și îngriji copilul cu mare dragoste. După două luni micuțul cântărea peste 5 kg.

Recordul copiilor mari îl deține anul acesta **D-na Thomas Czarnokol** din Chester Pennsylvania care a dat naștere unei fetițe cântărind 8 kg., ceea ce constituie greutatea normală a unui copil de șase luni.

Dar tot în domeniul nașterilor mai extraordinar ne pare cazul D-nei **Michele A. Maglarlo** care a născut două rânduri de gemeni într'un același an — o fată și un băiat în Ianuarie și o fată și un băiat, la sfârșitul anului, în Decembrie.

În lumea animalelor, recordul pe 1934 pare a fi fost bătut de o cățea din rasa prepelicară aparținând D-lui **John Mc. Carry** din Natick Massachusetts. Animalul acesta a adus pe lume 21 de pui sănătoși și bine făcuți, patru masculi și șaptesprezece femele.

O uriașă găină albă aparținând lui **Elmer Butts**, din Athens, Ohio a făcut un ou care avea 17 cm. în circumferință și 25 cm. de la un capăt la celălalt. În interiorul acestui ou se afla un gălbenuș cu albușul său și un alt ou complet ce conținea două gălbenușuri și un albuș.

Candidații la titlul celui mai meschin dintre hoți sunt destul de numeroși, dar campionatul s'ar cuveni celui individ din **Jeannette Pennsylvania**, care nu de mult s'a strecurat într-o casă și a furat cărțile aparținând unei fetițe în vârstă de 13 ani, anume **Bernice Myers**, rămasă oloagă din cauza paraliziei infantile. Se fac din când în când concursuri pentru alegerea celei mai elegante femei sau a celui mai elegant bărbat. Dar foarte rar se întâmplă ca cineva să pretindă o distincție pentru faptul că ar fi purtat un acelaș vestmânt într'un cât mai lung răstimp cu putință. **R. V. Windham**, un comerciant retras din afaceri, de fel din Millport, Alabama este însă mândru că utilizează un acelaș pardesiou de 39 de ani. Nu merge până la a pretinde că e ca și nou dar susține că se află încă în bună stare și că speră să se mai servească încă mulți ani de el.

Fiecare țară are adolescenți de o excepțională putere dar dată fiind diferența dintre vârstele lor, cu greu se poate stabili care e cel mai puternic băiat din lume. În categoria băieților de 14 ani, însă, **William Highfield** din Coventry, Anglia pare să se ridice deasupra tuturor celorlalți candidați la acest titlu.

Băiatul din Coventry ridică pe grumaji un poney și dacă cineva se îndoește de forța mușchilor săi, se întinde imediat pe pământ și punând o planșă pe

genunchii și mâinile sale ridicate suportă greutatea a unei biciclete cu trei locuri în care se află tatăl, mama și sora sa. El susține această greutate vreme de cinci minute. Încă de la vârsta de șase ani, William a început a ridica în brațe băieți mai mari decât el și lucra la paralele cu o îndemănare de adult. Un alt copil extraordinar de puternic este **Henry Lorne**, Andrews de la New Westminster, British Columbia. În vârstă de șase ani și cântărind 20 kg., Henry ridică un om de 103 kg. La cinci săptămâni copilul acesta se ridica în picioare iar când avea 23 de luni, el profită de un moment de neatenție al mamei sale și se urcă pe o scară de șapte metri coborînd apoi fără a-și fi făcut vreun rău.

Nu spunem că **Pedro Cardozo**, un măcelar din Buenos Aires este cel mai gras om din lume, dar volumul său nu-i permite să călătorească decât în vagonul de bagaje. Cântărește 287 de kg., are 30 de ani și 1.80 m. înălțime. În talie are 2.23 m. E atât de gras încât nu poate sta în picioare mai mult de câteva minute. **Fred Ridnour** din Wabash, Indiana, deține titlul celei mai distinse mustați. El a obținut drept premiu pentru această însușire, anul trecut la concursul pe care-l organizează regulat Clubul Musteței din Treaty, Indiana, o pungă cu zahăr de 5 kg.

Nu tocmai de mult, **Anatole Deibler**, călăul Franței a bătut un record de tăiere a capetelor omenești prin trei sute de execuții. Câștigurile realizate din această meserie a sa, se ridică la 149.512 dolari (adică aproape un milion și jumătate de lei) și și-a anunțat intenția de a se retrage.

Printre donatorii de sânge, Campion pare să fie **Victor Pustarfi** din New York City. El este președintele Agenției Donatorilor de Sânge și a dat sânge pentru transfuzii în vreo 700 de rânduri pe prețul de șapte dolari sută de centimetri cubi. Fost funcționar într-o casă de transporturi, Pustarfi nu mai are acum altă ocupație decât aceea de a da sânge. La începutul acestei cariere cântărea 63 de kg. acum are 81 de kgr. și se bucură de o sănătate perfectă.

Dar campionul campionilor pe anul 1934 pare să fie **Căpitanul William A. Thomas** profesor la Institutul Militar din Germantown Ohio, care posedă diplome ce-i dau dreptul să predea engleza, spaniola, greaca, franceza, ebraica, chimia, fizica, istoria și muzica. Cântă la pian, posedă o voce foarte frumoasă și dirijază corurile școlii de Duminică. E maestru în arta culinară, repară ceasornice, își tapetează singur camerele și singur își execută lucrările de instalații ale țevilor de apă, fire electrice, etc.

Se pare totuși că există un lucru pe care nu-l poate face și anume, nu poate să învețe a dansa.

IN 20 ANI

Bi-Oxyne

a atins reputația
produselor centenare
un singur motiv
calitatea

**FERIȚI-VĂ
INGRIJIȚI-VĂ**
respirând emanațiunile antiseptice
ale
PASTILELOR VALDA
care acționează direct prin inhalatiune asupra
CAILOR RESPIRATOARE
răceli, dureri de gât, bronșite, gripe, etc. sunt totdeauna
energie combătute prin energia lor antiseptică volatilă
Aveți totdeauna la îndemână o cutie de
PASTILE VALDA

Fac-simii redus al
cutiei →
de vânzare la
toate farmaciile

NOI REDUCERI. TOATE SERVICIILE
COAFORUL BEER **25**
LEI
CALEA MOȘILOR 53 • BACȘIȘUL SUPRIMAT

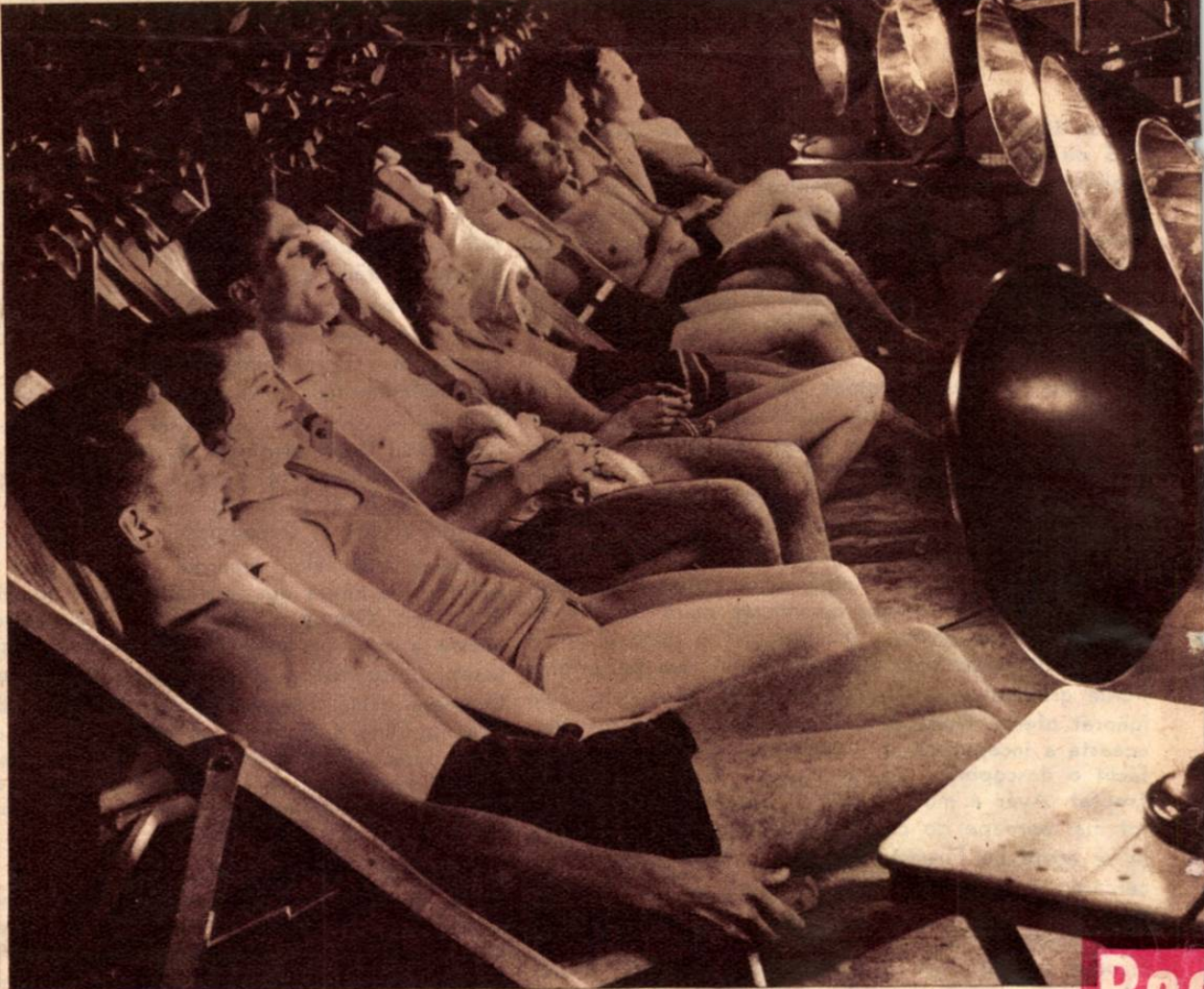
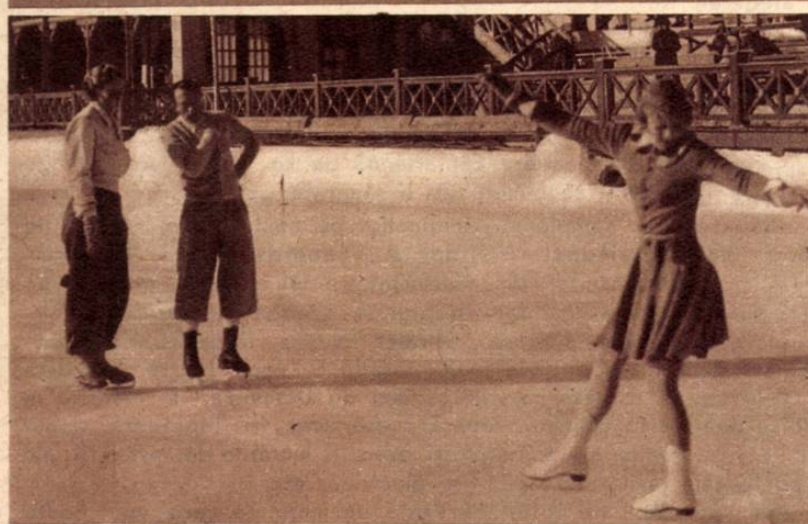

MICUL HARRY
un jazz-bandist excelent.

INSTITUT MEDICAL COSMETIC

sub conducerea unui medic der-
matolog și unei doctorițe din
Berlin

Str. Brezileanu 2, București III,
Tel. 3-5022. Consult. 11-1, 3-6
Sfaturi și îngrijiri date de câ-
tre specialiști în toate tărîm-
urile cosmetice.
Înlăturarea radicală a perilor
de prisoce, prin diatermie, îngri-
jirea frumuseții și a trupului,
etc.

CĂMPIOANA SONJA HENJE IA LECTII DE PATINAJ

Reporterul nostru din St. Moritz a surprins-o pe Sonja Henje campioana mondială de patinaj într-o convorbire pe gheață cu un alt campion:

1. „Domnule Baier” strigă Sonja, nu vrei să-mi arăți și mie figura aceea grea?
2. Campionul german Ernst Baier vine pe gheață și explică Sonjei figura: „vezi, — așa”.
3. Mulțumesc domnule Baier, acum știu și singură, spuse Sonja și continuă mai departe antrenamentul.

O PLAJA SUBTERANA LA LONDRA

În vreme ce munții sunt acoperiți de zăpadă și skiorii se întrec la concursuri, la Londra, s'a instalat o plajă artificială sub pământ unde vizitatorii fac băi și se expun razelor artificiale.

Rece

și

în

ACI SE
OLIMPIA
IN

La Garm
se vor d
campiona
pentru s
Fotografi
șează un
al aceste

ȘI VOE
S

Voevodul
torul tron
un talent
tografia
alături d
Jugoslavi
zitei rece
grad.

In muntii din Tirol și din Elveția s'au pus placarde de felul celeia de mai sus, cu inscripția: „Skiori, feriviți de lavine!” Aceasta ca un avertisment împotriva even-tualelor avalanșe.

Skifahrer!
Vorsicht Lawinengefahr!
Beware of avalanches

corduri, prăbușiri vizite înalte, tinuturile troenite de zăpezi

VA DISPUTA
DA DE IARNĂ
IN 1936

isch în Germania
esfășura în 1936
tele mondiale
orturi de iarnă,
a noastră înfăți-
minuat peisagi
i regiuni piturale.

VODUL MIHAI
CHIAZA

Mihai, moșteni-
ului României este
schior. In fo-
astă, îl vedem
e Regele Petru al
ei, cu prilejul vi-
nt făcute la Bel-

SALVAT DIN GHIARELE MORTII ALBE

Avalanșele de zăpadă au făcut în iarna aceasta numeroase victime. In fiecare hotel de munte se aduc mereu răniți. Fotografia noastră în-fățișează o echipă de salvare cu făcliile a-prinse, care salvează o tânără fată doborâtă de zăpadă, dela o moarte sigură și îngrozitor de rece.

PRINȚUL DE WALES LA SPORT DE IARNA

Printul de Wales a sosit incognito la Kitzhübel în Tirol. Fo-tografia noastră îl în-fățișează la coborâ-rea din Orient-Ex-press.

MOȘTENITORUL TRONULUI ANGLIEI PE SKI

In Tirol, la Kitzhübel, printul de Wales a evadat din zgomotul orașului și s'a retras în munți, unde în ae-rul rece al iernii, își găsește mulțumirea făcând sport de iarnă.

REPAOS PENTRU REGELE ZĂPEZII

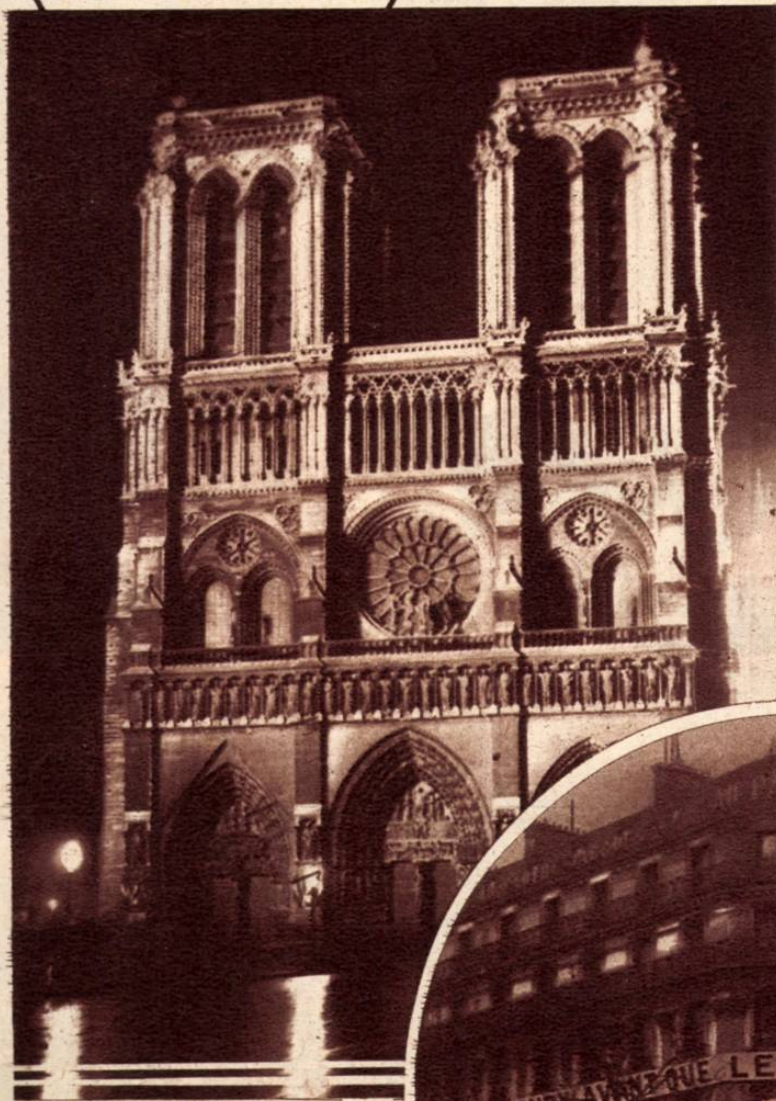
In apropiere Lake Lo-uis din Canada, în mijlocul uriașului ghe-țar Victoria, se gă-sește o lavină care pare a fi special clă-dită ca loc de odihnă pentru regele zăpezii. Nici un excursionist nu îndrăznește să se apropie de ea.

INDUSTRIA

Ce mi-ai adus
din călătorie ?

AMINTIRILOR

că scrie: „Made in Tchechoslovakei”. Tot în Cehoslovacia sunt fabrici numeroase, cari produc așa zisul mozaic venețian, mozaic ce nu este câtuș de puțin format din pietricele puse una lângă alta, ci sunt brățări sau alte obiecte turnate în tipare, și apoi colorate, dându-li-se un aspect de mozaic vulgar.

Mătasea formează obiecte de cadou pentru călătorul care vizitează Japonia, Malta, Spania... Din cauza dumping-ului japonez, la Malta metrul de mătase se vinde cam 60 lei, dar și acest articol este scump taxat la vamă. Cine se duce în Spania, trebuie să aducă negreșit, soției sau flirt-ului său un șal spaniol. Aceste șaluri spaniole, când sunt veritabile, sunt excesiv de scumpe. Pentru pungile mai modeste, șalul spaniol e o legendă, care se reduce la un fel de basma ceva mai mare, cu broderii de un prost gust execrabil.

Știți ce este „tartaruga” ?

La Neapole, am vrut să cumpăr o tabachera de bagă.

— Veritabile „Tartaruga”.

Ce să fie acest ciudat „tartaruga” ?

Așa numesc italienii carapacea de broască țestoasă, acea scumpă bagă, care are o ciudată proprietate: ea se deosebește de obiectele de acelaș fel, făcute însă din celuloid, fiindcă obiectele de bagă nu iau foc.

Negustorul ne cere o sumă extraordinară, peste 1000 lei, pe o nenorocită de tabacheră, care susține că e din „tartaruga”, adică din bagă. În adevăr, scoate un chibrit, îl aprinde, plimbă prin flacăra lui tabachera, care nu ia foc. Te convinge, dacă nu să-i dai 1000 lei, dar să-i oferi câteva sute după tocmeli interminabile.

Tot la Neapole am avut apoi ocazia să vizităm o industrie ciudată, deasupra căreia era scris: „Fabrică de Tartaruga”. Or, noi știam că broaștele țestoase nu se fabrică în uzini. Ni s'a arătat acolo procedeul ce se utilizează pentru ca obiectele foarte efine de celuloid, care imită bagaua, să fie făcute neinflamabile. Se ia o placă foarte subțire de bagă, care se lipește deasupra celuloidului, printr'o presă specială. Foița de „tartaruga” e însă atât de fină, încât are o valoare cu totul redusă. Operația e simplă, iar fabricantul te lămu-rește:

— Tabachera care v'a fost vândută, în adevăr nu ia foc pe din afară, dar dacă ați încerca să-i puneți interiorul pe o flăcără, ar arde imediat.

Notre-Dame din Paris de unde așteptăm vestifilele iconițe...

...și un magazin de pe marile bulevarde ale Parisului, unde vizitatorul străin găsește atâtea frumuseți.

Entrebarea pe care ți-o pun toți prietenii, când te-ai întors dintr'o călătorie:

— Ce cadou mi-ai adus ?

Și e o tradiție ca omul care a evadat în alte orizonturi să aducă o amintire, un mic obiect, un „suvenir”, din locurile pe unde a călătorit. Cum de obicei ghidurile recomandă călătorului să vadă în primul rând antichitățile, ca și când viața de azi n'ar prezenta nici un aspect interesant, patria acestor suveniruri este Pompei, Acropola Atenei sau ruinele Romei. La Pompei sunt magazine întregi unde nu se vând decât mici statuete de bronz verde, și vase antice. Ai putea să pui mâna în foc că aceste statuete și vase, la cari patina timpului este perfect imitată, sunt în adevăr depe vremea romanilor. Dacă te uiți însă bine sub soclul lor, ai să descifrezi, scris ou litere minuscule: „Made in England”. Există o industrie întreagă, care se ocupă cu producția standardizată de antichități. Toate orașele cari conțin antichități veritabile, sunt invadate de asemenea obiecte fabricate în serie, ce se vând foarte scump, deși nimeni nu se mai lasă azi convins, că sunt în adevăr vechi.

VOIȚI O BRICHETA, O CAMEE, O CRAVATA

Există materii sintetice cari imită la perfecție fildeşul sau lava. Cameea romană, o artă în care antichitatea a strălucit, se fabrică azi la mașini moderne: cameele, cari înainte se săpau pentru a se realiza acele profile fine ca niște efigii de monedă, azi se toarnă în tipare și se scot sute și mii de acelaș fel. Brățări, cercei și inele de acest fel, inundă piața italiană sau grecească.

În toate porturile Mediteranei, mărganul artificial, oferă nenumărate obiecte de podoabe: sunt, toate, de sticlă roșie.

În unele țări, unde chibritul nu este un monopol de stat, brichetele se vând cu 50—60 lei bucata, ca de pildă la Malta, în timp ce la noi sau în Franța, aceleași brichete sunt taxate atât de scump de stat, încât prețul unui asemenea obiect se ridică la 5—800 lei. Nimic n'ar fi mai ușor, decât să aduci un astfel de cadou, dar la vamă, dacă te prinde cu o brichetă nestampilată de stat, plătești o amendă extraordinară.

În Italia, la Venetia, Florența și până la Neapole, ți se vând superbe vase de sticlă sau vaporizatoare, și negustorul te asigură că-ți oferă un obiect de Murano, unde se fabrică sticlărie ca o dantelă de fină. Pe un astfel de vaporizator, când ajungi cu el acasă, descoperi

Venetia !... „Ce mi-ai adus dela Venetia ?” o întrebare din cele mai curențe.

IN BAZAR

Dupăcum se vede, aceste industrii ale cadourilor, au ajuns la un rafinament deosebit. Dar patria acelor fleacuri de tot felul, ce se aduc din voiaj, este Constantinopolul, sau mai bine zis era, fiindcă azi bazarul din Constantinopol, după reformele lui Kemal, cari au distrus culoarea locală a Stam-

Neapole este un centru important pentru acei care așteaptă amintiri din călătorie.

O stradă din Viena cu magazine renumite prin articolele de pielărie.

bulului, nu mai este decât umbra bazarului de odinioară. De unde, acum câțiva ani bazarul era un orașel întreg pe ale cărui ulițe te pierdeai, tras de mâini de toți ne-

gustorii, cari nu te lăsau până nu cumpărai ceva, azi bazarul se reduce la 2-3 tarabe, sau modeste expoziții de suveniruri orientale, înșirate pe niște lăzi. E o tristă decadentă. Aci erau cei mai abili negustori din lume. Ei se țineau după turist, și nu-l slăbeau până când nu-l făceau să intre în prăvălia lor:

— Domnule, veniți numai să puneți piciorul pe pragul prăvăliei, ca să-mi meargă bine pe ziua de azi. Nu veți cumpăra nimic, dar nu puteți să-mi refuzați această șansă: numai ca să-mi meargă bine...

Și vrând, nevrând, te ducea în pragul prăvăliei, te împingea înăuntru, te așeza pe scaun, îți oferea cafea și țigare, și începea să-ți arate toate minunile Seraiurilor, arme arnăuțești cu prăsele de sidef, papuci albanezi cu ciucuri, narghilele turcești, străvechi călimări de alamă, pentru purtat la brâu, țesături orientale, și toate nimicurile industriei moderne de anti-chități, toate acele fleacuri cari nu servesc la nimic, nimănui, dar pe cari toți le cumpără.

Azi, trebuie să ajungi până la Smirna sau până la bazarul din Cairo, ca să mai găsești ceva din aspectul de odinioară al bazarului din Stambul.

UNDE SE MAI GĂSESC FESURI ?...

Cei cari vin dela Cairo aduc uneori mici cameleoni, cari se plimbă ades pe punțile vapoarelor noastre, și sunt striviți de pasagerii ce-i calcă din nebăgare de seamă...

Din Franța se aduc, cadou, parfumuri.

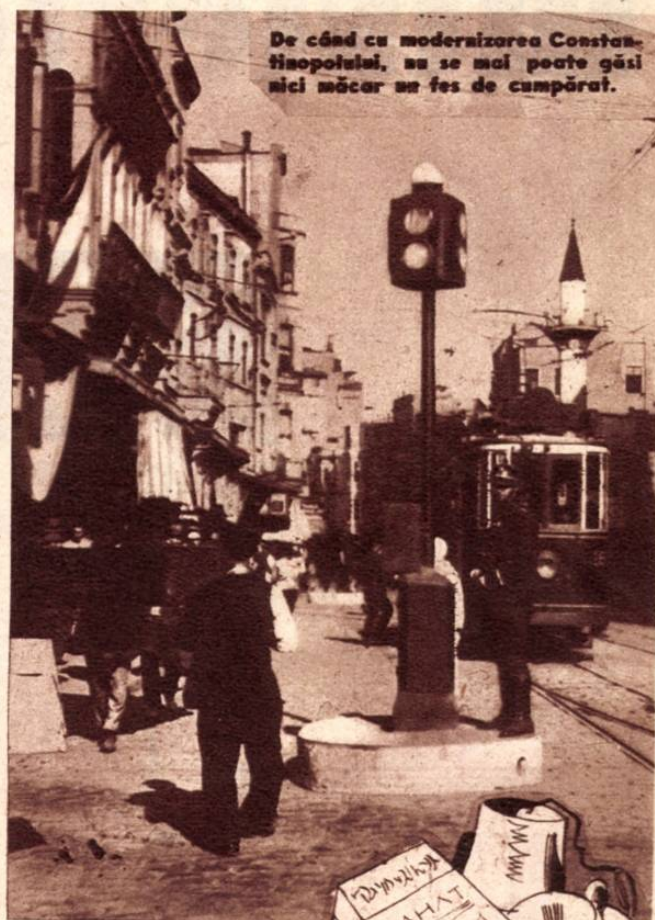
Un cadou mai rar, e maimuța dela tropice; la Malta sunt prăvălii întregi unde se vând turiștilor canari, papagali și cărți de joc. Un canar: 300 lei; cărțile de joc, 30—40 lei.

În Germania, în Anglia, în Cehoslovacia, s'a ivit o industrie întreagă pentru fabricarea micilor cadouri, su-

venirurilor orientale, sau anti-chităților truate. Cheltuești mult la Neapole, în Sicilia, pe Coasta de Azur, la Atena sau la Alger, ca să aduci prietenilor câte un mic obiect, lipsit în sine de orice valoare și de orice gust. Și după ce ai pierdut la aceste cumpărături și din cauza schimbului, și ajungi la Constanța, după marile emoții dela vamă, constăți, pe strada principală a portului românesc, că există nu una, ci douăzeci de prăvălii, unde se vând exact aceleași statuete ca dela Pompei, exact aceleași vaporizatoare de Murano, fabricate în „Tshechoslovakei” aceiași papuci turcești, narghilele, tartaruga, țigarete, mozaicuri „venetiane” și șaluri „spaniole”, după care tu ai fost până la Stambul, la Cairo, la Pompei sau la Barcelona. Culmea este că aci, la Constanța, fiind mai aproape de Cehoslovacia, care e patria acestor suveniruri, toate aceste obiecte se vând mult mai efin, decât în Italia, sau în Turcia! Ba dacă vrei azi să găsești un fes, un veritabil fes turcesc, cum nu se mai găsește la Istambul, fiindcă Kemal pedepsește cu moartea pe negustorul care ar mai îndrăzni să vândă un fes, — ei bine la Constanța poți cumpăra câte fesuri vrei...

Sandu Vornea

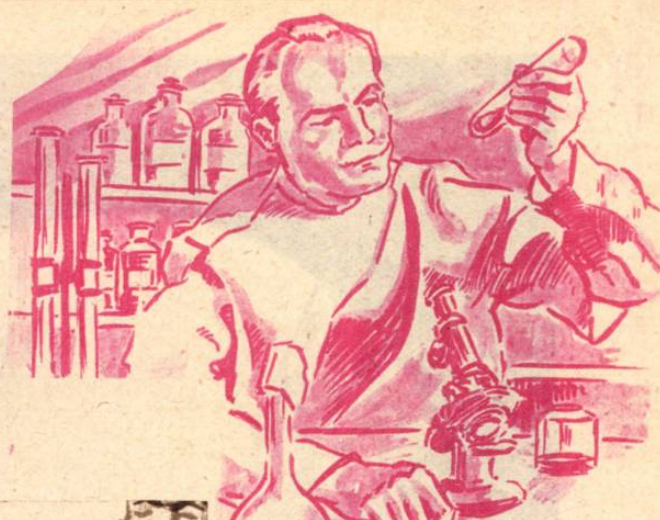
De când cu modernizarea Constantinopolului, nu se mai poate găsi nici măcar un fes de cumpărat.

Vedere generală a centrului Constanței unde găsești la înapoere toate „specialitățile” cumpărate de pe meleaguri străine.

Misteriosul imperiu

AL SERPILOR

Miraculoasele prafuri obținute de la Oamenii Șarpelui la analiză.

Exploratorul între „Oamenii Șarpelui”.

E pentru prima dată că un explorator pătrunde secretele celui mai misterios cult al Africii. El ne vorbește, în articolul care urmează, despre niște leacuri cu totul necunoscute medicinei, ne face impresiune descrieri asupra unor primejdioase experiențe cu șerpii și asupra câtorva palpitante aventuri, în mijlocul acestui popor foarte puțin cunoscut.

CUTREERAM de vreo câteva săptămâni prin Tanganika, în regiunea de Nord-Vest, căutând șerpi, dar cu rezultate extrem de slabe. Drept e că adunasem câteva duzini de cobre, mamba, vipere și pitoni, dar aceasta putea satisface doar pe un colecționar de rând și nu pe secundul comandant al Expediției Smithsonian-Chrysler, care pornise în Africa spre a aduna animale, păsări și reptile exotice, pentru parcul zoologic din Washington.

Locul, în împrejurimile taberei, părea cu totul lipsit de șerpi, iar doctorul William Mann, unul dintre directorii grădinei zoologice din Washington șeful expediției noastre, se mira probabil cum de-i trimiteam atâtea specii de păsări și animale, iar șerpi mai de loc.

Nu știam nici eu cum să explic acest fapt. Băstinașii mă ajutau din toată inima la prinderea animalelor, dar când era vorba de reptile, dădeau înapoi, și ajunsesi astfel la concluzia că le era frică. Presupunerea mea se dovedi în parte justă. Într-adevăr se temeau, dar nu de șerpi. Inceful cu încetul, isbutii să aflu că se temeau grozav, frica fiind adânc înrădăcinată de oamenii din „Triburile Șarpelui”, cari aveau un monopol absolut asupra prinderii și uciderii șerpilor.

„Pentru ce?”

Cei întrebați ridicau din umeri, strângeau buzele și-și plecau privirile.

„Ce-i cu aceste triburi ale șarpelui?” Alte ridicări din umeri.

„Unde trăiesc?” Acelaș răspuns.

Înțelesei, în cele din urmă, că Omul Șarpe

facea parte dintr-o grupare, în care se înlănțuiau strâns meșteșugurile medicinei și o ancestrală religie — o concluzie logică, deoarece șarpele este un simbol tradițional al ambelor, în practicle și credințele multor popoare primitive. Dar aventura începu abia la 23 Iunie 1926. Aveam de gând să trimit doctorului Mann o scrisoare, în care spuneam că dacă nu mai doria altceva în afară de șerpi, aveau să-mi fac bagajele și să vii la el. Scrisoarea se afla pe masă, în cortul meu. S'o trimit? Pentru ce nu? Și totuși, epuizasem oare toate posibilitățile de-a mă apropia de misteriosul trib? Recapitulai toate eforturile făcute până atunci și deodată, îmi veni o idee. Nu apelasem la un personaj de mare importanță în acest ținut. Era sultanul Saidi, șeful suprem al Wanyamwezilor. Il

ocolisem pe Sultanul Saidi deoarece nu credeam că va voi să mă ajute. Indigenii, oricât ar fi ei de sus puși, ezită când e vorba să împărtășască albilor, secretele triburilor lor. Dar acum, că epuizasem toate resursele, nu pierdeam nimic, ducându-mă la sultanul Saidi.

Câteva secunde mai târziu mă aflam în drum spre palatul de lut al Sultanului Saidi, o clădire pătrată și scundă, acoperită cu stuc crăpat și sfărâșigă de soare. Singura deschizătură, în aceste ziduri fără ferestre, era o ușă grea, pe care am intrat fără a bănuî că mă va introduce în misteriosul imperiu al șerpilor, unde voi găsi o preoțime secretă, guvernată de un „Împărat Șarpe”, care hotărăște destinele spirituale a vreo patru milioane de africani.

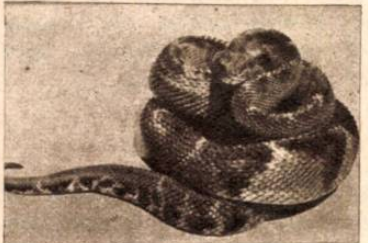
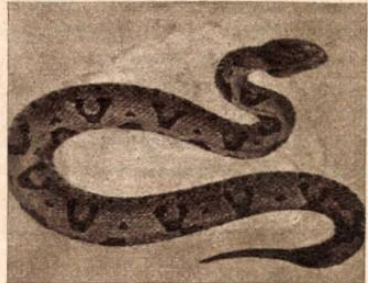
În momentul când băteam la ușa sultanului, destinul începuse să toarcă un fir, care mă puse în contact cu Nyoka, călăuza mea în misterioasa Africă.

Nu numai că mi-a fost dat să cunosc Poporul Șarpelui și mi-am dobândit prietenia împăratului său, dar mi s'a dat un rang superior în rândurile sale și mi s'au împărțit o sumedenie de secrete medicinale.

Printre leacurile lor am descoperit preparate ce imunează omul împotriva celor mai ucigașe veninuri, prafuri cari transformă pe acela căruia îi sunt administrate în roboți, lipsiți de voință și sute de rețete menite să vindece diferite suferinți.

Obiectele adunate, în cursul explorărilor mele, care au durat câțiva ani, se află acum la muzeul Peabody, din Harvard. O mare parte din ierburile medicinale, le-am adus cu mine la universitatea din New-York și la laboratoarele facultății de științe naturale, din Cambridge.

Dar să revin la momentul când am bătut în ușa sultanului. Am pătruns într-o ca-

De sus în jos : mai multe specii de șerpi veninoși. Fotografiiile au fost luate special pentru „Realitatea Ilustrată” de către corespondentul nostru din Brazilia.

meră mare răcoroasă și întunecoasă. Un tânăr negru, foarte vioi, îmi ieși întru întâmpinare, privindu-mă întrebător.

„Vreau să vorbesc cu Sultanul Saidi” i-am spus eu, fără a-mi da numele și fără a sufla o vorbă, despre ceea ce mă aducea aci. Știam că nu mai exista negru în tabără, care să nu fi aflat ce făcusem până atunci și ce voiam.

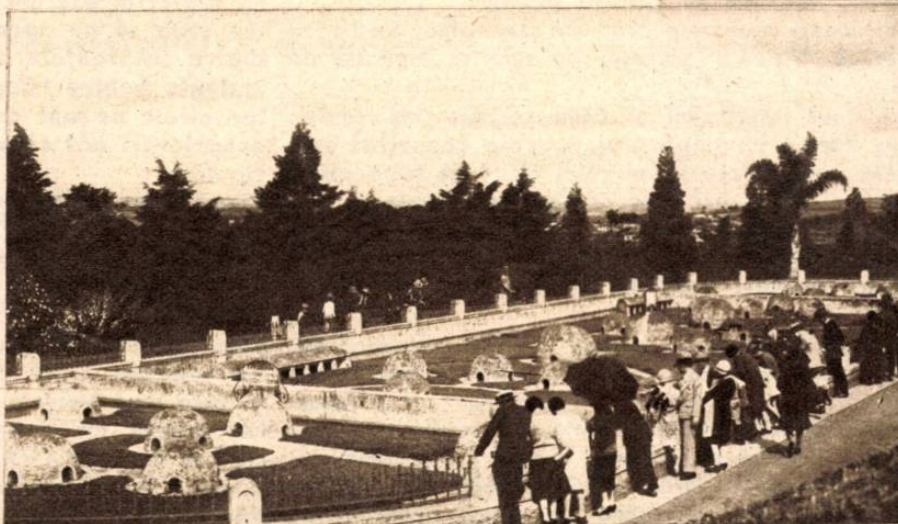
Tânărul se întoarse către unul dintre lăncierii sultanului, care sta trântit a lene, pe o bancă de lângă perete și acesta se duse imediat în căutarea sultanului.

Așteptându-l pe Saidi, mă apropiai de una din ferestrele ce dădeau în curtea interioară a palatului, în speranța de-a zări câteva din cele șasezeci de soții ale sale. Nu văzui însă decât un teren pustiu, lipsit de pomi, crăpat de căldură și înconjurat de mici colibe de lut.

Reveria mea fu întreruptă de deschiderea unei uși, pe care-și făcu apariția un negru masiv. Avea o înălțime de aproape doi metri și părea să cântărească vreo 140 de kg. Era sultanul Saidi! Purta o haină albă, foarte largă, ce-i ajungea până la glesne și semăna cu o cămașă de noapte. Deasupra acestui vestmânt se afla drapată o robă subțire, de culoarea purpuri, ce dădea un aer ciudat de efeminat, acestei elefantine creaturi. Capul său ras era acoperit cu un turban albastru-închis, iar ochii, mici ca de porc, i se mișcau în cap cu repeziciunea unei limbi de șarpe. Gura avea o expresie de cruzime și mișcările sale trădau multă aroganță.

După obicinuitele formule de politețe, Saidi așteptă să-i spun ce doriām. Li vorbii în limba wanyamweză, mergând direct la țintă : „Vreau câțiva oameni din tribul Sarpelui !”

Saidi avu un zâmbet glacial și răspunse : „Așa, Bwana vorbește limba mea !” Urmă o scurtă pauză după care reluă : „Nu înțeleg ce vrei să spui !”

„Ba înțelegi” insistai eu. „Vreau câțiva oameni din tribul Sarpelui și vreau ca d-ta să mi-i procuri !” Apoi văzând că emfaza mea nu părea să aibe nici un efect, hotărîi să încerc un bluff. „Dacă nu-mi ajuți voi spun consului că nu vrei să cooperezi” adăugai eu.

Acesta era ultimul om, la care aș fi recurs, într'un asemenea caz, dar auzisem că Saidi ținea să păstreze cele mai bune raporturi cu el.

Un Mussurama înghițind un jararaca.

Cangrena piciorului mușcat de un șarpe veninos.

Grădina institutului unde se adună șerpii veninoși.

Sultanul îmi aruncă o privire piezișă. „Vorbești limba poporului meu, Bwana, așa cum ar face-o un prieten” zise el după o tăcere de câteva secunde. „Am să trimit vorbă și vom vedea”. „Minunat !” exclamai eu. „Cât va trebui să aștept ?”

„Nu mult, Bwana, nu mult.”

Aceasta a fost ultima dată că l-am văzut pe Saidi. Mă întorsei în tabăra mea, rupsei scrisoarea destinată doctorului și așteptai evenimentele.

Trecu o săptămână — trecură zece zile, fără să primesc vreo veste. Fixai 15 Iulie ca o ultimă dată.

Cu puțin înainte de această zi, veniră înfățișat cei așteptați și sosirea lor mi s'a întipărit adânc în minte, pentru toată viața.

Moșăiam într'un scaun lung, fumându-mi pipa, când Salimu, servitorul meu intră în cort, cu o expresie de spaimă pe figura-i lunguiață. „Bwana” zise el cu vocea scăzută „au venit doi străini și vor să vorbească cu d-ta. Spun că Sultanul Saidi i-a trimis.” Acești trimiși ai sultanului Saidi nu puteau fi decât oameni din Tribul Șarpelui.

Leșii repede afară și găsii doi negri, cari păreau foarte veseli. Stăteau ghemuiți lângă două lăzi mari, făcute din scoarță de copac.

La apropierea mea, cei doi se ridicară. Erau înalți, bine făcuți și nu trecuseră încă de treizeci de ani. Pe brațe, pe gât și pe picioare aveau tatuate linii lungi și subțiri, semne ale tribului, iar de pe frunte coborau, până'n vârful nasului, o altă serie de mici cicatrice.

„Ce vreți ?” îi întrebai eu, în cele din urmă.

Cel mai vrâstnic dintre ei făcu un pas înainte și răspunse. „Sultanul Saidi, ne-a spus că vrei șerpi, Bwana și” arătând înspre cele două lăzi „să-ți vindem câțiva.”

Omul se plecă, ridică capacele și avui deodată înaintea-mi zeci de șerpi, de toate speciile, de toate culorile și de toate mărimile — cobre, vipere de noapte și multe alte reptile, toate ucigătoare, toate furioase, și extrem de prețioase.

„Admirabil!”, exclamai eu, apoi adăugai „dar cum vă numiți?”

„Pe el îl cheamă Sefu, iar pe mine, Nyoka” replică tânărul, și în clipa aceea îmi amintii că Nyoka înseamnă în wanyamweză, „Șarpele”.

„Cum dați șerpilor?”

„Un penny picioru, Bwana”.

Fără urmă de ezitare, atât Nyoka cât și Sefu vârîră mâinile în grămada morții și scoaseră șerpilor, unul câte unul, întinzându-i pe pământ și măsurându-i în vreme ce eu notam lungimile. Când și când câte-o reptilă infuriată își înfigea dinții în brațele sau în mâinile tinerilor. Dar ei nu se sinchisiau câtuș de puțin. Când ultima cobra fu măsurată și când văzui coborîndu-se capacele peste grămada reptilelor, plății 157 de peni și oferii lui Nyoka și lui Sefu un angajament permanent, cu leafa de 15 shilingi pe lună. Ei acceptară și din momentul acela sorții expediției mele se schimbară cu desăvârșire. Cred că cei doi negri mi-au adus mai bine de 5000 de șerpi, în cursul lunilor, când expediția mea înainta încet spre Nord, dealungul vechiului drum al Sclavilor, ce merge dela Tabora la lacul Victoria.

În acest timp am studiat tehnica celor doi membri din tribul Șarpelui. Mai este simplitatea, dar întrucât mă privește, și-o pot păstra.

„Viu și eu cu voi”, îi spusei lui Nyoka, în dimineața când ne instalasem tabăra la Tabora. Aveam la brâu un săculeț de pânză gros, pentru șerpi și în mână un băț bifurcat, pentru a da reptilei lovitura menită s-o amețească.

Mă uitai curios la însoțitorii mei. Unde erau uneltele lor? Sefu avea lădiță din scoarță de copac, iar Nyoka avea mâinile goale.

„Noi lucrăm cu mâinile” răspunse Nyoka râzând, privirilor mele uimite.

* * *

În prima zi nu prinserăm nici un șarpe, dar în a doua dimineață, după câteva ore de umbrel, Sefu, care mergea înaintea noastră începu să adulmece ca un câine de vânatoare. Nyoka și eu încetinirăm atunci pasul. La o distanță de câțiva metri, dormitase până atunci, în soare, una din acele „cobre care scuipă”. Reptila aceasta nu-și injectează otrava în sângele dușmanului, ci se apără scuipându-și veninul. Ea întindește întotdeauna ochii și otrava determină o definitivă orbire, dacă victima nu are norocul unei imediate îngrijiri.

Cobra pe care o aveam înaintea, nu mai dormita. Era acum furioasă, încordată, gata de luptă.

Nyoka îl dădu pe Sefu în lături și înaintă încet spre reptilă. Mâna dreaptă-i era crispată, ca o ghiață de șoim și lipită de coapsă iar antebrațul drept, împreună cu palma, formau un scut înaintea ochilor.

Când Nyoka fu la un metru de șarpe, acesta deschise gura și substanța albicioasă și groasă, care aduce noaptea eternă, sbură fin pulverizată pe palma negrului.

Cu o repeziune de săgeată, Nyoka apucă șarpele de gât, îi întoarse capul în jos și-l vârî în lădița lui Sefu. Asta fu tot! Nyoka își șterse veninul de pe mână, frecându-se cu pământ și ne continuarm vânatoarea.

Șarpele Mamba e cea mai veninoasă reptilă și extrem de greu de prins. Fricoși, șireți și repezi, acești șerpi sunt ușor de pus pe fugă, dar devin niște adversari formidabili, când se văd încolțiți. Când se vedea urmărit, mamba se îndrepta către cea mai apropiată gaură, dar Nyoka apuca șarpele de coadă și învârtindu-l de câteva ori deasupra capului îl pocnia de pământ.

Lângă Kisumbi am avut o neuitată clipă de groază. O mamba de aproape doi metri lungime, observându-ne apropierea o luă la fugă, intrând într-o gaură mai largă, Nyoka, care se afla la vreo 30 de cm. în urmă-i, băgă brațul drept în gaură după ea. Scoțând un strigăt de triumf el se ridică în picioare, trăgând șarpele afară. Dar se întâmplă ceva neprevăzut. În vreme ce Nyoka se pregătea să-l rotească deasupra capului, șarpele se lăsă repede în jos, spre piciorul lui Nyoka și-i înfipse dinții, în pulpa piciorului stâng.

Trăsei cuțitul dela brâu și mă apropiai imediat de el. În asemenea cazuri se face o tăietură și se suge otrava.

În vreme ce eu străbăteam cei câțiva metri, cari ne despărțiau, Nyoka se plecă, prinse șarpele de gât și-i trase dinții din picior. Apoi se uită la mine și izbucni într'un râs sgomotos.

„Iartă-mă Bwana” zise el. „N'am vrut să te jignesc, dar mi s'a părut atât de caraghios! Pentru că, vezi, Bwana, mie nu-mi poate face rău niciun șarpe. Dar mușcătura acestui mamba mi-a dovedit prietenia lui Bwana și n'am să uit niciodată că Bwana a vrut să-mi salveze viața”, „la spune-mi Nyoka” reluai eu după câteva secunde. „Cum se face că n'ai murit? există doctorii cari se dau oamenilor mușcați de șarpe, dar d-ta n'ai făcut nimic! Aceasta pare mai mult vrăjitorie, decât medicină”.

„Nu Bwana, nu!” strigă Nyoka. „Poporul Șarpelui face Ufumu, o doctorie care vindecă și pornește cu război asupra celor cari fac Urogi, farmece ucigătoare. Pentru a face parte din Triburile Șarpelui, trebuie mai întâi să ai gânduri prietenești, iar în inimă, numai adevăr”. Aci se opri brusc cu expresia omului care-a vorbit prea mult. Îl lăsai câteva minute și reluai apoi, cu un ton cât mai indiferent. „Mai spune-mi te rog ceva despre Oamenii Șarpelui. Aș vrea să le cunosc leacurile, pentru că în îndepărtata țară de unde vin, există mulți oameni bolnavi, cărora le-aș putea veni în ajutor”.

Nyoka mă privi câteva secunde ținând în ochi.

„Au mai vrut și alți albi să ne afle leacurile, Bwana”, zise el cu hotărîre, „dar d-ta ești cu totul altfel. Am să-ți spun multe despre Oamenii Șarpelui și despre leacurile noastre dar mai înainte trebuie să întreb pe Bătrânul”.

„Dar cine e Bătrânul?”

„Kalola! Împăratul Șerpilor! Stie tot ce se întâmplă pretutindeni iar puterea lui e atât de mare încât până și mamba își pleacă capul, când trece el. Dacă Bwana îmi dă voe, mă voi duce să vorbesc cu Bătrânul”.

„Bine”, răspunse eu. „Du-te mâine”.

În dimineața următoare când mă dașteptai, Sefu îmi spuse că Nyoka plecase, de cum se luminase de ziuă.

Lipsi două săptămâni și când reapăru îmi spuse: „Am vorbit cu Împăratul, care-a consultat spiritele ancestrale și augurii au fost favorabili. Bătrânul mi-a dat voe să te învăț câteva din micile noastre leacuri și să-ți spun despre Împărăția Șarpelui, secretele ce se împărtășesc acelor membri cari nu au în vinele lor sânge regal”.

Descoperirile mele se împart în două categorii distincte: în primul rând acelea cu privire la situația etnologică a „Oamenilor Șarpelui” și la leacurile lor, întrucât afectează viața spirituală și culturală a patru milioane de oameni; și în al doilea rând, marele asortiment de ierburi și alte remedii, întrebuințate de Oamenii Șarpelui, când își asumă calitatea de medici.

Mai importantă este însă prima categorie de calități a Oamenilor Șarpelui, pentru că rolul lor de căpetenie este să facă o legătură între vii și morți, prin intermediul spiritelor ancestrale. Wanyamwezii cred că aerul este plin de spiritele morților cari sunt bune și rele. Indigenii au convingerea că farmecele pe cari le fac Oamenii Șarpelui au puterea de a menține în termeni de prietenie cu spiritele bune și de-a îndepărta pe cele rele.

N'aș putea spune câți dintre Wanyamwezi sunt membri ai Împărăției Șarpelui. În orice caz, câteva mii. Există după câte am putut afla, în Împărăția Șarpelui, opt grade. Primele șapte pot fi dobândite prin învățătură și prin plata unei taxe considerabile, dar al 8-lea nu e accesibil decât câtorva din familia regală a tribului.

Punctul culminant al acestei ierarhii este absolut ereditar, ocupat fiind de un împărat, care când îi vine clipa morții, lasă în locul său pe fiul cel mai mare, al celei mai vârstnice dintre surorile sale. Gradul cel mai inferior, în Imperiul Șarpelui este practicantul obișnuit, un sfătuitor medical, legal, financiar și spiritual. Se bucură de multă importanță în comunitate și are un venit foarte frumos.

Dacă vrea să-și sporească câștigul, dând sfaturi în chestiuni de dragoste, trebuie să studieze, spre a deveni ghicitor.

Deasupra ghicitorilor se clasează aducătorii de ploaie. Miracolele acestora, cari adesea fac să țâșnească apă din stâncă sunt ușor de explicat. Ei știu că există anumite formațiuni de stânci, ce constituie niște cisterne

naturale, în cari se păstrează apa ploilor, dela un sezon la altul.

Deasupra aducătorilor de ploaie se clasează membrii de sânge regal, părinții Imperiului, și deasupra acestora, e împăratul, ale cărui puteri spirituale sunt crezute nelimitate și a cărui autoritate, deși exercitată în secret, este tot atât de autocratică, ca și aceea a unui despot din vechime, sau a unui dictator modern.

Pot spune că timpul în care m'am împărtășit de învățăturile lui Nyoka a fost cea mai interesantă perioadă din viața mea. Pe măsură ce cunoștințele mele asupra ierburilor întrebuințate de oamenii șarpelui se aprofundau, înțelegeam și apreciam tot mai mult eficiența știință terapeutică, pe care au dezvoltat-o acești așa-numiți sălbatici.

L-am văzut pe Nyoka salvând viața unui băețel, care fusese mușcat de una dintre cele mai ucigătoare cobre, o specie egipteană. Băețelul, hamal în expediția mea fusese mușcat de mână, pe când avusese nerozia să deschidă una din lăzile șerpilor. Ca o săgeată, cobra se repezise afară și băiatul scoase un strigăt de groază. Întâmplarea făcuse ca Nyoka și cu mine să ne aflăm prin apropiere și când auzirăm stigătele, alergărăm să vedem ce s'a întâmplat. Nyoka băgă imediat în gura băiatului un praf roșcat îi dădu apoi să bea puțină apă și-l sili să stea nemișcat.

Băiatul scăpă cu viață! Pentru mine, faptul acesta fu un miracol, dar Nyoka avea aerul că nici nu se aștepta la altceva.

„Nyoka” îi spusei „Aproape că nu-mi vine să-mi cred ochilor. Eram sigur că băiatul va muri. Dă-mi te rog puțin din praful acela. Nu trebuie să-mi spui ce e și nici cum l-ai obținut”. Spre marea mea uimire, el îmi dădu un pachetel.

* * *

Peste câteva luni mă aflam în laboratorul doctorului Wallace. Profesorul de farmacologie al Universității din New York îmi spunea următoarele, „Ai adunat un material extrem de interesant, asupra căruia am vrea să ne aprofundăm cunoștințele. Câteva dintre substanțele aduse sunt niște puternice stimulente pentru inimă, unele afectează creierul, iar altele ne sunt cu totul necunoscute, atât ca proprietăți cât și în cece privește compoziția lor”.

„Partea proastă” continuă doctorul „este însă că ne-ai adus cantități cam prea mici, o analiză serioasă necesită un mare volum de material. Toate acestea sunt însă suficiente pentru a indica valoarea unei viitoare explorări”.

Eram în orice caz decis să întreprind o nouă expediție, dar cuvintele d-rului Wallace avură darul de-a grăbi lucrurile. În primăvara anului 1928 telegrafiam Consului Britanic din Tabora să-i comunice lui Nyoka, care se afla în Mawere Shamba, data sosirii mele, pentru a mă întâmpina.

Veni însoțit și ziua când revăzui acoperișurile roșii și povârnișurile verzi ale Dar-es-Salaam-ului iar la debarcader dădui cu ochii de Nyoka.

În vreme ce micul nostru tren pornia spre Tabora, Nyoka îmi spuse timid:

„Unchiul meu a auzit despre d-ta, de când ai plecat și-ar vrea să te cunoască”.

„Cine e unchiul tău?” întrebai eu.

„Kalola”.

„Bătrânul... Kalola, Împăratul Șerpilor?”

„Da” răspunse Nyoka.

Acum aflam pentru prima dată că Nyoka, prietenul și confidentul meu era nepotul împăratului. Dar stai! Nyoka întrebuințase cuvântul „Majomba” pentru a-mi defini gradul său de rudenie. Or, aceasta însemna că Nyoka era fiul cel mai mare, al celei mai vârstnice dintre surorile lui Kalola, și deci, după ciudatul sistem matriarhal de succesiune, prințul moștenitor al Imperiului Șerpilor!

„O, admirabil!” exclamai eu, în urma acestui calcul mintal. „Si eu doriām să-l cunosc”.

„Bine, Bwana” zise Nyoka „Iar eu m'am gândit că s'ar prea putea să vrei să vii la Mawere Shamba și să trăiești în mijlocul nostru, așa că am pus să-ți se clădească o casuță”.

* * *

Noua mea locuință dela Mawere Shamba era o colibă, făcută din ierburi, având 6 metri în lungime și 4 m. în lățime. Începui să mă instalez în interiorul cam întunecos, dar când dădui să-mi desfac bagajele, băgai de seamă că n'aveam destul spațiu. Nyoka și